

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., kedd, november 23-án.

4. szám.

A nagystilű ember.

Budapest, a neuraszténikus ifju, erősen nagyozol; az a fontosság, amelyvel a községi választásokhoz lát, páratlan. Kerületi klubbjaink, az ő sokszor burleszk képleleplezési ünnepeikkel, az a sok száz kézműves, aki este fekete kabátot ölt és a polgári körben hazafiui aggodalommal kíséri a keramitburkolat kérdését, az a nagy gyűlölködés, mely a lokális nagyságokat ezekben a napokban különösen élesíti és a jó Erzsébetváros, mely az egyetemi ifjuság után szintén megalkotta a „Reform“-pártot, — mind, mind ezt a tüneményes hangulatot mutatja. A polgári elem parlamentáris hajlandóságú és ahányszor még megtréfálták az abderitaságokat, mindig az volt gyökere a gúnynak, hogy a foglalat nincs arányban a tartalommal. Ez pedig következése annak, hogy nincs már tiszta demokrácia sehelse, csak az Ūri nevű kantonban. A képviseleti állam csak kilencz mandátumot adott a székes fővárosnak; a polgár tehát az új városháza felé fordul, ahol több száz embernek van joga parlamentálni. Szép, ha a közügyért lelkesedünk.

Az se budapesti hiba, hogy a városi pártok, minden tagadás ellenére olyan politikai csoportokat alkotnak, aminőkre a törvényhozás oszlik. Megszokott dolog, hogy a lyoni községtanács royalista érzel-

mű, hogy Berlinben a porosz udvarmesterekkel szeret ujjat huzni a városi képviselet, hogy Bécsben végül a „kleiner Mann“, azaz a keresztény szocialista kézműves számára foglalják le az autonómiát. Ettől a gyakorlattól nem lehet eltéríteni az autonóm testületeket, a „Reform“-párt Budapesten is tulajdonképen ellenzéki pártemberekből; a munkáspárt pedig nemzeti és internacionális munkásokból szerveződött, a városházára tehát kompakt politikai pártok akarnak bejutni.

Nekünk mindegy, hogy mikép alakul a főváros törvényhatósági bizottsága. Egyiktől se, másiktól se várjuk, hogy egyszerre világvárossá teszi Budapestet. Mert már tíz év előtt megmondta ugyan Aczél Béla, hogy Budapest világváros és azt hitte akkor, hogy tényt konstataált, de pedig csak jószolt. A városi életben nálunk még elég kedvező dolog, hogy a politikát nem csinálják abszurd formában: a szabadelvű többség mellett eddig is meg volt az ellenzéki kishivatalnokok tömege és Budapest képvisellete nem használta a szelid nyomást a maga hatáskörében, úgy mint például Luegerék Bécsben. Tessék tehát csak belépni az ugynevezett politikai integritással. A választás után ugyanis higgadtabbak az emberek és akkor majd meglehet látni az adminisztrációt.

A helyzet ma a következő: A székesfővárosnak első a maga autonóm joga, amelyet senki se támad meg. Egy kis fiu-

mei szeparatizmussal szereti magát nemcsak autonomnak érezni, hanem függetlennek is; közigazgatási bejárások alkalmával Budapest mindig összekap egy kissé a kereskedelmi miniszterrel. Kölcsonök alkalmával összekap egy kissé a belügyminiszterrel. Telket nem ad, csak ha harapófogóval huzzák, az autonómiát rettentően védi, a telekkönyvi jogokat szintén, de hogy az Újépület helyén egy Hyde-park lett volna a város közepében, azt most már hiába várjuk. A Károlykaszárnya kérdése még nem dönt el, de az a hely se fog zöldelni nekünk; a nagy rekonstrukció alkalmából egy városrész tönkretételét láttuk, a közéletmezésben semmi bátor lépés nem történik; a vágóhidat purifikálták ugyan egy kissé, tehát a rossz hus veszedelme nem fenyeget, de a kenyér rossz marad és drága. Páris, úgy látszik, igazán nagyobb város Budapestnél, mert nem csak császárokkal és királyokkal bánt el, hanem a pékekkel is. Az iskola drága; úgy tudom, a városi alkalmazottak gyerekeit ingyen tanítják, a másét nem. A Rókuskórházat tatarozzák egyre, ujjat, nagyot majd épít az állam. A pótladó, igaz, rohamosan nem emelkedik, de inkább ráfizetne a fővárosi ember egy kis fáért, egy kis levegőért. Ne felejtjük azonban, hogy a vízvezeték kitünő: ez az egyik haladás az utolsó restauráció óta, a másik a várostisztogatás. Sok helyen bizonyos, hogy áldozatkészség is mutat-

A számár sine curában.

Irtá: Mikszáth Kálmán.

(Vége.)

Otrokocsy pedig ellenkezőleg műértőn nézegette a Timpí lábait, erőteljes lapoczkáit ép fogait és azzal biztatgatta:

— Erős vagy, barátocskám. Sokat fogsz dolgozni, barátocskám.

Timpí egykedvűen csapkodta bojtos farkával a saját világosabb színű hasajját. Szívdard volt ő a maga programjában.

De a pisetarius is. Vett egy félholdas íres telket a kertje mögött, orvosi növényeket akart benne termesztetni s azért szerzett szamarat, hogy megszántassa vele. Már előre csúsztatott neki egy kis filigrán ekét.

A szomszédjai nevettek:

— Ne bolondozzék Otrokocsy ur. Hol látott már maga számmárral szántatni?

Neki azonban épen ez tetszett. Persze, még nem látott, de ha meghonosítja, hát atni fogja. Meglátják az urak is, milyen udós növények dugják ki majd a fejüket a számmárszántásból. Nevetségés! Mért ne szántatna a számár? A földnek mindegy akárki szántja, a Timpinek is mindegy, hogy mit dolgozik, mert dolgoznia kell az világos — hát legalább olyat csináljon, ami dicsőségére válik. Épen volt egy peregrinus vendége, Petrás

nevé végzett theológus, együtt jártak valaha iskolába. Elhatározta, hogy Petrás fogadja meg az eketartásra. Reszketett az örömtől arra a gondolatra, hogy egy peregrinust megdolgoztasson. A legyek, az semmi. De a peregrinus!

A rongyos torzonborz alak meghökkent, ielsápadt. Dolgozni! Szomorúan hajtotta le a fejét.

— Nem nem, még szüz vagyok — dohogta nyöszörögve. Tudod-e Mihály, hogy az én kezemet még nem fertőztette meg munka.

Otrokocsy a fogait csikorgatta dühében:

— Dolgozni fogsz, punktum, vagy agyonütlek mint egy kutyát.

A peregrinus különben is panaszkodott, hogy rosszul megy a mesterség, nagyon rosszul megy.

— Ejh ostobaság! pattant fel a pisetarius. Nem dolgozol, adót nem fizetsz. Nagyobb ur vagy a beszterezzei püspöknel.

Petrás önéreztetesen emelte fel a fejét.

— Csak voltam... azelőtt... valamikor, de most... zavartan vakarta nagy torzonborz szakállát.

Otrokocsy ráförmedt.

— Eredj a pokolba, odakünn vakard a szakálladat... és ne panaszkodj.

— Okom van — folytató — igazán rosszul megy. Egy az, hogy szegényednek az em-

berek, nem főznek fölőseget, de ami fő, az ujságok... ezek a nyomorult ujságok...

— Mit az ujságok?

— Végkép agyonütötték a peregrinus mesterséget.

— Ne beszélj Petrás bolondokat. Azért beszélsz, hogy én tartalak a nyakamon. Majd bolond vagyok. De amíg fölshántod a földet, itt maradhatsz. Nos, mivel ütöttek volna agyon az ujságok?

A peregrinus sóhajtott.

— Azelőtt mindenütt szívesen láttak, a papnál, a tanítónál vártak rám, hidd meg Mihály, hogy vártak, mert én vittem meg a felföldről az alföldre s az alföldről ismét a felföldre, ki halt meg, ki él még az ismerősökből, mi lett ez vagy az, s ha valami nagy dolog történt valahol, botrány vagy gyilkosság, annak a híret is én hordoztam szét. De most mindent tudnak az emberek az ujságokból, és senki se várja a Petrás, senki se kérdezősködik tőle. Az isten verje meg a sok ujságíróját! Kiveszik a falatot a szájból. Az enyémből. Nem hogy az Eszterházyéből vennék ki.

A peregrinus ráült, hogy belefog másnap a szántásba a Timpivel, de esze ágában se volt, éjjel megkísérelte a szökést. Otrokocsy idején észrevette és bezárta a fűskamrába.

Igy aztán csakugyan meg kellett kezdeni reggel a szántást. A kis Timpit befogták és ki-

kozik; a kaszárnyaépítések dolgában oly bőkezű a főváros, mint Montecuccoli. Ellenben ha nagynak és munifizensnek máskor kell látszani, akkor csak olyan pazar a pompánk, mint a minő a német császár fogadtatása alkalmával volt. Talán a szegényeknek szolt a takarékoskodás? Nem hiszem, hogy Középeurópában annyi koldus volna akármelyik nagyvárosban, mint Budapesten. Pedig idegen fejedelmek, nagyurak adományai és birságpénzek szintén jutnak a főváros szegényeinek. Talán van is erről valami kimutatás, de sokak neheztelik, hogy a szétosztást még senkinek se beszélték el nyomtatásban. Ah, körül lehet futkározni ezt a várost és valamint nyíratlan a körüti sarokkertecskék füve, úgy van gondozva más is. Igaz, ültettek, ültettek sokat, de a gyomlálást nem mindig cselekedték.

Ezt az adminisztrációt találja majd az új bizottság a portán. És a leggyökeresebb módon nem lehet segíteni ezen. Ugyanis a restauráción való „purifikálás”-nál igazságtalanabb gondolat nincsen. A tisztviselők maradjanak csak a régiek, amin itt változtatni kellene, azon változtatni az idő fog, az ugynevezett jó orvos. Az állit majd a főváros élére egy gazdag invencziójú főpolgármestert, aki nem lesz talán kitűnő ismerője a szabályrendeleteknek és talán versekben se fogja bucsúztatni a főváros kedves halottait, de ráver majd a bizottságok rozoga asztalára: — A mikor itt három villamos vasut szel át egy utca sarkot, akkor a nyárs hegyénél lásson tovább a polgár. Én látok, mert az én szemem nem akadt meg huszonöt esztendeig az asztalom párkányában... És a bizottsági urak komor ábrázattal jönnek majd le a lépcsőn és beülnek a kocsijukba... nem, beülnek majd egyfogatu bérkocsikba. Akkor tudniillik már be lehet majd ülni az egyfogatuba; akkor már meglesz az a szabályrendelet, hogy az egyfogatu is köteles tiszta lenni.

vezették a szántóföldre. Otrókocsy nagy élvezettel nézte a kísérletet, megmutogatta Petrásnak, hogyan tartsa az eke szarvát s miképen mélyítse be a lemet. Hiszen kicsiből áll az egész.

— No most gyü Timpi!

S mély kolbászt csattantott ki ostorával a Timpi keresztos hátán.

A szegény állat nagyot rántott a hám köteleken, azt hitte, valami könnyed tréfáról van szó, de amikor látta, hogy huznia kell és a földet hasítani, hanyatt vágta magát, lábait az égfelé fordítva és meg nem mozdult. Gondolta magában, történjék akármilyen — impavidum feriant ruinae. Irtózatosa makacs volt a kis Timpi.

Otrókocsyt elfutotta a mérég, elkezdte a botjával piszkálni, ütni, de a Timpi állhatatos maradt.

— Hamar kerits te is egy husángot Petrás, üsd.

Petrás is ütötte, de a Timpi nem volt rábirható aznap semmilyen aktív mozdulatra csak a füleit mozgatta és pislogott csendesen, türelmesen.

— Bolond órája van — vigasztalta magát Otrókocsy — majd holnap újra próbáljuk.

Egész összetörve vezették vissza istállóba, a háta piszkos volt a földtől, melyen hentergett, s mikor a nyakát megrázta, kurta

Ez a nagystílű ember meglátta azt, amit a választási pártok programja nem vesz észre. A vidék veréből lett Budapest magába szivott egy kis vidéki lassúságot. Ezt a kényelmes társadalmat tehát fel kell rázni; Berlinben (ez csak példa) a weddingi menedékházat száz meg száz munkátlan számára minden hatósági kezdes nélkül csinálták. A mi munkátlanainknak, hogy egy városi feladatot említsünk csak, a mi kifáradt, gazdaságilag csalódott társadalmunk épp úgy nem tud emelni menedékházat, mint a hogy a magyar társadalom a harmadik egyetemet se tudja felállítani. Hol van az a kemény fővárosi nagyur, akinek nemcsak érzeke, hanem keze is van ezekhez a dolgokhoz. Még nem jött el. A „klikk”-párt és a „Reform”-párt, meg a munkáspárt azonban készül a nagy választásra. Csak készüljenek. Nem tudják, hogy se széthuzó, se egyesült erővel nem fogják pótolni a legnagyobb emberi erőt: azt, amely nem egy mediumot, hanem a tömegeket szuggérálja.

Különben arról nem vagyunk értesülve, hogy legközelebb melyik pártkörben tartanak arcképleleplezést.

POLITIKAI HIREK.

Minisztereiink Bécsben. Az osztrák fővárosban ma délután *Bánffy* Dezső báró kormányelnökkel megjelentek *Badeni* gróf osztrák miniszterelnök és *Goluchowski* gróf közös külügyminiszter, s vele valamint *Lukács* László pénzügyminiszterrel hosszabban tanácskoztak. *Goluchowski* különben ma kihallgatáson is volt ő felségénél. Minisztereiink holnap este ismét Budapestre utaznak, hogy a képviselőház ülésén jelen legyenek. Szerdán minisztertanácskozás lesz, amelyen folyó ügyeket intéznek el.

A fiumei ügy. *Pereczel* Dezső belügyminiszter a minisztertanács határozata alapján megbizta dr. *Gaál* Tibor kormányzó-helyettesét, a város ügyeinek a tanács útján való továbbvitelével. Egyben a pótválasztások mielőbbi keresztülvitele érdekében felruházta a képviselőtestületet és az állandó bizottságot illető teljes hatáskörrel, mely alul a miniszter csak a statutum néhány szakaszának rendezését vette ki.

sörényéből csak úgy hullottak a bogáncsok. Senki sem vakarta, fésülgette a szegény Timpit.

A következő éjjel megint meg akart szökni a peregrinus, de most még jobban vigyázott rá Otrókocsy és megint megfogta. Nagy szemrehányásokat tett neki a lelketlenségeért.

A peregrinus görcsös fuldoklással mentegődött:

— Engedd meg, amice Mihály, de nem tudok megbarátkozni a gondolattal, a rettenetes gondolattal, hogy én szántsak.

— Bolond vagy ha mondom, rosszabb vagy a Timpinél, de kell, mind a kettőtöknek kell... akarom. És a te dolgod kevésből áll. Kicsiség. Csak az ekét kell fogni és hallagni a számár után.

— Tudom, tudom, de az ely...

Másnap megint munkába állították a Timpit. Most már nem feküdt le a földre, hanem csak ugrándozott egy helyben, agaskodott felettül az ütésekre, de minthogy az Otrókocsy földje vízszintesen következett előre és nem fölfelé az égnek, a számár fürgé mozgásaiból sehogysem keletkezhetett barázda.

Nagy szégyen volt ez. Sokan nézték a szomszédok és nevettek, vihogtak a komédián.

— Tudod mit Petrás — hörögte a pje-tárius szenvedélyesen — befoglak a számár mellé. Ha te egyenest megysz, ő is menni fog

A katolikus autonomia. A katolikus önkormányzat szervezetének kidolgozására kiküldött huszonhetes bizottság mára tervezett értekezlete elmaradt. Gróf Szapáry Gyulának a delegációban való elfoglaltsága miatt nem tarthatták meg. A bizottságot érdemleges tanácskozás végett csak a delegáció működésének befejezése után, a jövő hónap közepére hívják össze. A kongresszus második ülését minden valószínűség szerint a jövő huszvétra hívják egybe s ennek a szervezet végleges megállapítása lesz az egyetlen tárgya. Nagy reménységet azonban nem igen tűznek a kérdés sikeres megoldásához. Ha pedig az autonomia szervezésére egybehívott országos gyűlés megint eredménytelenül oszlik szét, az alsó papság nemcsak erkölcsi, hanem anyagi oldalról kárát vallja. A kongrua kérdés végleges megoldását ugyanis köztudomás szerint az autonomia elé utasították. A javadalmak összeírásával már legnagyobb részben el is készültek. A jövedelem bevallási ívek egy-kettő kivételével mind az országos kongrua bizottság asztalán fekszenek s *Timon* Ákos miniszteri tanácsos néhány hét múlva össze is hívja a bizottságot működése folytatására. Ha az autonomia kongresszus megint úgy végződik, mint 1871-ben, az egész kongrua-munka korává lesz, s az alsó papság ismét hosszú ideig várhatja fizetésének rendezését.

A magyar mise. Jézus Krisztus az evangélium tanúsága szerint azt mondta az ő tanítványainak: menjetek és tanítsátok az embereket a világ minden nyelvén. Az ő földi helytartója Rómában majd kétezer év múltán megiltja a magyar istentisztaletet, s egyáltalában „egy élő és folyton fejlődő nyelvnek sem engedélyozí ma már a liturgia fordítását és használatát, mert a mult tapasztalatain okulva, azt látta be, hogy ez legtöbb helyen hiúszakadásra vezet.” Ugy tetszik, az őskeresztények egyszerű, meleg, najv hite nem volt olyan szakados, mint a modern felpogányoké. A hitnek a dogmával, a vallásnak az egyházzal való összetévesztése régi, kedvencz bűnösckéje a római kuriának. Ez a hagyományos, konzervatív, mondhatni megrogzött irányzat érvényesül abban a zsarnoki elbánásban, melyben a hazafias magyar ruthénoknak magyar misére való derék törekvését ismételtelen részesítette a legfőbb, felelhetetlenül döntő fórum. Emberekkel, „érzéki észlénnyekkel” a XIX. század végén, a lelkiismereti szabadság virágkorában így elbánni nem szabad, nem lehet. Az egész magyar nemzet rokonszenve s ha kell, politikai nyomatóka támogatja ruthén testvéreinket derék, igazságos, évszázados gyakorlat-

melletted. Hidd meg Petrás, menni fog. Ketten boldogulni fogtok, majd meglátod. És neked nem kell huznod, ő huzzon csak.

— Nem vagyok én Szapáry Péter — ellenkezett Petrás.

— Nem, mert csak Petrás vagy. No ne okoskodj. Petrás, kedves Petrás, tedd meg nekem.

Addig-addig könyörgött Petrásnak, hogy megtette neki, behagyta magát fogni a Timpi mellé.

A Timpi hamar végzett vele, nagyot rugván rajta, mire rettentő ordítással és jajveszékléssel rogyott össze.

— Meghalok Mihály. A te lelkedre halok meg. Pedig de szép az élet...

Lepedőben vitték haza, egész éjjel haldokolt, de reggel mikor holttestét keresték, hült helye volt: megszökött a vén imposztor és csak tetette a rugás fájdalmas voltát.

Otrókocsy le volt sujtva, hogy nem bír a Timpiel.

— Ugy látszik, valami uri munkára lesz alkalmas.

S kihirdette legott a kapuján, hogy kirándulók számára (mert sok turista társaság fordul meg a városban, akik fölmentek a Szitnyára és a távoli tárnákhöz) egyhegyi számár kapható.

Akadtak is utasok, egy professzorné, ki

ban gyökerező kívánataik kiküzdésében. Legcsudálatosabb, hogy a római szentszék tömördek finom, éles elméjű jezsuitája nem bir annyi tapintattal, belátással: hogy se Mária országának, se a súlyosan megcsalatozott csalahatalan Rómának nincs sürgős szüksége újabb magyar egyházpoltikára. Ez irányban bizony kitaníthatná *Talliáni* nuncziust *Agliardi* bibornok. Lehet különben, hogy az a becsvágyó olasz pap szintén a kardinalisságot sovározza s legrövidebb, legbiztosabb utnak, módnak véli, ha elődje példájára összeakaszt *Bánffyval*, aki tudvaleg a legsikeresebb protektor a bíretum elnyerésére.

A delegációk.

Ma a magyar delegáció két albizottsága: a tengerészeti és a hadügyi tanácskozt. Csön-des és nyugodt folyású volt mindkét tanácskozás s a tengerészeti albizottság ebben az egyetlen ülésben át is esett az ő dolgán. Nem vert magasabb hullámokat a hadügyi albizottság sem, sőt általánosságban minden vitától is tartózkodott, csak a miniszteri válaszokra és a budget egyes részleteire hangzott néhány tárgyilagos, nyugodt megjegyzés. A vita ugyan ma még nem fejeződött be, de a holnapi tanácskozáson valószínűleg ez is bekövetkezik.

A két albizottság üléseiről hécsi telegramjaink a következőket jelentik:

A tengerészeti albizottság.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délelőtt tizenegy órakor *Pallavicini* Ede őrgóf elnöklése alatt ülésezett s a tanácskozáson megjelentek: a közös kormány részéről *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter s a magyar kormány részéről *Lukács* László pénzügyminiszter, míg a hadi tengerészetet báró *Sterneck* Miksa tengernagy, *Wachtel* és *Beck* sorhajókapitányok és *Budisavljevic* tengerészeti vezérhadbiztos képviselték. Az albizottság tanácskozásainak megkezdése előtt egy kis ovációt is rendezett báró *Sterneck* Miksa tengernagynak, akit jubileuma alkalmából az elnök *Pallavicini* biztosított a delegáció rekonszenveról.

Maga az ülés, mint nekünk Bécsből telegrafálják, így folyt le:

Az ülés kezdetén gróf *Teleki* Sándor előadó részletesen ismertette a költségvetés minden egyes tételét s a tengerészeti kormányval szemben bizalmát fejezte ki.

Gróf *Thoroczkay* Miklós csatlakozott a bizalom nyilvánításához s a következő határozati javaslatot terjesztette be:

az urával ment ki botanizálni a hegyekbe, kibérelte a Timpit. A Timpi vitte egy darabig nagy kényesen. Szép volt az asszony, — hát mért ne vinné, — de egy negyedóra múlva érezte, hogy egy kicsit nehéz az asszony, — hát minck vinné?

A Szitnya alján kanyargó uton fölért egy kis fennsíkra, tele volt az csipkerózsa-bokrokkal, vadvirággal, melyek körül zöldaranyba játszó legyek és hogarak udvaroltak. Ott kikereste a legszebb helyet, a legbujább vadszegfü csoportot és akkor hirtelen összecsukta a hátulsó két lábát, mire a szép asszony egy nagy sikoltással lefordult és leesett a puha gyepre — maga a Timpi pedig örült futásnak iramodott hazafelé, nem törődve, hogy a nyereg is lecsuszott a hasa alá.

Ezt még vagy kétszer-háromszor cselekedte meg, csak hogy nem ilyen udvariánosan, (mert jól tudta ő mit mikor kell tenni) és olyan rossz hire lett a városban, hogy soha többé senki se ajánlotta a kirándulóknak. Közmondás támadt a vidéken, ha valami léha tökéletlen emberről fordult szó, hogy „hasznavehetlen, mint az Otrókocsyék számára”.

A pisetárius ujjalag törhette a fejét mit tegyen a Timpivel. Hát el kell adni — tanácsolta a felesége és elvitték a vásárra.

De a vásáron se vette meg senki. „Ingyen se kell” — mondták a vevők. Ekkor a diákok-

„A tengerészeti főparancsnokság utasítottik, hogy a haditengerészet céljaira szükséges cikkeket azon arányban, a melyben Magyarország a közös kiadásokhoz hozzájárul, Magyarországon szerezze be és e tekintetben tett intézkedéseiről, valamint azok eredményeiről évenként tegyen jelentést a magyar delegációnak.”

Báró *Sterneck* Miksa ezzel szemben hivatkozott arra, hogy az anyagbeszerzésnél mindig kellően figyelembe veszik Magyarországot, de a hadi tengerészet szüksége nem olyan nagy, hogy egy magyar hadihajógyár felállítását indokolhatná. Egyébiránt megígérte, hogy érintkezésbe lép a magyar kereskedelmi miniszterrel s gondja lesz rá, hogy a magyar iparosok egyenesen a hadi tengerészethez forduljanak ajánlataikkal.

Rosenberg Gyula szólalt fel ezután. Kifejtette, hogy az adott körülmények közt érthetőnek találja, hogy a tengerészeti kiadások konzervensek és állandóan emelkednek. Ha ezt az állami költségvetés szempontjából általában nem tartja is örvendetes jelenségnek, még sem foglalozza a kérdésnek ezzel a részével, hanem hangsúlyozza, hogy a haditengerészet nagy kiadásai csak az által lesznek elviselhetőkké, ha legalább részben produktív természetűek s ha az illető állam közgazdaságának támogatására szolgálnak. Rámutatott egyébként a szép és tanulságos tengerészeti évkönyv 108. lapjára, hol a 6. tétel alatt az 1884-től 1896-ig előfordult tengerészeti kiadások foglaltatnak. Ez összeállítás szerint e 13 évben ezen a czímen 66¹/₃ millió forint volt a szükséglet. Ebből 14 millió a külföldön s 52 millió a belföldön adatott ki. Kérdés már most, hogy a belföldön történt beszerzésekből mennyi esik Magyarországra? Megjegyezte különben, hogy a kvóta arányában Magyarországra eső rész lehetőleg Magyarországon szerzendő be és hogy a nyerstermelés, az ipar és a kereskedelem megfelelő arányban veendő figyelembe. Ha azonban a magyar ipar nem volna abban a helyzetben, hogy egyik vagy másik cikket elegendő mennyiségben szolgáltatssa, akkor a nyerstermelést és a kereskedelmet megfelelő rekompenciációban kell részesíteni úgy, hogy Magyarország részesedése megfeleljen a kvóta arányának a tengerészeti beszerzések tekintetében is.

Gróf *Zichy* Ágost ellenezte *Thoroczkay* javaslatát, mely úgy fest, mintha bizalmatlansági szavazat volna.

Gróf *Thoroczkay* Miklós tiltakozott e fölvetés ellen.

Még gróf *Teleki* Sándor előadó is kifejtette álláspontját a határozati javaslattal szemben s aztán

hoz fordult *Otrókocsy*, hogy jó volna a Timpit kijátszatni az iskolában — egy hatos lenne egy szám — mekkora ur lenne aki megnyerné! En magam köröztem az ivet a kis diákok közt és mutatkozott is némi hangulat, az eszme tetszett, hanem a diákok gombértékben akartak volna fizetni, (tiz gomb képezett a gomboszás szabályai szerint egy krajczár értéket). *Otrókocsy* bácsi azonban nem akarta ezt a valutát elfogadni — s így Timpi a nyakán maradt.

Már-már elhagyta őt minden emberi lelemény a Timpi jövedelmezőségének kérdésében — midőn egy napon új fotografus költözött be a szomszédságunkba, valami *Palásthy* nevű.

Beszélték, hogy régi nagy családból származik, és daczára hogy csak fotografus, nagyságos urnak hitta a szolgálója.

Igen kevély, előkelő magatartású ur volt és maga is szerette elmesélni a családi legendát, hogy ez egyik őse tartotta keresztvizezést *Istvánt*. És amikor a Vajk keresztelésére indult vala, asszonyostól, pereputtyostól, akkor vettek fel egy nagyobb kölcsönt, amelynek a következményeit ma is érzik és keserülnek.

A legenda bizonytalan, de a következmények úgy látszik igazak, mert hallottam később, azért költözött ide *Besztercebányáról* mivel már ott nem volt maradása a hitelezői miatt.

Otrókocsy hamar megösmékedett vele,

az albizottság a javaslatot elejtette, de elhatározta, hogy tartalmáról jelentésében meg fog emlékezni.

Általánosságban ezután a költségvetést elfogadták.

A részletes vita során *Rosenberg* Gyula kérte, hogy az ösztöndíjak kiosztásánál a magyar honosokra is legyenek tekintettel, továbbá kérdéseket intézett aziránt, hogy miért rendelik a vízicső-kazánokat a külföldön, s miért kell a tengerészeti kormányknak Pólában vízhasználatért fizetnie, holott ez közszükséglet, melynek terheit a községnek kellene viselnie?

Báró *Sterneck* Miksa tengernagy felvilágosításai után a költségvetést részleteiben is megszavazták, s miután még egy erősbitett partvédő hajó építésének megkezdésére a póthitel is megszavazták, az albizottság ülése az elnök köszönő szavával beveződött.

A hadügyi albizottság.

Délután három órakor a magyar delegáció hadügyi albizottsága is tanácskozásra ült össze. Az elnöki széket *Széli* Kálmán foglalta el, míg az előadói tisztséget *Münnich* Aurél végezte. A tanácskozáson a közös kormány részéről gróf *Goluchovskí* Agenor, *Krieghammer* Ödön és *Kállay* Béni miniszterek, *Szentgyörgyi* Gyula osztályfőnök, *Zsoldos* Ferencz altábornagy, *Canisius*, *Glücksman*, *Nasswetter*, *Csipek*, *Ellmayer*, *Krobotni*, *Klar* és *Gaal* ezredesek, *Höschmann* főhadbíró, *Krausz* vezértörzsorvos, *Rückemann* lovag, vezérhadbiztos, osztályfőnök és *Dobruckzy* intendáns jelentek meg. A magyar kormányt báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter és báró *Jósika* Samu felség személye körüli miniszter képviselték. Miután *Széli* Kálmán elnök az ülést megnyitotta,

Münnich Aurél előadó behatóan ismertette a költségvetést, s ekkor az albizottság a költségvetést általánosságban minden vita nélkül elfogadta.

Következett a tavalyi nyolcz határozatra adott hadügyminiszteri válaszok tárgyalása.

Az első határozatnál *Bolgár* Ferencz kifogásolta, hogy a műszaki katonai akadémiába kevés magyar jut be.

Krieghammer Ödön hadügyminiszter szerint a hadügyminiszterium nem gyakorolhat befolyást arra, hogy több magyar ifju vétesse fel magát a katonai műszaki akadémiába. Teljesen helytelen volna, ha a Teréziánumban magukat felvétetni akarókat arra

sokat kvatérkázgattak együtt a „zöld szarvas”-nál és egy ilyen alkalommal eldőlt a Timpi sorsa. Megbeszélték egymás közt.

Volt a fotografus atellierje mellett egy lombos eperfa, másnap odavitték a Timpit és hozzákötötték. Ott állt egész nap tétlenül, nyugalmasan az árnyékban (nagyon szerette az árnyéket), ha elunta az álldogálást, lefeküdt, ha meg vizketett a teste, hozzádörzsölte az eperfához, ha megéhezett, harapott a gyepből, ha megszomjazott, ott volt előtte egy dézsa víz. Igazi siue cura volt ez rá nézve. Kellemes és szórakoztató. Gyakran jöttek kis fiuk, kis leányok a mamájukkal (napjában egyszer vagy kétszer) akik le akarták magokat vétetni.

Palásthy megsimogatta ilyenkor a fejüket és így szólt egyikhez, másikhoz:

— Hát ha a csacsin vennők le magát kis pubika.

Minden kis pubika örült ennek, tapsolt a kezeivel és kérte a mamáját:

— Mama a csacsin! Jaj a csacsin!

Hát persze, hogy a mama megengedte, hiszen csak egy forinttal lesz drágább a kép. (A forint két harmada *Otrókocsy* illété.)

Néha valamennyi gyerek a számon akart ülni — s egy egy fölvetel helyett, ha a gyerekek egy képre voltak is eredetileg tervezve,

kényszeríték, hogy a műszaki akadémiába menjenek. Ami azonban a műszaki iskola felvételi vizsgálata feltételeinek megkönnyítését illeti, ez csak az elérendő eredmény kárára volna lehetséges. Egyébként a felvételi vizsgálatoknál kitént, hogy Magyarország műszaki iskolái nem állanak alacsonyabb fokon, mint az osztrák iskolák. Ami azt illeti, hogy tavaly aránylag sok osztrák és aránylag kevés magyar tisztet vettek fel a hadi-iskolába, a hadügyminiszter megjegyzi, hogy ez az arány a felvételi vizsgák eredményétől függően, mindig ingadozó számadatokat fog feltüntetni. Így például ez az arány két év előtt Magyarországra nézve volt kedvezőbb.

Az ötödik határozatra adott válasznál, mely a pótlóvak beszerzésére vonatkozik, gróf Széchenyi Imre, Horánszky Nándor s Miklós Ödön hangoztatták annak szükségét, hogy ezen a téren új rendszer hozassék be s több megyére kiterjedőleg létesítsenek lóvásárló állomásokat.

Erre vonatkozólag Krieghammer Ödön hadügyminiszter azt felelte, hogy a lóbeszerzés most felvetett kérdését a hadügyminiszterium igen kedvezően fogadja és kijelentette, hogy igen szívesen vásároltat a gazdasági egyesületek révén létesítendő istálló-telepeken.

A nyolczadik határozatra adott válaszhhoz az egyéves önkéntesekre vonatkozólag Bolgár Ferencz fölhozta, hogy sokkal több magyar önkéntest tartanak vissza a második évi szolgálatra, mint osztrákot. Münnich Aurél hangsúlyozta, hogy a szám évről évre változik s ezt perzentuliter meghatározni nem lehet. Különben nem minden megbukott önkéntest hívnak be a második évi szolgálatra, hanem csak azokat, a kiknek magaviselete ellen különben is kifogás van.

Krieghammer Ödön hadügyminiszter annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy egyéves önkéntesek második szolgálati évének föltétlen megszüntetése nem volna opportunus. Ez az esetleges meghosszabbítás főképen nevelő eszköz, hogy az egyéves önkénteseket szigorubb kötelelességteljesítésre szorítsák. Hogy egyes önkéntesek a német nyelv nem tudása miatt nem tudják letenni a vizsgát, ezt a hadügyminiszter tagadja, mert hiszen a vizsgán a feleleteket anyanyelvükön is adhatják az önkéntesek.

Ezután megkezdették a költségvetési többletek és csökkenések tárgyalását.

A hadbiztossági kar béke állományának emelésénél Horánszky Nándor kifogásolta, hogy nincs kimutatva az összes szükséglet. Hegedüs Sándor mint fizetésjavítást fogja fel a tételt és e czimen

minthogy számár csak egy volt, annyi fölvételt kellett csinálni, ahány gyerek van.

A Timpinek az volt a hivatala, hogy ezeket a csepp jószágokat töltsék meg egy két percig a hátán és meglehetősen mozdulatlanul álljon a masina előtt és minthogy a Timpi ugyanis esküdt ellensége volt minden mozgásnak, fényesen töltötte be a hivatalát.

Ott lehetett látni éveikig az eperfa alatt, örökös pihenésben, sokszor jóízű kérdésre merülve. Kedves diákkori emlékeim közt ott van az ő jámbor szürke alakja is, szelíd, türelmes nézésével.

Elérte a legmagasabbat, amit egy számár elérhet. A tökéletes boldogságot. Csak még egy dolog molesztálta: a legyek. Ezek az átkozott legyek. Csapkodnia kellett a farkával ide-oda. De később még jobban ellustult és megunt a farkát is mozdítani. Inkább a legyek sétáljanak. S minthogy ez egészen magánügye volt, jogosan dönthette el a kérdést úgy, amint akarta.

Vízontagságos történetét érdemes volt leírni, mert hasonlít az emberek által csinált nagy és szerencsés karrierekhez — még azzal is, hogy a szerencsés állással, amelyre a mihaszna tulajdonságaival vergődött, a halhatatlanság is vele jár — mert a Timpi arczépe ezer és ezer példányban forgott szerteszét.

kifogásolja azt. Pulszky Agost kimutatja, hogy ez nem fizetésjavítás, hanem egyszerű létszámemelés, mely épen ebben a karban történik a legutóljára. Arról van ugyanis szó, hogy oda emeltesék itt a létszám avancement tekintetében, mint a többi szakoknál. miniszter megjegyzi, hogy a békeállomány (az előző évektől való eltérés) a katonai intendaturai hivataloknál igen csekély és hiányosan hár, de ugy segítenek a dolgon, hogy a rendszeresített állásokat beosztott tisztakkal (az intendaturai tanfolyam végzett hallgatóival) töltsék be. Minthogy azonban a béke- és hadiállomány közti különbség rendkívül nagy és a hiány nincs fedezve, a szaporítás annál is inkább szükséges, mivel az intendaturának nincsenek tartalékos hivatalnokai.

A negyedik és ötödik tételnél Bolgár Ferencznek voltak kérdései, de a hadügyminiszter és Horánszky Nándor felszólalása után az előirányzott összeget megszavazták.

A fegyvergyakorlatoknál szükséges százezer forintos emelés dolgában Hegedüs Sándor nem ellenzi ezt az összeget, hanem szükségesnek látná, hogy zárszámadási részletezések az egész 1.750.000 forint. Minthogy a zárszámadási bizottságban azt mondták, hogy ezt részletezni nem lehet, kéri tehát a részletezést az előirányzatban.

Pulszky Agost megjegyzi, hogy azt előre egy évvel nem lehet megállapítani.

Radó Kálmán védi a birtokosok érdekeit és kéri a hadügyminisztert, hogy a hadgyakorlatoknál adandó kárpótlások kiutalványozásánál ne legyen szűkebbül, mert utóvégre sem lehet követelni, hogy valamely vidék egyedül viselje a hadgyakorlatok terheit.

Krieghammer Ödön hadügyminiszter megígéri ezt s Hegedüs Sándornak azt mondja, hogy előre nem lehet az előirányzatot megcsinálni. Ami pedig a zárszámadási részletezést illeti, a lehetőség szerint figyelembe veszi az e tekintetben felmerült óhajokat.

Ezután a táborszernagyi fokozathoz tartozó magasabb tisztivő rendszeresítése körül volt kisebb vita, amelyben Krieghammer Ödön hadügyminiszter és több delegátus vett részt.

A tétel elfogadása után a mai tárgyalást befejezték s a legközelebbi ülést, holnap délután két órára tűzték ki.

A mersinai eset.

A mersinai esetről, mely tudvalevőleg oka volt az Ausztria-Magyarország és Törökország között felmerült, de már békésen elintézett konfliktusnak, a következők minden tekintetben hiteles értesítést kaptuk:

Brazzafolinak, a Lloyd-társulat ágensének az esete ismét szembeutó módon bizonyította be azt a sokszor tapasztalt tény, hogy milyen durva erőszakosságnak vannak kitéve idegen állampolgárok a török hatóságok részéről s hogy ezek a hatóságok mily kevéssé respektálják azokat a kötelelességeiket, amelyeket a nemzetközi népjog reájuk diktál. A kisázsiai vilajetek között különösen az *adana*i az amelynek hatóságai a legszemérmelenebb erőszakossággal bántanak el idegen állampolgárokkal, leginkább pedig az olyanokkal, akik bármilyen ártatlan összeköttetésben állanak az örményekkel. Ennek a rendszernek az áldozata Brazzafoli is, akit a tomérdek, szükségét szenvedő örmények iránt tanúsított emberséges és jótékony magaviselete miatt kevés idővel Mezelött ersinából kiutasított a hatóság.

A konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség ezért panaszt tett az adana-i váli ellen s bebizonyította ennek az eljárásnak a jogtalanságát. Erre a török kormány utasította az adana-i válit, hogy engedje meg Brazzafolinak, aki ez alatt az idő alatt Alexandriában tartózkodott, hogy Mersinába visszatérhessen. Ez azonban épenséggel nem gátolta meg az adana-i válit abban, hogy ki ne adja a szigorú utasítást a mersinai mutesarifnak Nazimnak, hogy Brazzafoli visszatérését *ha kell, erőszakkal is akadályozza meg*. Nazim sejtett valamit, hogy ez az eljárás törvénytelen, de a válihoz ebben a tárgyban tett minden előterjesztésére az volt az állandó válasz, hogy tartsa magát az első utasításhoz. Nazim arra kérte Darrast, a mersinai osztrák-magyar alkonzult, hogy egyelőre bírja rá Brazzafolit, hogy ne térjen vissza

Mersinába, amit az alkonzul természetesen a legerélyesebben visszautasított. Hiábavaló volt az alkonzul minden iparkodása, hogy a mutesarifnak mngmagyarázza, micsoda kötelelességeket ró rá a népjog, minden fáradozása kárba veszett, ami nemsokára kitűnt, mikor Brazzafoli Mersinában partra akart szállani.

Brazzafoli ugyanis a *Natal* nevű francia hajón érkezett meg s az osztrák-magyar konzulátus két dragománja több kavasszal az osztrák-magyar hivatalos lobogóval ellátott csónakra szállott, hogy elhozzák őt. Alig szállott Brazzafoli a csónakra, egy mersinai rendőrügynök megparancsolta a matrózoknak, hogy rögtön szálljanak ki a csónakból. Brazzafoli és a dragománok ennek következtében egy óra hosszat kénytelenek voltak a háborgó tengeren maradni s minden pillanatban attól kellett tartaniok, hogy a csónak felborul. Mikor azután Brazzafoli Miklós és Miksa s Lloyd ügynök testvérei, kik egy másik csónakban voltak átszállottak a konzulátus csónakjába s átvették a matrózoktól annak a vezetését, egy rendőr-ladik jött feléjük s bár a dragománok több ízben is figyelmeztették a rendőrügynököt, hogy a konzulátusi lobogót tisztelnie kell s különben is bevárhatják, míg Brazzafoli-partra száll s aztán is közölhetik vele a nekik adott parancsot, a rendőrügynök kicsavartatta az evezőket a Brazzafoli testvérek kezéből s a konzulátusi csónakot a magáé után köttette, miközben a dragománokat és a konzulátusi lobogót megsértette. Egyebekben kijelentette, hogy nem törődik sem a lobogóval, sem az osztrák-magyar konzulátussal, hanem teljesíteni fogja a mutesarif parancsát.

Csak mikor a Mutesarif dragománja megérkezett s megparancsolta neki, hogy bocsássa szabadon a konzulátus csónakját, köthetett az ki a parton, ahol azután a török hatóságai közegek újabb erőszakosságokat követtek el. Amikor ugyanis Brazzafoli, a Lloyd-agens rálépett a kikötőhely lépcsőjére, a mersinai rendőrfőnök és egy rendőr torkon ragadták s úgy visszafekték, hogy ha görcsösen meg nem kapaszkodik a lépcső karfájába, beleesik a tengerbe. Erre ugyan szabadon eresztették, de megtöltötték neki, hogy Mersina területére lépjen. Hiába hivatkozott a konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövetség értesítésére, melyben tudatják vele, hogy a mersinai hatóság utasítást kapott felsőbb helyről, hogy engedje meg neki a Mersinába való visszatérést, mindez nem használt semmit. Ez alatt a szóváltás alatt a parthoz érkezett Darras osztrák-magyar alkonzul, akinek Brazzafoli azonnal jelentést tett a konzulátusi lobogón, a dragománokon és a rajta esett sérelmekről. Erre Darras alkonzul a karját nyújtotta Brazzafolinak s felszólította, hogy menjen vele a konzulátusra. Ez meg is történt.

Ezt a tényállást tíz tisztességes és teljesen megbízható tanu igazolta, többek között a francia konzulátus titkára is. Különben is az egész jelenet, a lobogó megsértése, a dragománok bántalmazása s a Brazzafolival való erőszakoskodás nagy néptömeg jelenlétében történt, akik természetesen élénken érdeklődtek az iránt, hogy mi lesz ennek a verekedésnek a vége. A mutesarif, aki utólag már kissé kellemetlenül érezte magát, megkísérelte elhíttetni az alkonzullal, hogy mindezek az erőszakosságok, melyek az ő tudta nélkül történtek, az ő közegeinek a tulbuzóságából származtak, de a saját ügynökei, sőt a dragománja is a szemébe mondták neki, hogy csak a *parancsai* szerint jártak el.

Annyiban azonban a Mutesarif is menthető volt, amennyiben az egész botránynak a tulajdonképeni értelmi szerzője mégis csak Hussein Hümi effendi, az adana-i váli volt.

Meg kell még említenünk, hogy az osztrák-magyar konzulátus az egész ügyben korrektül járt el s mindig igen nyugodt hangon hivatkozott a konstantinápolyi nagykövetségtől kapott utasításokra s folyvást rábeszélte iparkodott a mutesarifot, hogy álljon el jogtalan követelésétől.

Hogy ezek után Ausztria-Magyarországnak úgy kellett eljárnia Törökország ellen, mint ahogyan eljár s hogy az adana-i válink az elbocsátását követelte, azt ezek után nem kell bővebben indokolni.

Ebben bizonyosan mindenki egyetért a külügyi kormányval.

Am a történetek után fokozott kíváncsisággal tekintünk a jövő kódébe.

Ha majd egy magyar Brazzafoli forogszóban, hasonló erélyvel és sikerrel fog-e föllepni, eljárni a most folyton habérokat arató közös külügyi kormány?

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-ügy.

A Dreyfus-ügyben kétféle nézet fordulat várható.

Az egyiket berlini levelezőnk jelenti, amely nem kevesebbről szól, mint arról, hogy küszöbön áll *magának a német császárnak a beleszólása a Dreyfus-ügybe.*

Ennek előzménye az, amit már párisi és londoni hírek alapján jelentettünk, hogy a német császár már a Dreyfus-per idejében érdeklődött Dreyfus iránt és kifejezésre juttatta a család előtt, hogy Dreyfust ártatlanul ítélték el, sőt a Dreyfus család a kapitány ártatlanságának bebizonyítására oly nyomokon indult, amelyekre a figyelmeztetést egyenesen a császár parancsára kapták.

A „Rappel“ is a következő, nagy szenzációt keltett hírével erősíti meg ma a német császár személyes érdeklődését a Dreyfus-ügy iránt.

A „Rappel“ mai száma közli, hogy a Dreyfus-affaire tárgyalásakor II. Vilmos német császár Casimir Perrierhez, a köztársaság akkori elnökéhez levelet írt, melyben kijelentette, hogy Dreyfus Németország számlájára nem árulta el Franciaországot. Casimir-Perrier ezt a levelet meggyőződése dacára sem tudta érvényesíteni és Dreyfust elítélték. Ezután II. Vilmos német császár gróf Münster utján megkérdezte az elnöktől, hogy hol fogták el azokat a bizonyos okmányokat? És vajon Németországban-e? Casimir-Perrier ekkor az illetékes faktorok előtt szóba hozta a német császár intervencióját, minthogy azonban a hangulat általában Dreyfus ellen volt, s minthogy semmiféle korrekcióra módot nem tudott kieszközölni, hirtelen lemondott a köztársaság elnöki állásáról. Az okát akkor mindenki találgatta, de helytelenül s a lemondás mind a mai napig rejtély is volt. De a „Rappel“ szerint ez volt az oka Casimir-Perrier váratlan lemondásának.

E hírre vonatkozólag pedig a legfontosabb az, amit lapunknak berlini levelezője táviratoz, hogy a párisi lapoknak Vilmos császár beavatkozásáról szóló híreit a berlini mérvadó körök megerősítik. *Sőt e tekintetben hivatalos nyilatkozatot is fognak tenni.*

A másik meglepetés pedig az Esterházy őrnagy személyéről szól, s a következő táviratunk mondja:

A *N. Fr. Pr.* azt jelenti, hogy az eljelen indított vizsgálat lassan halad előre, mert az összehalmozott adatok alapos megvizsgálása nagyon nehéz. A vádlók pártja azt állítja, hogy az őrnagy személye ellen intézett vizsgálatok felette gyanus és bámulatot keltő eredményeket hoznak majd napvilágra. Tény az, hogy az őrnagy szülőhelyéről ki van utasítva s hogy hivatalos működésének fázisai csak 1867 óta ismeretesek. Azt is állítják vádlói, hogy Esterházy *nem is gróf, nem is hívják Esterházynak*, nem rokona a francia Esterházyknak, sőt nem is francia. Külföldről jött, s a francia hadsereg kötelékébe mint francia honossági lépett. Francia iskolákba nem járt. Miért jött Franciaországba, minő a múltja, hol született, hova illetékes? Ezek a kérdések a hivatalos vizsgálat tárgyai.

Esterházy őrnagyról a „Gaulois“ azt jelenti, hogy *hatvan napi szigorú káoszárnyafogságot kapott*, és pedig a fecsegése miatt, amiben ezután majd alaposan meggátolják. Egy más jelentés azonban azt mondja, hogy ezt a fogságot csak az ügy befejezte után fogja leülni büntetesképen.

Amaz ezred tisztikara pedig, amelyhez Esterházy is tartozott, parancsot kapott, hogy hirlapírókat nem szabad fogadnia.

Az „Echo de Paris“ szerint a Dreyfus ügy tárgyat képező árulás a francia kormánynak *£200,000 frankjába került*, mert ennyi volt a költsége annak, hogy egész új mozgósítási tervet kellett kidolgozni.

Esterházy őrnagyot a „Pet. Rep.“ azzal jellemzi, hogy mindig kész az ilyenfajta kifakadásokra: *Lelövöm a gazembert! Agyonütöm! Keresztül szurom.*

Sőt közöl leveleket, amelyeket például *hitelezőjének* írt:

— Hogy mer ön velem ily hangon beszélni? Megérdemelné, hogy keresztüldöfjem a kardommal!

Vagy pedig egy másik levélből, szintén a hitelezőhöz:

— Az ön követelése injuria. Csak karddal a kezemben adhatnék rá feleletet, erre pedig ön nem méltó.

Dreyfus Mathieuról pedig a „Matin“-nél ezt mondta:

— Ugy lövöm agyon mint egy kutyát, ott ahol találok.

Persze se a fenyegetéseit, se az adósleveleit nem szokta beváltani.

A *Figaróban* megjelent most *Forzinettinek* sokat emlegetett nyilatkozata, amelyre *Rochefort* hivatkozott.

Dreyfusnak a fogházba történt beszolgáltatása után néhány pillanattal bementem hozzá — írja Forzinetti — s azt láttam, hogy az örütséggel határos izgatott állapotban van. Azt hittem, hogy elvesztette az eszét. Szeme egészen vörös volt és sokáig küzdött a szóval, amit nem bírt kiejteni. Csak nehezen tudtam őt annyira lecsillapítani, hogy egy helyen megálljon s az a meggyőződésem támadt, hogy Dreyfus föltétlenül ártatlan.

Október 24-dikén örületességgel határos állapota oly aggodalmasnak látszott, hogy én azért, hogy az én felelősségem fődöve legyen, egyenesen Mercier hadügyminiszternek és Saussier főkormányzónak jelentést tettem.

Paty du Clam őrnagy október 27-kétől fogva naponkint eljött íráspróbák fölvétele végett s azért, hogy a foglytól vallomást csikarjon ki. Dreyfus azonban a legnagyobb energiával tiltakozott ez ellen és folyton azt erősítette, hogy ártatlan s hogy még csak azt se tudja, mivel vádolják. A vizsgálat sokáig tartott és a legaprólékosabb részletekre terjedt ki és Dreyfus oly kevéssé hitte, hogy vád alá helyezik s hogy elítélik, hogy azt mondta: *Kompenzációképpen a becsületrend tisztí keresztyét fogja kérni s azután le fog mondani tisztí állásáról.* Egy ízben így szólott hozzám:

— Paty du Clam semmit sem tudott ellenem bebizonyítani, mert semmiféle gyanúk sem forog fenn ellenem; bíráim föltevéséből indulnak ki és nem tudják határozottan megmondani, hogy mivel vádolnak. Az volt egyetlen bűnöm, hogy zsidónak születtem!

Meglátogatta őt védője, *Demange* is, néhány perczig szorosán átölelve tartották egymást Demange ezután ezt mondta:

— Kedves gyermekem, az ön elítélése *századunk legnagyobb guzsága!*

Az elítélés után még egyszer bement hozzá Paty du Clam, hogy Dreyfust bűnének vagy legalább annak bevallására bírja, hogy vigyázatlan eselnek lett az áldozata. Dreyfus azt válaszolta neki, hogy senki sem vetett neki eselt s hogy ártatlannak vallja magát.

Három hónapig szenvedtem együtt a boldogtalan emberrel. Huszonöt éven át voltam fogházfelügyelő, sok tapasztalatot szerztem elítelt emberekkel és hangosan merem kinyilatkoztatni, hogy Dreyfus esetében borzasztó tévedést követtek el.

Miként én, még igen sok polgár és katona meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról, s csak az emberi gyávaság akadályozza meg őket abban, hogy ezt hangosan és nyíltan hirdessék. En nem akarok ezek közül való lenni. Egy igen kiváló politikus azt mondta nekem: A Dreyfus-per politikai büntetlen föllepült antisemita-pör — ez az ön meggyőződésem is.

Forzinetti ezekkel a szavakkal rekeszti be nyilatkozatát:

— Adja Isten, hogy az a boldogtalan ember valahára rehabilitálva térhessen vissza családjához és a hadsereghez!

TÁVIRATOK.

Vilmos császár a külügyi expozéról.

Berlin, nov. 22. Vilmos császár, mint már tegnap jelentettem, hosszabb kihallgatáson fogadta Szögyény-Marich László osztrák-magyar nagykövetet, akit vendégül is meghívott reggelire. Az udvari ebéden a császár hosszasan beszélgetett a nagykövettel Goluchovszki gróf külügyi expozéjáról s a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott róla.

Az osztrák parlamentből.

Bécs, november 22. Ma töltötték be két hónapi tárgyalás után a birodalmi gyűlés második alelnöki tisztét. Megválasztották dr. *Fuchs* Viktort, a katolikus néppárt tagját. A többség melegen üdvözölte az új alelnököt, a ki rövid székfoglalót mondott. A baloldal tagjai üres szavazó czédulákat adtak be s a választás után azonnal távoztak a teremből. A választás után a ház folytatta az *inség javaslatok* tárgyalását és két paragrafust le is tárgyaltak. A baloldal ismételen lehetetlenné akarta tenni a tanácskozást. Zajos jelenetek voltak mikor az elemi csapásokkal károsultak segélyezéséről szóló indítványt tárgyalták. Az ellenzék a segítség összegét kicsinek tartotta s annak felemelését sürgette. A pózindítványt azonban elvetették. Klerikális képviselők is szavaztak az indítvány ellen. A szavazás eredménye különben nagy elégtelenséget keltett és dr. Ebenhoch képviselő kérdést intézett az elnökséghez, hogy a szavazást befolyásolta-e, vagy nem?

A külügyi expozé hatása.

Berlin, november 22. Goluchowski gróf expozéjáról a „*Börsenzeitung*“ így ír: Nagy fontosságot tulajdonít, egész helyesen, Goluchovszki gróf az Oroszországgal való megegyezésnek. Kétségtelen, hogy az Ausztria-Magyarország és Oroszország közt levő viszony legujabb alakulása az állandó nyugtalanság egyik momentumát szüntette meg.

A „*Post*“ írja: Goluchovszki gróf beszédének az a része, a mely Anglia magatartásával foglalkozik, elismerésre méltó kiegészítése Salisbury lord legutóbbi beszédének. A lap kiemeli, hogy a béke minden barátjánál ép oly élénk meglepetést keltett az Oroszországgal való barátságos viszony hangsúlyozása, mint az a kijelentés, hogy Ausztria-Magyarország politikájának alapkövét a hármasszövetség alkotja.

Berlin, november 22. A „*Voss. Vtg.*“ írja: Goluchovszki gróf beszédének zárogondolata, tudniillik Európa népei szoros csatlakozásának szükségességét már mások is hangoztatták ugyan, de most történt legelőször, hogy oly kimagasló hivatalos helyről, oly nyíltan és minden misztikus, tehát félreértésre könnyen alkalmas adó czikonyá nélkül jutott. Ezért Goluchovszki gróftól ép úgy megilleti az őszinte köszönet, mint az az erősen békés hang, a mely egész nyilatkozatának alapja.

Pétervár, november 22. A *Novosti* a külügyi expozéról így ír: Osztrák-magyar miniszter régóta beszélt oly őszintén és oly meggyőződéssel, mint Goluchowski gróf. Örömmel konstatajuk, hogy e ritka tulajdonságok az osztrák-magyar külügyi miniszter beszédében egyenes következményei az Ausztria-Magyarország és Oroszország között létrejött szilárd és barátságos viszonyoknak. Ausztria-Magyarország egyrészt a hármasszövetségre, másrészt az Oroszországgal kötött megállapodásra támaszkodik, amely a Balkán-félsziget népeinek ügyébe való beavatkozást teljesen kizárja és ezért nyíltabban és nagyobb meggyőződéssel mint valaha beszélhet az európai béke szilárdságáról.

A német császár tengerészeihez.

Kiel, november 22. Vilmos császár jelenlétében ma eskettek föl a tengerész-ujoncokat. A császár rövid beszédet mondott, amelyben Frigyes Vilmos mecklenburgi hercegnék és a vele, a 26. számú torpedónaszáddal elsüllyedt legénységnek önfeláldozó kötelességeljesítéséről szólt. A császár utóbb még egy beszédet tartott, amelyen az itteni kikötőben levő „*Wladimir Monomach*“ orosz czirkálóhajó legénységéről és tisztjeiről emlékezett meg. Emlékez-

teletti arra is, hogy az orosz császár a német tengerészet tengernagyja, kiemelte az orosz matrózok képességeit és végül háromszoros hurráht kiáltott az orosz császárra.

A Stojlov-kormány ellen.

Szofia, november 22. A Radoslavoffpárt egyik népes értekezletén, amelyen Nikolajev tábornok és Szavov ezredes is résztvett, a Stojlov-kormány működését a legerősebben elítélték. Szemére vetették, hogy kompromittálta az Ausztria-Magyarországgal fennálló viszonyt, anélkül, hogy a viszonyt Oroszországgal jobbra tette volna. A macedonizai kérdést illetőleg Konstantinápolyban mit sem tudott kieszközölni. Radoslavov hívei bizton hiszik, hogy nemsokára eljön az idejük, mert a Stojlov-kormány nem tarthatja sokáig magát.

Viharok a Fekete tengeren.

Galac, november 22. A Fekete tengeren óriási viharok dühöngenek, melyek a Dunába való behajózást rendkívül megnehezítik. Egyes orosz hajókat a vihar husz napi küzdelem után *Küstendse* felé hajtott.

HIREK.

Fény és árny.

Abba a csodálatos historiába, abba az izgatott homályba, amely a Dreyfus ügy valóságát olyan sűrűn fűdi, hogy három esztendő múltán sem mozdult el a köd, mely talán a „század legnagyobb igazságtalanságát“ fűdi, ebbe a homályba ma már egynehány ragyogó vonás rajzol fényes silhouettek fényes jellemekről.

Az egyik ragyogó silhouette a német császáré.

Imperator rex, korának legnagyobb embere, a hatalom csúcspontján, milliók olvadnak egy szürke tömegbe a szeme alatt, milliók a saját birodalmában, és a milliókon túl is ellát a szeme, idegen, ellenséges földre, és az imperator rex vasegyéniségéből az érző ember szívének sugallata száll egy szegény szerencsétlen felé.

És a rideg hatalmas Imperator rex nem ismer mértéket a szive sugallatának követésében, felázad egy igazságtalanságon, ő maga, II. Vilmos, félretol minden kétes színvetű diplomáciai intervencziót, ő maga ír levelet *Casimir Periernek* egy ember érdekében — nem a diplomáciai okok, hanem az ember érdekében — hogy felemeljen egy üldözöttet, akit az igazságtalanság üldözött.

És mikor nem tudta megmenteni, — mily mélyen érző nagy szív nyilatkozik meg ebben — oda fordul a szegény családhoz már most tisztán csak az emberi nemes érzés sugallatát követve és talán az egyetlen igazán reménynek mondható vigaszt nyújtja!

Ha Dreyfus ártatlansága kiderül: a legmagasabb piederstálon II. Vilmos fog állani.

A másik fényes silhouette a *Casimir Perier-é*.

Majdnem komikus, tehát a legördöklőbb hatás között vonult vissza egyszerre az elnöki székről. Szinte szégyenletesnek tűnt fel a megfutamodás a fényes polcra, az elnöki székből.

Gyávának mondták azt, aki a hatalom első fokán ült. Szeszélyesnek azt, aki egy nép gondjait vállalta. Ostobának azt, akinek a legokosabbnak kellett lenni. Nevetségesnek azt, akinek imponálni kellett volna.

És *Casimir Perier* mindezt, ami az emberi hiúságot végig sérthette: nyugalommal, bátorsággal, válasz nélkül tűrte.

És ma egyszerre kitűdődik, hogy az a cselekedet, amely miatt az egész nemzet gunyja zudult rá: a *korrektségnek* a legfényesebb vonása volt.

Korrektség, amelylyel a francia köztársaság elnöke válaszolt a német császárnak.

Szebb duo nem is képzelhető.

A német császár becsületzavára biztosítja *Casimir Perier*t, hogy igazságtalanság történt.

De sem a császár, sem az elnök nem tudják állani a tömeg „*arzó*“ hajszájának.

De Casimir Perier, a korrekt ember, honorálja II. Vilmos szavát: *lemond*.

Lemond korrektségéből, *lemond* a legfényesebb gavallérságból, amelynél fényesebb semmiféle kodexben nincs, *lemond*, hogy egy nagy, nemes szívu császár korrektsége előtt meghajoljon!

Ragyogó duója a hányatló századnak!

— **Delegácziós ebédek.** A király, mint bécsi tudósítónk telefonálja, a delegáció tagjainak csütörtökön és szombaton ebédet ad.

— **A magyar nyelv ellen.** A magyarországi románok hazafias érzületének dicsőítésében még nem sok író toll kopott el, de a szerbeknek jó ideig még a parlamentben is volt patrónusuk. Ez akkor tájt volt, amikor a szerb vidéket Magyarország törvényhozásiában — Visontai Soma képviselte. Visontai nem hagyta őket befeketíteni s akárhányszor zengte dicsőretét a szerbek magyar érzületének. De amióta Visontai Gyöngyösre ment (mit is keres ő Gyöngyösön?) a szerbek hazafisága is megrendült s most már levelezünk olyan hirrel kopogtat, hogy a zombori preparandia szerb diákjai tüntetnek a magyar nyelv ellen. Megüzenték az intézet igazgatójának, hogy ők ezentúl nem járnak el a Radics tanár előadásaira, aki a magyar nyelvet és irodalmat tanítja, mert ők magyarul nem akarnak tanulni. És úgy cselekedtek, amint mondták. A tanári testület ugyan kimondta, hogy aki a diákok közül sztrájkol, annak kiteszi a szűrét, de azért csak nyolczan ijedtek meg, a többi diák ellenben tovább is elmarad a magyar órákról és vigan tüntet tovább. Így jelenti levelezünk s mi csak azt tesszük hozzá, hogy ha már elég vigyázatlanul eléngedtek Visontait Gyöngyösre, legalább valami erélyes miniszteri figyelmeztetést menesszenek arra a vidékre, ahol — úgy látszik — elkél az erélyesebb hang.

— **A delegátusok tiszteletére.** Bécsből táviratozzák: *Báró Jósika Samu* a király személye körüli miniszter és neje vasárnap és hétfőn a delegátusok tiszteletére ebédeket adtak, a melyben részt vettek vasárnap: *Báró Nikolics Fedor*, gróf *Zichy Jenő*, gróf *Széczen Miklós*, gróf *Esterházy Miklós* *Móricz*, *báró Uray Kálmán*, *báró Apor Gábor*, gróf *Sztáray János*, *Rakovszky Géza*, *Spevecz Ferencz*, *báró Tallian Dénes*, gróf *Szapáry Tibor*, *Révy Ferencz* osztálytanácsos, *Zevk Gábor*, gróf *Teleki Sándor* és *Fluger Károly*. Hétfőn: *Gajári Odön*, *Hegedüs Sándor*, *Kuesevics Svetozár*, *Lukács Antal*, *Miklós Odön*, *Münnich Aurél*, *Radó Kálmán*, *Szerb György*, gróf *Thoroczkay Miklós*, *Tolnay Lajos*, *Krieglmmér közös hadügyminiszter*, *Zso dos altábornagy*, *Köckenauin osztályfőnök*, gróf *Welsersheim* osztályfőnöke, *báró Niczky* és *Wöcher Miklós*.

— **Schlauch Lőrincz** az újságíróknak. *Schlauch Lőrincz* nagyváradi bíboros, 500 forintot küldött *Mikszáth Kálmán* kezeihez, az *Újságírók egyesülete* alapítókéjének gyarapítására. Az adományt kísérő levélben a bíboros azt írja, hogy ezentúl is szívesen fogja az *Újságírók egyesületének* érdekeit előmozdítani.

— **Az university extension.** Tegnap tartotta az university extension első szakülését O-Budán s ennek sikerén felbuzdulva, most a vezetőség, élén dr. *Marczaly Henrik* egyetemi tanárral, elhatározta, hogy a szaktiléseket rendszeresíti s többször megismétli a tél folyamán. A legközelebbi szakülés vasárnap, 28-án lesz Ujpesten.

— **Sztrájkoló apácák.** *Pécsi* levelezünk írja: A napokban a megyei árvaház igazgató választmánya ülést tartott, melynek egyetlen tárgya volt az árvaházban elhelyezett református árvagyermek vallási oktatásának a kérdése. Az árvaház alapító oklevele értelmében ugyanis odá valláskülönbség nélkül veszik föl az árvagyermekeket; minthogy azonban a várnegybe a felügyeletet takarékosági szempontból, a szent Vincze rendbeli irgalmas nővérekre bízta, most kitört a konfliktus a miatt az öt református árvagyermek miatt, akiket az apácák katolikus hittanra fogtak. E miatt a legutóbbi közgyűlésen megintertpellálták az alispánt, aki elrendelte, hogy az öt református gyermek hertenként kétszer járjon ki az intézetből saját lelkeséhez hittani órákra. *Puloheria* főnöknő gráciái felettes hatósága rendelkezése ellenszegült ennek az intézkedésnek. Az alispán azóta megyei hajdút küld be minden kedden és pénteken délután, aki a református hittanra elkíséri az öt árvát, s óra után vissza kíséri őket az intézetbe. A szent Vincze nővérek fő-

vizitátora, *Müngersdorf Vilmos*, jezsuita páter, ennek következtében az alispánhoz intézett átiratában fölmondta a nővérek szolgálatát, akik e szerint már az iskolai év végével odahagyják az intézetet. Az árvaházi választmány azt határozta, hogy megkísérti levélben fölvilágosítani a pátert a vallási türelemről, s ha ennek nem volna foganatja úgy rá-gaszkodik a fennálló szerződéshez, melynek 7. pontja értelmében a fölmondás mindig csak az iskolai év elején történhetik s így az apácák csak 1899. szeptember elején hagyhatják el az intézetet.

— **Egyetemi tanszékek betöltése.** A budapesti tudományegyetem tanácsa december első napjaiban ülést tart, s akkor fog intézkedni a megüresedett egyetemi tanszékek betöltése tárgyában is.

— **Négyszáznyolczvankét rendjele.** Ugyan ki-nek lehet ilyen sok rendjele? A megboldogult Posner Károly Lajosnak sok volt, de ennyivel még sem dicsekedhetett. Ellenben van Európában valaki, aki — ha talán maga nem is számolta meg sohasem — a fejedelmi kitüntetésekben ilyen csinos kis gyűjteményt raktározhatott el hajlékában. Ez a valaki természetesen *Bismarck*, aki most már pihen (ha ugyan ez a vasember egyáltalán tudna pihenni), de akinek még mostanság is úgy viszik a házához a rendjeleket. Hiszen ismeretes, hogy *Menelik* király csak a hetekben menesztett Európába direkt küldöttséget, amely *Bismarck*nak megvigye *Abesszinia* királya üdvözlését és rendjelét. Talán ez a körülmény ösztökélte egyik olvasónkat, hogy statisztikát csináljon a *Bismarck* kitüntetéséről. Kiszámította, hogy az exkancellárnak eddig négyszáznyolczvankét rendjele van s ha egyszer mind fel akarná őket tűzni, a mellének huszonegy lábnyi szélességének kellene lennie. Ilyen melle pedig még a *friedrichsruhei* remetének sincs.

— **Obstrukció az ókorban.** Annak idején az ir *Parnell*, nemrégiben *Lecher* ejtették ámulatba a világot régnélküli szónoklatukkal. Ben Akiba azonban megmondta, hogy semmi sem új az ég alatt, s hogy ez igaz, az abból tűnik ki, hogy ezt is állítólag már előbb kimondta *Salamon* király. Így nem csoda, hogy *Parnell* és *Lecher* is csak utánzóztak. Ósapjuk az agyonbeszélésben *Marcus Cato* volt, akiről ezeket jegyezték fel a történet: A római szenátus egyik ülésén *Cato*-ra került a felvetett kérdéshez való szólásjog, ami mindegyik szenátort megilletett. *Cato* azonban az államra nézve sérelmesnek találta, ha megszavazzák a szóban forgó javaslatot s szerette volna lehetetlenné tenni, hogy szavazás alá kerüljön. Ennélfogva az agyonbeszéléshez folyamodott s addig szónokolt, míg *Cajus Cézár* meg nem elégte a dolgot, és parancsot nem adott a liktoroknak, hogy vigyék ki erőszakkal a tereméből és vessék börtönbe. Meg is történt, de a szenátus követte *Marcus Cato*-t a börtönbe. *Cézár*t meglepte ez a tüntetés és szabadon bocsátotta a foglyot. — Idáig a történet. Most pedig fölmerülhet az a kérdés, hogy mikor *Lecher* utánozta *Cato*t, *Badeni* mért nem utánozta *Cézár*-t?

— **A debreczeni polgármester gyászja.** Debreczen város polgármesterét *Szimonffy Imre* királyi tanácsost, mint levelezünk írja, újabb gyász érte. Csak nem rég temette el a nővérét, néhai *Könyves Tóth Antal* egyházkerületi és kollégiumi ügyész ne-jét, tegnap pedig meghalt a neje is, született *De-recskey* *Julia*. A köztisztelőben álló urnó 64 éves korában, házassága 43. évében, — három napi szenvedés után halt meg. A városi tanács a város nevében pompás koszorút helyez a koporsóra.

— **Bosnyák kaszinó-avatás.** *Travnik*-ből írják lapunknak, hogy az odaváló *Wlascics*-hotelben tegnapelőtt fényes estélylyel avatták fel a kaszinó új helyiségeit. Az ünnep nemcsak a bosnyák válik egykori székvárosából, de az egész vidékről nagyon érdekes társaságot gyűjtött össze: hivatalnokok és katonák, magyafok, osztrákok és bosnyákok vegyest sereglettek a felavatásra, melyhez *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter táviratban küldte üdvözlését.

— **Parlaghi Vilma, az állatvédő.** A berlini lapok, amelyek úgy látszik még most sem tudják megbocsátani *Parlaghi* Vilmának, hogy a német császár a nagy arany éremmel tüntette ki, most nem minden malicziánálkül regisztrálják, hogy a jeles festőnő felcsapott állatvédőnek. *Parlaghi* Vilma ugyanis memorandumot írt az állatoknak elevezen való bonczolása ellen, amelyben úgy látszik, a palettájáról vett legélénkebb színekkel ecsetelti a *viviszekció* gyakorlatában rejlő barbarizmust s a tudománynak ezt

a segédeszközét egyszerűen a XIX. század fekélyek nevezé. Felszólítja benne dr. Bosse porosz közoktatásügyi minisztert, hogy terjesszen a képviselőház elé törvényjavaslatot, amely a legnagyobb büntetéssel sújtsa azokat, akik egy állatot elevenen boncolni merészkednek.

— **Berzeviczy Albert Pozsonyban.** A képviselőház alelnöke feleségével együtt — mint nekünk táviratozzák, — vasárnap Pozsonyba érkezett, hogy a Toldy-körben felolvasást tartson. Az illusztris államférfiut *Thaly* Kálmán a Toldy-kör elnöke fogadta. A felolvasásra megjelent Pozsony társadalmának színe java, amely nagy éreklődéssel hallgatta a felolvasónak vonzó előadását, amely olaszországi utazásának művészettörténeti és esztetikai impresszióiról számolt be. A felolvasás végével felzúgó éljenzés után *Pirchala* Imre főigazgató köszönte meg Berzeviczynek az élvezetet. Berzeviczy és neje ma reggel visszautaztak Budapestre.

— **Ékszer-tolvaj kisasszony.** *Bécsi* tudósítónk telefonozza: A Khärntnerstrasse egyik előkelő ékszerüzletében ma egy feltűnően elegáns hölgy jelent meg s gyémánt fülbevalókat kért. Az ékszerész elébe rakott egy dobozzal s a hölgy válogatott. Egyszerre csak valami ürügy alatt hirtelen eltávozott. Az ékszerésznek gyanus volt ez a hirtelen távozás s egy segédjét. utána küldötte. Ausztán utána nézett a fülbevalóknak s konstataulta, hogy egy pár 400 forint értékű bonton hiányzik. A hölgy ezalatt betért egy lámpakereskedésbe, majd egy kapu alá ment s mikor kijött onnan az ékszerész-segéd rendőrt hívott és igazolására szólította fel. A rendőrségnél azt mondta, hogy *Schaczka* Máriának hívják, Budapestről érkezett és nevelőnői állást keres. Ezalatt egy karmesterné jelentkezett a rendőrségnél s egy gyémánt fülbevalót adott át, melyet a háznak a kapujában talált. *Schaczka* Annát kikutatták s a fülbevaló párját megtalálták a harisnyájában. A másikat valószínűleg akkor vesztette el, mikor el akarta rejteni őket a harisnyájában.

— **A tisztú szolgáló vasárnapja.** A vasárnap ünnep, az ünnepet pedig megülik. Már ki, ahogy tudja. Az egyik a színházban, más a lőféjű vagy villanyoson, ismét más a kávéházban, némely kiváltságos pedig a — dutyiban cselekszi meg ezt az ülést. *Kerekes* Mihály, 52-es baka ebből az utóbbi kategóriába tartozik. A tisztú szolgáló ősi szokása szerint a vasárnap tiszteletére alaposan elázott s ebben a rózsaszínű állapotban befordult a bakák mulatóhelyére, a hársfa-utcai táncsterembe. De a mulatság zaja dühbe hozta s kirántva pangánétját, azzal a kiáltással rontott be, hogy *ő Kerekes* Mihály és hetediziglen leül itt mindenkit. A szegény tánczó cseledek között hatalmas ribilliót keltett ez az erős szándék. De *Kerekes* Mihály nem állhatott az ígértének, mert mielőtt foganatosíthatta volna, két markos rendőr pártfogásába vette. De nem könnyen. *Kerekes* egy darabig berzenkedett, csak hogy egy pár lapos vágás a súlyos rendőrkarddal, kiütötte a kezéből a pangánétot s a hetedik kerületi kapitány-ságról csakhamar a katonai börtönbe került.

— **A ciklon pusztítása.** *Melbourne*-ből jelent egy mai táviratunk: A Viktória-gyarmat északnyugati részén pénteken éjjel irtózatos ciklon dühöngött, mely óriási porfelleget kavart föl. Számos ember járt szerencsétlenül és több város elpusztult. *Wimmota*-kerületben sok templom és díszes épület is erősen megrongálódott.

— **Megszökött a halál elől.** *Huppertz* rablógyilkost a duisburgi törvényszék halálra ítélte s az ítéletet a legfelsőbb fórum is helybenhagyta. *Huppertz* tetet kitétek a síralomházba s már ásták neki a vermet. Az ösmert mondás szerint a nürnbergiek csak azt a gazembert kötik fel, a kit elcsípnek. Így tettek a duisburgiak is, és *Huppertz* nem akasztották föl mert — megszökött. Most persze keresik.

— **Turgenyev Iván szobra.** Mint, *Szent-Pétervárról* írják, *Turgenyev* Iván emléket valahára meg fogják örökíteni. Tisztelőinek egyike kérvényt nyújtott be a hatósághoz, hogy legalább a maga községén emelhesen szobrot a világhírű írónak. A terv kivételével állítólag már meg is bizott egy kiváló szobrászt.

— **Százesztendő bőségi templom.** *Kiszacs* bácsmegyei község tegnap fényes ünnepséggel ülte meg evangélikus temploma felszentelésének századik évfordulóját. Az ünnepi istentiszteleten felszentelték az új keresztelő kutat s *Dedinszky* János glozsáni lelkész, elmondta azt a bibliai szöveget, a melyet

száz évvel ezelőtt mondtak el a templom beszentelése alkalmával. Elénekeltek ugyanazt a templomi dalt, a melyet az egykori kulpini kántortanító *Rohon György* száz évvel ezelőtt, éppen erre az alkalomra írt és melyet a halás község most az ünnep alkalmából nyomtatásban kiadott. Az ünnepi szónoklatot *Langhoffer* Károly kiszácsi lelkész mondta, ugyanazzal az alapigével, melylyel néhai *Stehló* András, volt petroviczei lelkész és bács-szerémi senior száz évvel ezelőtt a templomot felszentelte és szent rendeltetésének átadta. Végül felolvasta a község százéves történetét s egy imával berekesztette a szép ünnepséget, mely után nagy bankettet rendezett a község.

— **A honvéd merénylete.** *Lagos*-ról telegrafálják lapunknak: A város legelőkelőbb kávéházában ma gyilkos merénylet történt. Egy *Váczi* nevű honvédkáplár oldalgyéverével szíven szúrta *Lauf* Mártont, mert ugyanannak a leánynak udvaroltak s féltékeny volt reá, A szerencsétlen *Lauf* szörnyet halt, a gyilkos honvédet nyomban elfogták.

— **A honvéd-leány halála.** Ma délután temették nagy részvét mellett *Szaf* Amáliát, bécsikaputér 5. szám alatti lakásáról. Az elhunyt 97 éves volt. A szabadságharcban tevékeny részt vett s részint mint markotányosnő, részint mint honvéd ott volt a leghevesebb küzdelmek közepette. Buda ostrománál, bécsikapu-téri lakásában ápolta a megsebesült honvédekét. A különben gazdag leány állítólag azért nem ment soha férjhez, mert jegyese a csatában elesett, s azóta a jótékonyág gyakorlásában keresett vigasztalást. Az elhunyt után tekintélyes vagyon maradt.

— **A diva öngyilkossága.** *Lea d'Asco* egykoron ünnepelt diva volt s emlegették a világon, valamire csak kedvelői vannak a pajkos muzsának. Az operától hódította el gróf *Lagrange* és mivel a grófnak nagyobb volt a szerelme, mint a vagyona, a fiatal házaspár a kellemest a hasznossal akarta összekötöni s nászutra nem Velenczébe indult, hanem Ázsiába és Afrikába. Mert úgy vélték, hogy ezekben a ki nem használt világreszekben még akadhatnak egy kis aranyra. De kirándulásuk nem sikerült s aranyat nem hoztak vissza magukkal, csak egy csomó vadállatot, amelyekből *Nizza* szomszédságában állatkertet létesítettek, hogy legalább ennyi hasznuk legyen az afrikai utjokból. Hanem az állatkert sem akart beütni. Ekkor a hajdani diva, a méltóságos grófné vasutakat kezdett építeni, majd kávéházat is nyitott s minden képen kergette a szerencsét. Hiába. Közben a férjét is elvesztette s az özvegygé lett diva közeledni látta a nyomoruság fekete napjait. Utolsó kísérletképen elment tehát *Nizzába* és játszott, de a szerencse ott sem akart reá mosolyogni. Végös elkeseredésében aztán széngőzzel meg akarta magát mérgezni s mint *Nizzából* írják, e hónap 17-én este bezárkózott szobájában, hogy a széngőzben örökre elahudjon. Ugy látszik azonban, hogy nagyon sok levelet írt még búcsuzól, mert még reggei is élt, mikor a szomszédok a széngőz szagára feltörték lakásának ajtaját.

— **Ünnepelt egyetemi tanárok.** *Kolozsvárról* telegrafálja tudósítónk: Az egyetemi ifjuság ma este fátylaszenével tisztelte meg azt az öt professzort, akiket a király, a kolozsvári egyetem jubiláris ünnepsége alkalmából, elismeréssel tüntetett ki. Az ifjuság fátylas zenészővel az egyetem elé vonult, ahol *Persina* joghallgató tolmácsolta az ifjuság érzelmeit. A tanárok nevében *Csiky* Viktor válaszolt.

— **Kasszabetörök Belgrádban.** Belgrádból táviratozzák. A kereskedelmi negyedben a Száva partján eddig még ismeretlen tettesek két üzletbe betörték. A betörők egy nagy pénzes szekrényt kiúrtak s egy 6000 arannyal telt zacskót elvittek. Azt hiszik, hogy a rendőrség a betörőkkel összejátszott.

— **Sikkasztó póstatlász.** A budapesti postaigazgatóság ma följelentést tett a rendőrségnél, hogy egyik alkalmazottja, *Herzog* Miksa a verseny-utczai közbesítő póstatihivatal póstai megbizási ügyosztályának vezetője nagyobb összeg elikkasztása után megszökött. *Herzog* Miksának az asszony és a kártya okozta a vesztét. A sikkasztásra úgy jöttek rá, hogy a múlt szombalon, mikor *Herzog* köteles lett volna a megbizási ügykezelésről beszámolni, betegnek jelentette magát s elmaradt a hivatalából. Főnöke gyanusnak találta azt és csakugy futában átvizsgálta a számadásokat. Azonnal kint, hogy *Herzog* több postai megbizásról

nem számolt el. Közben keresték a lakásán *Herzogot*, ahol azt az értesítést kapta a postaigazgatóság, hogy *Herzog* még tegnapelőtt elutazott. A további vizsgálat után kiderült, hogy *Herzog* kezén 5268 frt 91 kr. veszett el. *Herzog* vagyonos szülei hajlandóknak mutatkoztak ugyan a kár megtérítésére, ha a postaigazgatóság nem teszi meg fiuk ellen a büntelő följelentést, a már nyilvánvaló dolognak szellőztetése azonban kényszerítette az igazgatóságot, hogy megszökött tisztjének hűtelen sáfarkodását tudassa a rendőrséggel és kérje országos köröztesztét.

— **Pacor Vilmos temetése.** *Karstenfelsi Pacor* Vilmos altábornagyot ma délután temették Bécsben. A végtisztességtételen nagy közönség volt jelen, ennek sorában a bécsi helyőrség tiszti karának a nagy része is. Báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter gyöngékedik s nem mehetett el a temetésre, képvisletében *Tallian* százados parancsörtszt tett köszorut a koporsóra. A ravatalra a szege di honvédkerület tiszti kara is küldött köszorut. A halottat teljes katonai pompával a központi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Napirend.

Naptár: Kedd, november 23. — Róm. kath. Kelemen — Prot. Kelemen. — Görög-orosz (november 11.) Menna. — Zsidó: *Marcheschwan*. 28. — Nap kel: 7 óra 3 p. — Nyugszik: 3 óra 57 p. — Hold kel. 5 óra 58 percz reggel. — Nyugszik 2 óra 47 p. délután.

A földmivelségi miniszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

Bemutató-előadás a népszínházban. *Rejane* asszony vendégszerelése a vigszínházban.

A *Kisfaludy-színház* megnyitása esti 7 órakor. A szabad liceum felolvasó-estélye a műegyetem pótépületében 6 órakor.

Ekszerek elárverése a belvárosi kir. zálogházban. Nemzeti múzeum régiségár, nyitva 9 órától 1-ig. Többi tárai megtekinthetők 50 krért.

Az ifjuság ideálijzmusa.

Staal asszony mondta, hogy az ember csak a szíve által lehet nagygyá. Amihez hozzá tehetjük, hogy szíve által viszont minden ember nagygyá lehet.

Ilyen nagy dolgot, nemesszívű cselekedetet mivel az egyetemi ifjuság tegnap a budai munkások közt azzal, hogy nekik a hazafiság tanait és követelményeit a hazai történetből vett ragyogó példákkal megmagyarázta.

Igaz, nehéz volt a feladat, bizonyos vakmerőséget is követelt. Mert az ó-budai munkásoknak az volt a hírók, hogy ők a legvadabb nemzetközi szocialisták, kik még az embervértől sem irtóznak.

Pedig a tapasztalás azt bizonyította, hogy vannak köztük jó hazafiak is és ezek vannak többségben.

Az ifjuságnak hazafias szellemben tartott lelkes beszédei hasonló hazafias érületet szültek az okos szóra figyelmesen hallgató munkásokban is.

Ez a tény nagy horderejű.

Ezzel az egyetemi ifjuság hazafias tevékenységének sikere a munkások között biztosítva van.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a hazafias szellem hazánkban általános nemzeti tulajdonság; mely apáról fiura száll, s amelyet azokban az egyszerű munkásokban is épügy feltalálunk, mint a nagy urakban.

Ez a hazafias érület, ez az általános nemzeti tulajdonság az, mely a magyar munkást a német munkástól megkülönbözteti.

A német szocialdemokrata, a ki hazáját elhagyva hozzánk jön kenyeret keresni, — azt követeli a magyar munkásoktól, hogy ők se legyenek hazafiak, hogy ők se legyenek magyarok, hanem csak munkások; hivi a szocialdemokrációnak, mely politikai határokat nem ismer.

Azt kívánják a magyar munkásoktól, hogy ők se szeressék hazájukat, mert ez a fogalom ország és állam, különösen pedig ez a szó haza és nemzetiség csak alárendelt elfoglaltság, szokás, sőt együgyűség. Ezek a fogalmak csak korlátokat vonnak az emberek között. A munkásnak pedig — úgy mondják, az államból nincs elég joga, az országból nincs földje s abból, hogy magyar, nincs haszna. Holott pedig ez a fő. A hol a haszon, ott a hon. Ubi bene, ibi patria.

Örömmel láttuk azonban az ó-budai munkások körében, hogy az *Ilyen haza a magyar munkásnak nem kell*. A magyar munkás nem fordul az ó édes hazája ellen és tőle el nem szakad.

Hála és köszönet tehát a hazafias szellemű *egyetemi ifjúságnak*, hogy az uralgó társadalmi eszmék hatása alatt a munkások közé vegyül: hogy bajait meghallgassa, vejük emberségesen beszélgesse, őket tanítsa, vigasztalja, s az iránt felvilágosítsa, hogy helyzetükön csak úgy javíthatnak, ha államellenes gondolataikkal felhagynak és együtt éreznek a némmel, mint tagjai a testnek és benső szeretettel ragaszkodnak hazájukhoz, mint ez országnak hű fiai, édes gyermekei.

Szeretem, ha az egyetemi ifjúság nem vesz részt a *politikában*, ennek izgalmában, fontoskodásában, mulékony diadalában.

De midőn az egyetemi ifjúság a *társadalmi eszmék* mellett lelkesedik, és az iránt érdeklődik, hogy egyes néposztályok sanyaru sorsa a közrend és a fennálló törvények korlátain belül lehetőleg jobbra változzék: az ifjúságnak e fajta mozgalmát, tüntetését, nemcsak nem kárhözlatom, de ugys mint *hazafi*, ugys mint *rektor*, fennen magasztalom.

En nem tudnám becsülni, nem tudnám szeretni az olyan ifjúságot, mely nemzeti célökért, vagy nemzeti ügyekért nem lelkesülne. Az ifjúság hazafias lelkesedését ily értelemben az egyetemen is ápolni kell. *Mert az egyetemnek nem csupán tudományos, de hazafias és nemzeti missziót is kell teljesíteni.*

Az irány, melyet lelkünk az iskolában kap, elkísér bennünket egész életünkön át és hatása megmarad, nemcsak késő vénységünk összes világnézetében, hanem kiforradt lelkünk legtitkosabb vágyaiban is.

Tanári szent kötelességünk, hogy az egyetemi ifjúságban ápoljuk, gyarapítsuk, erősítsük a lelkesedést az eszmék, illetve az *idealizmus* iránt.

Idealizmus nélkül megromolnák minden, a mi szép, jó és igaz. A vallás, mely kiirhatatlanul él minden igaz ember szívében, konzumálnak, a filozófia meghamisíttatnak vagy az erőhatalom szolgálatába szegődnek, hogy annak nótáját fujja, kitől a fizetését húzza.

Idealizmus nélkül a természettudományok mesterséggé aljasulnának; a jogtudomány rabulisztika, dialektika, szofisztika lenne, hogy jó pénzért a törvényt is megkerülje és a hamiságnak is az igazság látszatát adja.

Az idealizmusnak köszönhetjük, hogy az emberiség nem stagnál, hogy az elmek ki nem száradnak, hogy a szívek ki nem fagynak és hogy a vallás és erkölcs, jog és igazság, költészet és tudomány bele nem sülyednek a materializmus és naturalizmus marazmusába és hogy az emberiség minden akadályokkal szemben folyton folyvást meg-megújuló erővel tör ismételve az ó nagy és magas célja: a haladás és felvilágosodás felé.

Herczegh Mihály,
a tudományegyetem rektora.

Repülő iskolák.

— Bonnefois kisasszony kitüntetése. —

Ki emlékszik még a „Zemganno testvérekre”, Goncourt Edmund gyönyörű regényére, melyben a megvénült író két clown-fiu érdekes történetének leple alatt saját és korán elhalt testvérének, Jules-nek tragikus mozzanatokban gazdag irodalmi együttműködését festi. Megindító képét adja az író a vándorkomédiások életének, akik a négy keréken robogó komédiás-házban rejtik el százféle családi bajukat, nyomorukat, fájdalmaikat, betegségeiket és pitykés, sallangos ruhában mulattatják a közönséget, mely a faluvégi sátorba üzönlük, egy-két garasért bémulni és mulatni.

Goncourt, mint a naturalista iskola egyik mestere és a médani esték főpapja, gondos tanulmány alapján írta meg elejétől végig vonzó és egyes részleteiben olragáló szép elbeszölését. De azóta, hogy ő a vándorló költénczások és csepürágók viszontagságait oly hiven lefestette, a világ nagyot fordult. Az állatszeliiditők, a kézből olvasó jövendők, a herkulások, a négymázsás óriások és a

sötétbőrű kigyótánczolatok élete más szint öltött. Családi életük megpolgáriásodott, nyomoruk enyhült; jövedelmük rendezetté lett és megszaporodott; a századvégi műveltség emberiebb helyet adott még a csatangoló kóklereknek is a társadalom keretében. A most elhalt Pezon millionárius volt, ugys mint a többi híres állatszeliiditő, Corvi, Delille és a csodált Bidel, kinek Asniéresben pompás nyári laka van, melynek falait Rosa Bonheur festette ki oroszlanok és egyéb fenevadak érdekes csoportjaival.

A kóklereknek megvan a saját „művészeti” grémium-uk; vannak saját szaklapjaik, a *L'industriel forain* és a *Le Forain*, melyek pontos értesülést szolgáltatnak a közös mesterségre való minden eseményről, az üzlet minden fontos mozzanatáról.

Ha a francia vásári komédiásoknak szemükre vetik, hogy neveletlen, műveletlen emberek, akkor büszkén mutatnak az ó vándor iskolájukra, mely vásárról-vásárra, bucsuról bucsura költözködik át a „művészcsapatok” egész ármádiájával együtt.

Franciaországban a bucsuk az egyes városokban mindig három vagy négy hétig tartanak. A művész-bódé birtokosai tehát tömegesen érkeznek a bucsu helyére és a város végén, külön nekik főtartott nagy térségen fölállítják telepeiket a mézeskalácsokkal, a házinyul-lutrisokkal, a mandulaspogácsa pekjeivel együtt. De érkezésük után mindjárt első dolguk az, hogy fölállítják a *röpülő iskola* két bódéját, melybe aztán diadalmasan bevonul Bonnefois Eugénia kisasszony, az iskola legjelesebb tanítónője, ki azonnal behívja az egész kóklersereg gyermekeit és folytatja velük a tanítást, melyet az előbbi bucsuhelyen az elköltözés napján megszakított. A mult évben ezekben a röpülő iskolákban 207 gyermek talált oktatást; és a mostani montmartrebucsu iskolabódéi Párisban a Rue des Martyrs-ban és a Boulevard de la Chapellen vannak.

Ezekben az iskolákban helyet és oktatást találnak a legkülönbözőbb vallású gyermekek. Vannak köztük zsidók és mahomedánok is, mert az édesség-sütők többnyire Mózes és Mahomed vallásához tartoznak; de a lódomitók és a költénczások között is van sok zsidó; a clown-ok többnyire Lutheránusok, mert poroszok és angolok.

A mult napokban nagy tisztelet érte a vásári művészek iskoláját: a francia akadémia a 2500 frankos Monthion-díjat az idén egy röpülő iskola tanítónőjének, az említett Bonnefois kisasszonynak adományozta, mint erényeit megillető kitüntetést.

Bonnefois kisasszony története épen olyan érdekes, mint megindító. Atyja iskolamester volt; de megunván a tanítást, bábuszínházat nyitott és ezzel járt vásárról vásárra. Leánykaja Eugénia piros zubbonyban doholgatott Bonnefois ur bódéja előtt és betanult mondókájával dicsérte az okos bábukat és csalogatta a közönséget, hogy nézze meg őket.

Igy vándorolta be éveken át egész Franciaországot, szolgálván szülei érdekeit és megtartván lelkében romlatlanul jámborságát és hitét. Az utolsó nagy háboru alatt sérényen gondozta a sebesülteket az ország kórházaiban. Aztán atyja beteg lett; mostoha anyja meghalt; ő maga pedig új kenyérkereset után volt kénytelen nézni. Panorámát nyitott és abból éldegelt nyomoruságosan egy ideig. Mikor aztán atyja is meghalt és senki másról többé gondoskodnia nem kellett, 1892-ben megnyitotta a vándorkomédiások iskoláját azzal a pénzzel, melyet a roueni érsek é célra rendelkezésére bocsájtott. E tanítészethoz hozzácsatolta még a neuilly-i kisdudót is, mert Neuillyben a bucsu négy hétig tart.

Most, hogy 2500 frank váratlan pénzt kapott; ezért az összegért emeletes mozgó palotát akar építtetni, melynek alsó termében olemi tárgyakat; emeleti szobájában kézi munkát akar tanítani. E négykeresű tanítészethoz főtartásához a francia kormány 600 frank évi szubvencziót fog neki adni.

Mind Ezeket az akadémia igazgatója, Jules Claretie, beszélte el a fényes ünnepi ülésben, mely a Monthyon-díjak kiosztásának volt szentelve.

Voltaképen a holdogult Meilhac-nak kellett volna az idej erénydíjakat ékes prózában elmagyarázni. A vig bohózatok, a borsos operette-szövegek nagy tehetségű szerzője, miután alapos tanulmányokkal tett a megénekelendő erényről, az ó jellemző

szellemes gunnyal azt mondta: „Amióta a világon vagyok, sohaem foglalkoztam az erénnyel”; és el is bujt a kényes földadat elől a föld alá, hol nincs többé operette és nincs többé erény.

Igy jutott Claretie-nak a szép szerep, hogy a lelkesülő Franciaországot megismertesse Bonnefois kisasszonnyal, a vándor komédiás gyermekek tanítónőjének érdemeivel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A szini akadémia estélye.** A várszínházban december 5-én az országos szini akadémia növénydekei előadják a „Denise”-t. *Bercsényi* Béla tanár vezeti az előadást.

* **Réjane Budapesten.** Réjane asszony tegnap elutazott Bukarestből és ma Budapestre érkezett. Első föllépte a Vigszínházban tudvalevőleg kedden lesz a „Szókimondó asszonyság”-ban.

* **A „Johannes” sorsa.** Az irodalmi világban annak idején nagy feltűnést kellett, hogy Berlinben a cenzura betiltotta Sudermann „Johannes” című darabját, amely Keresztelő Szent Jánosról szól. Most távirat jelenti a porosz fővárosból, hogy a túlatmat legközelebb alkalmasint *visszavonják*.

* **A „Bohéme” bemutatója.** Leoncavallo operájának első előadására, amely szombaton lesz, már elkelték az összes páholyok és földszinti ülőhelyek. A zeneköltő itt marad még Budapesten a második előadásra is; ez a jövő hét keddjére van kitűzve. Pénteken a maestro tiszteletére a lipótvárosi kaszinó hangversenyt rendez. A műsoron kizárólag Leoncavallo kompozíciói fognak szerepelni.

* **A nagybányaiak kiállítása.** A nagybányai művésztelep tagjai, Thorma, Csók, Grünvald, Ferenczy, Réthy, Faragó és mások a jövő hónap 15-ikén nyitják meg kiállításukat a Plasticonban.

* **A Baross-szobor.** A vasut-miniszter szobra nemsokára meglesz. Az erre alakult bizottság már átvette *Szécsi* Antal szobrásztól egy a főalakot, mint a két oldalreliefet és intézkedett, hogy már most öntsék. Az emlékművet Baross Gábor halálának évfordulóján, jövő évi május kilencedikén leplezik le fűnnepélyesen.

FŐVÁROS.

A főváros költségelirányzata. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután folytatta a székesfőváros 1898. évi költségelirányzatának a tárgyalását, Halmos János polgármester elnöklése mellett; előadó dr. Sacher István tanácsjegyző volt.

A bel- és külteki utak, hidak és árkok jókarban tartása tételénél elfogadták dr. Heltai Ferencz amaz indítványát, hogy 1899. évi január hó 1-étől fogva, a kövezésnél az összes *mészköveket mellőzzék*, bárhonnan is származnak azok.

Az új kövezetek és egyéb utcái burkolatok címénél dr. Rácz Károly kifogásolja a kövezés mostani rendszerét, Steiger Gyula a hibákért a mérnöki látatalt teszi felelőssé. Heuffel Adolf középítészeti igazgató, azt állítja, hogy az utcák olyan jó burkolattal vannak ellátva, mint sehol a világon. (Ellenmondások.) Vosits Károly tanácsos, továbbá Heltai Ferencz, Prohászka Ferencz, Rémi Róbert és Halmos János polgármester felszólalása után a tételt elfogadták.

A csatornák fönntartása címénél a 87.825 frtos tételt 2000 frttal felemelték.

Az utcák és terek tisztogatása és öntözése címén 10.000 forint van felvéve. Ennél a címnél Rácz Károly azt kívánja, hogy tegyenek intézkedést arra nézve, hogy a ház mesterek a gyalogjárókat gondosan tisztítsák. Heltai Ferencz összehasonlításokat tett, hogy mennyibe kerül Budapest és Páris tisztántartása s a beszerzett adatok alapján, az átalányozott összegből 20.000 forintot törölni indítványoz. Steiger Gyula, Heltai Ferencz, Kurfürst Miksa, Weisz Berthold, Lampel Hugó, Vaszilievits János, Viola Imre és Halmos János polgármester felszólalása után a tételt elfogadták.

A közvágóhid és marhavásártér költség-tételét Lampel Hugó, továbbá Matuska Alajos, Steiger Gyula, Weisz Berthold és Fenyvessy Adolf felszólalása után Halmos János polgármester összegzeve felszólalásokat kimondja, hogy az épületek jókarban tartása főlveit összegből 5000 forintot, törölnek, ellenben a személyzet tételénél 4380 forintot, a napszámások bérének tételénél 6400 forintot, és a jégberendezés tételénél 1900 forintot vesznek föl.

A zsbárus tőzsdeczarnok tételénél Weisz Berthold indítványára 5000 frtot törölnek.

A jótékony czélokra és segélyezésekre kiadott tételt dr. Heltai Ferencz, Steiger Gyula,

Fenyvessy Adolf és Rácz Károly felszólalása után elfogadták. Ez ellen Steiger Gyula külön véleményt jelentett be.

Az ülést kedden délután folytatják.

A községi választások.

A községi választások idejét ma tüzték ki, még pedig december harmadikára és negyedikére. Ez történt ma délelőtt az igazoló választmányban, amely egyúttal megállapodott a választási helyiségekre és a szavazás módjára nézve is.

Az értekezlet nem volt hiszjón mulatságos jeleneteknek sem. Az elnök gondoskodott ezekről ismét.

A törvény rendelete szerint a szavazatokat egy küldöttség szedi. Mérő János elnök a IV., VI., VII. és VIII. kerületben mégis kettőt szeretne látni.

A többség ellene volt. Megharagudott az öreg, ő azt nem engedi, és elmegy a legmagasabb fórumig is, a többség akarata ellen is.

— Vegyék jegyzőkönyvbe a külön véleményt!

— Tessék, tessék! kaczagott a választmány.

De Hívös József nem elégedett meg az elnök lezavartatásával, hanem ki is oktatta, nehogy máskor is külön vélekedjék olyan dologban, amelyben a választmány csak a törvényhez ragaszkodik.

Stern József a választás napjait december negyedikére és ötödikére tűzte volna ki. Mellőzték az indítványt és Stern József is külön véleményt jelentett be.

— Fogjon kezét Mérővel! kiáltották.

A kerületek szavazatszedő küldöttségeit azután összcélították békével.

Mikor a névsort felolvasták, a hallgatóság mozogni kezdett. Az elnök megrázta a csengettyűt, s elült a zaj, hogy annál élesebben hallatszék a publikum sorából jövő kritika:

— Nem eljárás, elnök ur, ez rut visszaélés a hatalommal.

Sümegi Vilmos cselekedte meg ezt a kis közbeszólást.

Mérő János elfehéredett és kijelentette, hogy a sértésekért följelentést tesz a bíróságnál.

A szavazatszedő küldöttségeket így alakították meg:

I. kerület: Elnök: dr. Kiss Áron, alelnök: Garancsai Mihály, rendes tagok: Mauks János és dr. Kömley Nándor, póttagok: Wolf Márton és Dragon János.

II. kerület: Elnök: Hampel Sándor, alelnök: Freyberger Pál, rendes tagok: Lindmayer Ferencz és Szabó M. Ferencz, póttagok: dr. Ernyei Mór és Oetsits Márk.

III. kerület: Elnök: Palotai Rezső, alelnök: Láng György, rendes tagok: Firtz Károly és Gebhard József, póttagok: Gernedl Mihály és Berger Armin.

IV. kerület: Elnök: Morlin Imre, alelnök: Sigray Pál, rendes tagok: Forgó István, Véry Károly, póttagok: Hegedűs Károly, Kövári Armin.

V. kerület: Elnök: Hittl Tivadar, alelnök: dr. Stiller Mór, rendes tagok: dr. Bródy Samu és dr. Schreyer Jakab, póttagok: Fränkel Sándor és Zsigmondy Jenő.

VI. kerület: Elnök: Szohner Lajos, alelnök: Wolfner József, rendes tagok: Örléy Lajos, Kállay Gyula, póttagok: Vuk Lajos és dr. Feleki Béla.

VII. kerület: Elnök: Paksy Béla, alelnök: Lád Károly, rendes tagok: Hartenstein Zsigmond és Milasin Mihály, póttagok: dr. Kovács Béla és Szécskay István.

VIII. kerület: Elnök: dr. Heltai Ferencz, alelnök: dr. Ebner János, rendes tagok: dr. Kiss József és Weinszeisz Lajos, póttagok: Pórszász Gyula és Seenger Béla.

IX—X. kerület: Elnök: Hindy Kálmán, alelnök: Bálint Sándor, rendes tagok: Baumann Antal és Kleineisel Jakab, póttagok: Burgh Ferencz és Horváth József.

A virilista szavazó-czédulák összeszámlálására kiküldött bizottság elnökéül Hívös Józsefet, alelnökéül Németh Tituszt választották.

A választás helyiségei a következők lesznek: I. kerület: a várbeli városháza; II. kerület: az előjáróság épülete; III. kerület: a városháza; IV. kerület: a régi városháza tanácsterme; V. kerület: az előjáróság épülete; VI. kerület: az érsek-utcai elemi iskola; VII. kerület: a Kazinczy-utcai polgári iskola; VIII. kerület: a Bezerédi-utcai elemi iskola; IX. kerület: a Bakács-téri előjárósági helyiség.

A szavazás mind a két napon reggel 8 órakor kezdődik s este 8-ig tart. Háromféle szavazó czédula lesz, az egyik a kerületi választmányi tagokra, a másik a virilista, a harmadik a szabadon választható törvényhatósági bizottsági tagokra szól.

VIDÉK.

*** (A székesfehérvári színház megvétele.)** Székesfehérvár város mai rendkívüli közgyűlését báró Fiáth Pál főispán lázas érdeklődés közepette nyitotta meg délelőtt 10 órakor. Ismertette a székesfehérvári színházügy állását. A színház-részvénytársaság, amely három évtized óta anyagi áldozatok árán is fentartotta a székesfehérvári színházat, most a költséges épületjavítások küszöbén *csödbe jutott* és a színház épületének *árverése is ki van tűzve*. A színházra 69,000 ft követelés van bekebelezve, ez összegből azonban 12,000 forint az örökös páholytulajdonosok 1500—1500 forintos követeléséből áll. A főispán örömmel tudatja, hogy abban az esetben, ha a színházat a város veszi meg, *Szögyény Marich László, Zichy Nándor gróf, Karl József, özv. Fel-mayer Istvánné, Krentzer Sándor, dr. Szendefi József és Wertheim Armin lemondanak* egyenként 1500 forintos követelésükről, *Kégl György* azonban még nem nyilatkozott. — Kéri a bizottsági tagokat, hogy szavazataik leadásakor a hazafiságot ne tévesszék szem elől. *Havranek József* királyi tanácsos hatalmas beszédet mond a színház megvétele mellett; szerinte ez nemcsak a hazafiság, hanem egyenesen a hecsület kérdése, *Diaballa György* szintén a megvétel mellett van. *Pénzes Imre* folytonos kiáltások között a megvétel ellen beszélt. *Lásits István* lelkes beszéde után nagy izgatottság között megkezdődött a névszerint való szavazás. A közgyűlés 65 szavazattal 23 ellenében kimondta, hogy az árverésen a *színház épületért 69.100 forint erejéig árverez*, és így remélhető, hogy a majdnem száz esztendőes székesfehérvári színészet ügye meg lesz mentve. A közgyűlés az örökös páholytulajdonosoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és a főispán és polgármester eltétele közepett, lelkes hangulatban oszlott szét.

*** (A szegedi körtöltés.)** A nagy árvíz pusztítása után Szeged népe hatalmas körtöltést készítette a város megvédelmézésére, de a lakosság nagy része folyton agódot, hogy ez a töltés, a mai állapotban, esetleges árvíz esetén, nem bírja feltartóztatni a veszedelmet s két érvel ezelőtt egy szakértőkből összeállított bizottság megállapította és kimondta, hogy a körtöltést a vasuti töltésből ki kell kapcsolni s a Tiszaig vezetni és azontul szélességben és magasságban meg kell erősíteni, hogy a várost egy újabb árvíz meg ne ostromolja. A megerősítés ötszázezer forintot igényelt. A körtöltést tudvalevőleg az állam építette fel s most az e hó 27-én tisztelegő küldöttség arra kéri *Darányi* minisztert, hogy a töltés megerősítését hasonlóképp az állam teljesítse.

*** (Vasuti Internátus Szatmáron.)** Nagy József kereskedelmi miniszteri titkár Szatmárra érkezett és tárgyalásokat folytat a városi hatósággal egy a vasuti alkalmazottak gyermekei számára felállítandó országos állami táp- és nevelő-intézet létesítése ügyében. Az internátus 200—300 gyermeket lesz képes befogadni s vagy kétszáz ezer forintba fog kerülni. A költségeket a város fedezi és az állam garanciája mellett törleszti. A tanítókat az állam fogja fizetni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Vadászat emberekre. Érdekes bűnperben folytatja most a vizsgálatot *Bucz Alajos* dr., a pest-vidéki törvényszék vizsgálóbírája. A budakeszi kincstári uradalom egyik napidijasa, *Hier Mihály* ellen egyszerre többen panaszt tettek *emberölés* miatt. Azzal vádolták, hogy időnként vállra veszi puskáját, bejárja vele az uradalomhoz tartozó erdő-ségeket és azokat a szegény ördögöket, akik turgallyakat szedogetnek, egyszerűen lepuskázza. Így az idén június 12-én a bokrok közül rálőtt *Schilling* Károlyra, aki a kapott sebébe három nap alatt bele is halt. Ugyanígy rá lőtt *Zsinzskí* Istvánra is, aki a lövés következtében hosszabb ideig átlhalál közli feküdt a községi kórházban. A följelentők kifejezést adnak annak a gyanúnak, hogy *Hier Mihály* az a bizonyos „ismeretlen tettes”, aki ellen emberölés miatt több vizsgálat folyik a pest-vidéki törvényszéknél. A vizsgálóbíró e panaszokra maga elé idézte *Hier Mihályt*, és kihallgatása után *letartóztatta*.

— Egy szociálista sajtóper. *Kiss Károly* egy röpiratban, melyet „Kiváltások”-nak czimzett, mérges szavakkal kelt ki a kormány ellen, amely „golyóval és szuronnyal avatkozik bele a munkásmozgalomba.” Megírta benne azt is, hogy a nép, ha nem adják meg neki a választói jogot, tagadja meg az adófizetést és a katonai szolgálatot. *Kiss Károly*, aki különben szabólegény és a szabók ujságját szerkeszti, e röpirata miatt ma az esküdt-szék előtt állott. Az esküdték azonban kimondották, hogy *nem vétkos*, mire a sajtóbírósg is *fölmenn-tette*.

— Kegyetlen szülők. Egy hajtsár-utcai ház lakói a tavasszal jelentést tettek a rendőrségnek, hogy az egyik lakóházban csaknem félholtan hever egy öt esztendőes kis leány. A szülei éhezettették és kizörták agyon. A lelketlen embereket, *Truka Ignác*-ot és feleségét a törvényszék ma vonta felelősségre. A tárgyaláson *Ajtay* tanár, mint szakértő, úgy nyilatkozott, hogy a klinikán a gyermek sérülései valóságos szenzációt keltettek. A bíróság a gonosz szülőkre egyenként *hat évi fegyház*at mért.

— A párisi katasztrófa. Az egész művelt világ részvéle Páris felé fordult a tavasszal, mikor a főrangú társasággal telt *Charité*-bazar leégett és számtalan áldozat közt egy királyi vérből származott asszony is a lángok martaléka lett. A szerencsétlenségért első sorban *Maekau* bárót, a bazar főrendezőjét vonták felelősségre, akit az eskütszék el is télt. *Maekau* azonban felelősséget és a felelősséget törvényezék — mint Párisból jelentik — e hónap 26-án fog ügyével foglalkozni.

— Végtárgyalások. E hó 23-ától 27-ig a következő bűnperek kerülnek végtárgyalásra:

23-án: *Medovánszki* Samu pénzhamisítás, *Arany József* zsarolás, *Czirák* István hatóság elleni erőszak, *Jancsik* Gusztáv emberölés.

24-én: *Schwarcs* Simon sikkasztás, *Blum* József sikkasztás, *Tóth Aladár* és társai párviadal, *Rosenberg* Sándor sikkasztás, *Tóth József* és társai hamis vad.

25-én: *Keller* Agoston okirathamisítás, *Flesch* Lipót csalárd lukás, *Weisfelder* Mór sikkasztás *Hegedűs* Apollonia családi állás elleni vétség.

26-án: *Hoffer* Béla magánokirathamisítás, *Kohn* Ernő emberölés, *Demetrovics* István emberölés, *Sztánek* János emberölés, *Wald* Armin hatóság elleni erőszak, *Feldhaus* György sikkasztás.

27-én: *Friedbauer* Ignác sikkasztás, *Thiele* Antal sikkasztás, *Szabolcs* Antal sikkasztás, *Protk* Ferencz sikkasztás, özv. *Giger* Józsefné orgazdaság, *Fein* Oszkár csalás, *Molnár* Maas Ignác csalás, *Magyar* László sikkasztás, *Stern* Géza sikkasztás, *Weisz* Miksa sikkasztás, *Herskovics* Abraham sikkasztás.

Az erszébettfalvi rablógyilkosok.

Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy egy agg házaspárt: *Adelmann* Ignácot és feleségét *Erszébettfalván* meggyilkoltak. Ugy jöttek rá a gyilkosságra, hogy *Adelmann*nek lakásának ablakából a reggeli órákban sűrű füst gomolygott ki, mire a falubeliek eloltandó a tüzet, az ablakokon keresztül betörték a lakásba, ahol *Adelmann* és feleségét a földön elterülve, meggyilkolva találták.

Megkezdtek a nyomozást, de ez kezdetben eredménytelen volt, később azonban sikerre vezetett és négy gyanús embert kísérték a vizsgálóbíró elé. Eleinte mindannyian tagadtak, néhány napi fogság után azonban *Varga Györgyné* jelentkezett a bíró előtt és kijelentette, hogy vallani akar. Elmondta, hogy a gyilkosságot *Dobos* és *Dienes* erszébettfalvi lakosok követték el. Ő adta nekik a fejszét és mialatt azok odabenn „dolgoztak”, ő künn az utcán lesben állt estétől hajnalig. Két órákor jött ki az utcára a *Dobos* és e szavakkal „meggyilkoltuk az öregeket!”-a hívta-be magát.

Benn a szobában „szörnyű dolgokat látott. Az öreg asszony nagy vértócsában feküdt az ágy mellett. *Adelmann* még mozgott és kinosan hörgött. *Dobos* és *Dienes* felhánytak a szobában mindent, majd neki estek a *Wertheim*-szokrénynek, hogy feltörjék, de nem boldogulhattak, pedig fejszével próbálták kifeszíteni. *Varga Györgyné* ezalatt összecsomagolta a fehérneműket és elvitte *Kossuthfalván* levő lakására, a hová a vele vadházasságban élő *Vella* Menyhérthez e szavakkal nyitott be:

— No apjuk megölték *Adelmann*eket! Itt hozok egy csomó fehérneműt, és most aietek vissza pénzért, hogy reggel bevásárolhassunk.

Es sietett vissza a gyilkosság helyére. Nemso-

kára újra megjött és átadott Vellának hetven forintot, amit Dobostól kapott. A vizsgálóbírónak arra a kérdésére, hogy Vella Menyhért előtt, miért vette magára a gyilkosságot, azzal felelt, hogy mikor átadta neki Dobos a pénzt, ráordított:

— Arról pedig, hogy mi gyilkoltuk meg Adelmanékat, Vellának egy kukkot se szólj, különben te is így fogsz majd végig terülni, mint ez az öreg asszony!

A pénz átadása után harmadszor is visszatért különböző ingóságokért Adelmanék lakására, s ekkor Dobos és Dienes még mindig a Wertheim-szekrénynél foglalaskodtak. Hogy a két gonosztevő mit vitt el a meggyilkoltak lakásából, nem tudja. Mielőtt elmentek, fel akarták gyújtani a házat, de tervüket a falubeliek megghusították. A vizsgálóbíró Vella Menyhértet is letartóztatta, aki azzal védekezik, hogy nem volt része a gyilkosságban, hiába unszolta rá Varga Györgyné.

— Nem nekom való az! Mondogattam neki. En könnyen elszédülök.

Dobos és Dienes váltig erősítetik ártatlanságukat, de Varga Györgyné vallomásain kívül számos terhelő adat bizonyítja bűnösségüket.

Letartóztatott gyáros.

A budapesti büntető törvényszék egyik vizsgálóbírája ma vizsgálati fogságba csukatta Marton József cognacgyárost, akinek a Károly-körút 9 számú házában van nagyobb üzlete. Marton József ellen okirathamítás büntetvére való felbujtás, csalás és uzsora vétsége miatt tett följelentést egy Rosenberger Gyula nevű „magánzó”. Följelentésében úgy mondta el a dolgot, hogy pénzre lévén szüksége, Spitzer Adolf ügynök ajánlatára fölkereste Marton Józsefet, aki a cognac-gyártás mellett „jövendelőbb” kölcsöntületek kötésével is foglalkozik. Marton Józsefnek is mutatkozott Rosenberget szorult helyzetéből kiségeteni, de kikötötte, hogy a leszámítás végett átadott 3000 forintos váltóra írja alá szülei nevét is. Rosenberger nem nagyon kérte magát. A váltóra rápingálta szülei nevét, mire kapott a gyárostól 200 forint készpénzt és körülbelül 1500 forint értékű cognac-ot. Marton József ezek után értesítette a szülőket, hogy a 3000 forintos váltót leszámította. Természetesen arra számított, hogy a könnyelmű fiatal ember hozzátartozói majd sietve rendezik az ügyet. De bizony csalódott. Rosenberger szülei egyszerűen bejelentették az esetet a rendőrségnek, aminek Rosenberger Gyula neszét vette, és ő is panaszt emelt Marton ellen okirathamításra való felbujtás, csalás és uzsora miatt.

Marton József azonban a rendőrség előtt másképpen mondta el az esetet. Azt mondja, hogy Rosenberger és Spitzer Adolf őt a hamis váltóval egyszerűen megcsalták. A váltó hamis voltáról csak akkor tudott, amikor Rosenberger szüleitől megkapta a feleletet. Ekkor követelte vissza a 200 frjtát és a cognacot, Rosenberger azonban már nyakára lógott a pénznek, s így voltaképpen ő az áldozat. Minden esetre érdekes, hogy Rosenberger Gyula hamisította a váltót, (ő maga is beismeri), a károsult csakugyan Marton József és Rosenberger mégis szabad lábban van, Martont pedig vizsgálati fogságba csukták.

A rendőrség ugyanis a nyomozás befejeztével áttette az iratokat az ügyészséghez, hol Sántha ügyész a vizsgálat sürgősen való elrendelését indítványozta. Zelenka bíró tegnap megkereste a rendőrséget, hogy állítsa eléje Marton Józsefet és Spitzer Adolfot. Ma délután aztán a vizsgálóbíró úgy a cognacgyárost, mint az ügynököt letartóztatta. A vizsgálati fogságot elrendelő végzést kihirdette Marton védője előtt is, aki az ellen föllebbezést adott be és kérte védenézének szabadon bocsátását. Kérélmét azzal okolja meg, hogy Rosenberger vallomásain kívül semmisen igazolja azt a vádat, hogy Rosenberger Gyulát az okirathamításra Marton fölbujtotta. Uzsora vétségéről sem lehet szó, mert Marton József még a följelentés megtevése előtt vissza kintálta a váltót a 200 forint visszafizetése és a cognac-árak visszaadása ellenében s így az uzsoratórvény értelmében ellene uzsora vétsége miatt büntető eljárást nem is indíthatnak. A védő föllebbezése tárgyában holnap határoz a törvényszék.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

R. K. Budapest. Minden kérdésre szívesen felelünk, mely az olvasó hasznára vagy tájékoztatására szolgál, de a léha kérdéseket, az illetlenséget és sületlen naivitásokat mellőzzük. És ha ama bizonyos szeretőtíp „Kis barna” vagy „Csintalan menyecske” olyas valakit talál kérdező, hogy mit jelent az, ha a vis-à-vis tőle férfi kenyérgolyóbisokkal dobálja, vagy az asztal alatt a lábát nyomogatja, ez iránt nem világosítjuk fel.

L. M. Arad. Szíves érdeklődéséért fogadja köszönetünket. Intézkedtünk, hogy a kiadóhivatal utána küldje az *Országos Hírlapot* Belgrádba is.

L. O. Brassó. József-utca 17. sz. a. lakik. Most Budapestben tartózkodik.

Fortuna. Uraságod a miatt panaszkodik, hogy noha az osztálysorsjáték részvénytársaság által kiadott terv szerint minden második sorsjegynek nyernie kell, ön semmit sem nyert, pedig három sorsjegyet vásárolt. Hogy mi a véleményünk? Tanácsoljuk, hogy jövőre olyan sorsjegyet méltóztatassék vásárolni, mely abba a bizonyos „második” kategóriába tartozik, különben megeshetik, hogy akkor sem jut nyereményhez, ha nem három, de háromszáz sorsjegyet is vásárol.

Kolozsvári. Ügyvéd dolga.

K. J. Kassa. Intézkedtünk. Köszönjük.

Kiváncsi. Meg nem engedhető a valódiság bizonyítása (excepció veritatis) még a sértett fél kívánatára sem, ha az inkriminált kifejezések vagy ténybeli állítások a *női becsületet* érintik. A magyar büntető törvény ebben lovagias.

G. S. Miskolcz. Forduljon egyenesen hozzá. **Hálálkodó.** Ha közleményei megütik a mértéket, szívesen teret nyitunk. Kéziratok visszaadására nem vállalkozunk.

G. O. Szeged. Küldje el a Nemzeti Színház igazgatóságához. ott megvárják, s ha csakugyan olyan jó, mint a miyennek ön mondja, el is fogadják előadásra. 2. Intézkedtünk. 3. Bátoran elfogadhatja.

Kereskedő — Pécs. Sorsjegyet nem huzták ki.

Orestes. 1. Az „Országos Hírlap” minden pártól teljesen független; s e függetlenségét mindig, minden körülmények között meg is fogja őrizni. 2. A kiadóhivatal elküldte a mutatószámokat. 3. Nem közölhető.

A. M. Beregszász. Sorsjegyre negyven korona nyeremény esett.

NYILTTÉR.

Felhívás

az összes zálogkölcönző intézetekhez.

E hó 19 és 17-ike között jelenen Szolnokon óra- és ékszerüzletben beértek és azt kirabolták. Eddig a következő tárgyak hiányát állapítottam meg:

46 drb egyszerű és kottásfedelt ezüst- és tulaóra;
22 drb ezüst és tulaóra, közöttük egy ezüstlánc, mely egy nagy vörös és zöld kő betéte által különösen feltűnik;

35 drb aranyóra

24 drb románcos aranyozott gyűrű;

15 drb zsuzsu (kompass, medaillon és egyéb függőék);

40 pár kis arany fülbevaló;

40 pár arany fülbevaló különféle kővel;

88 pár kis ezüst fülbevaló

és egyéb ezüstgyűrű kővel és kő nélkül.

Daczára annak, hogy kiromat a

Hazai ált. biztosító részvénytárs. Budapest,

hol fizetnem beértek ellen volt biztosítva, teljesen kiegészítette és azonnal ki is fizette, mindazonáltal indítatva ezem magam arra, hogy az összes zálogkölcönző intézetekbe a beérteskor ellopott tárgyakat ügyelmezzem és felkérem, hogy ha ezek esetleg megke-
rülnek, engem a beértek nyomára vezessenek, különösen mert az az általános biztonság érdekében van.

Együttel felhasználom az alkalmat, hogy a

Hazai ált. biztosító részvénytársaságnak

irányában tanúsított előzettségéért hálás köszönetet mondjak és szélesgönsnek tartom, hogy az említett társaság borondozta beértek ellen biztosítást fizetbarátimnak és ismerőseimnek különös figyelmébe ajánljam, mert ezzel bárki vagyonát csekély díjért beértek ellen megvédi.

KOHN ANTAL,

órász., és ékszerész. Szolnok.

Hölgyek,

kik feltűnő, olcsó és szép

ruhászövet, bársony és selymeket óhajtanak (már karácsonyi ajándékoknak is) vásárolni, kérjék levelezőlapon az ország legnagyobb divatruházának legújabb **mintagyűjteményét**, (a mely **meglepő occasio-czikkeket** tartalmaz s melyet **ingyen és bérmentve** küld meg.)

Weiner Mátvás — divatruház —
Bpest, Andrásy-ut 3. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, november 22. (Esti távirat) Miután a petroleum kártell létrejötté meghusult, a petroleum piacon árbanatlás állott be. A petroleum ára 14 1/2 irtra csökkent, a mi a finomítottak 2 frt árkülönbözetet jelent. A benzín ára is nagy mértékben olcsóbbodott.

Berlin, november 22. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde ma szilárdan indult, de üzlet nem igen

volt. — Jegyzések: Osztr. hitelrészv. 922.60, Disconto 198.75, Darmstadti baok 156.82, Deutsche bank 204.87, Drezdner bank 156.75, Handelsgesellsch. 171.60, Nationalbank 149.25, Osztr.-magy. államvasut 142.90, Déli vasut 84.80, Varsó-Bécsi vasut 259.75, St.-Gotthardi vasut 147.50, Svájci Északkeleti vasut 106.25, Unió-bank —, Svájci központi vasut 137.80, Olasz vasutak 133.80, Olasz Középtenger-vasut 97.60, Olasz járadék 94.—, Török-sorsjegy 115.75, Mexikói 95.40, Laurakohó 173.25, Dortmundi 94.50, Bochumi 194.40, Gelsenkirchen 185.50, Harpeni 187.60, Hibernia 201.80, Trust 102.75, Északnémet Lloyd 111.12, Magánkamatláb 4 1/4%. Ultimópénz 4 3/4%.

Páris, november 22. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsdén üzleti pangás uralkodott. Olaszjáradékban 37 centim áremelkedik. Francia járadék gyenge irányzatú. Török papírok közül B. sorozat 43.40, C. sorozat 24.62, D. sorozat 22.10. Olasz járadék tovább emelkedése. Jegyzések: 3%, francia járadék 103.58, 3%, törl. jár. 102.55, 3 1/2%, francia járad. 106.52, Francia bank 37.75, Credit Foncier 657, Suez részv. 3268, Spanyol külföldi kölcsön 61.—, Magyar aranyjár. 104.70, Olaszjár. 95.35, Orosz kölcsön 102.50, Új orosz konzol 94.—, Portugál kölcsön 20%—, Ottomán bank 589.50, Osztrák Länderbank 488.—, Osztr. magyar államvasut 726, Déli vasut 186, Rio Tinto 619.50.

Hamburg, nov. 22. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 300.50.

Mezőgazdaság.

Tályai szüret. A Tokaj-Hegyaljád a filloxera által elpusztított szőlők felújítása igen szép sikerrel folyik. Bizonyítja ezt egyebek között Tályán most befejezett szüret. Itt az idén a rekonstruált szőlőkben nem kevesebbet mint 2744 hektoliter bort szürettek. Biztató körülmény a Tokaj-Hegyalja jövőjére, hogy a bor oly jó minőségű, hogy az új termés nagy része 70—100 frtjával kelt el hektoliterenkint. Ez a siker bizonyára buzdításul fog szolgálni a szőlőbirtokosokra általában, hogy úgy mint eddig a kiválóbb gazdák tették, mindenki folytassa a telepítés bár költséges, de a mint látszik, nem eredménytelen munkáját.

Vetések a külföldön. Berlini főkonzulunk jelentése szerint a *német birodalom* nagy részében a nedves időjárás miatt az őszi vetését ezek későn tudták megkezdni; de az ujabban beállt kedvező időjárásban a vetést elvégezték. Az elvetett mag nehezen kél és ami ki is kelt, a hűvös időben rosszul fejlődik. Sok kárt tesz a csiga. — Az amerikai *Egyesült Államokban* chicagói főkonzulunk ujjabb jelentése szerint 27 év óta nem volt oly meleg és száraz őszi, mint az idén. Ez az abnormis időjárás máris érezhető káros hatását. A vetésekkel megkésték és e végett a farmerek nagyon panaszkodnak.

Amerikai vörös heremag. Azt tartjuk, hogy az amerikai vörös heremag nálunk nem ad oly értékes termést, mint a hazai és e mellett klímánk alatt sokkal könnyebben is kifagy, mint a miénk. Tekintettel arra, hogy vörös heremagban Amerikában az idén óriási termés volt és Európába máris több mint 12 ezer hált szállítottak, jó lesz gazdáinknak részen állani és a magkereskedőkkel szemben kikötni, hogy csakis hazai vörös heremagot adjanak.

A drótféreg pusztításai. Mint lapunknak Nyiröghyázáról jelentik, Szabolcsmegye egy részében a drótféreg a vetéseket annyira tönkretette, hogy új vetés válik szükségessé.

Ipar és kereskedelem.

A szerb marha behozatala. A múlt télén már 500 darabnál több szerb marha került a budapesti piacra, miután megszűntnek hitték a Szerbiában uralkodott száj- és körömfájást. A behozatal azonban aligha nem ujjabb fennakadást fog szenvedni, mert tegnapelőtt Szerbiából Zimonyba 30 waggonból álló olyan marharakomány érkezett, amelyben száj- és körömfájós állatok is voltak. A rakományt természetesen azonnal lefoglalták. Zimonyban azt hiszik, hogy a beteg állatokat valamely önző érdekből csempészték be a küldeménybe. A szerb kormány nyomban szigorú vizsgálatot indított és Weisz Soma budapesti szerb alkonzul küldte ki azonnal a vizsgálat megkezdésére.

Új bányatelepek. Mint lapunknak Miskolczról írják, a szendrői járásban ujjabban gazdag természeti kincseket fedeznek fel. *Martonyi* községben dúz vasérczelepet tártak fel és ma már naponta 10 waggon vasérczet adnak fel Szalonna állomásnál a krompach-hernádi vasmű részére, több waggon

szőlőket pedig a szerencsi-cukorgyár-aszámára. A Jósafi és Perkupa között völgyben századok óta heverő dúis érczartalmu vassalakot találtak. E telepet külföldiek szereztek meg; a salak kiszállítására rövid idő múlva kezdetét fogja venni. A szendrői szénbányatelepek feltárására nézve most folynak a tárgyalások.

Az iparegyesület akciója. Tegnap ismét ülése volt annak a bizottságnak, amely az országos iparegyesület kezdeményezésére az új iparágak meghonosítása végett indított akció előkészítő munkálatait végzi. A bizottságnak ezen az ülésén Matlekovics Sándor v. b. t. elnökeleté alatt folytatták a rövid-áru üzlet körébe tartozó iparágak tárgyalását. Szóba kerültek a következő cikkek: pamutfonal, orsó-czárna, kötőpamut, gyapjukamal, kötött és szövött árú pamutból, amely árúkból a behozatal körülbelül 25 millió forintira rug. A paszomány-árakra a bizottság megállapította, hogy itthon versenyképes módon készülnek, de a kereskedelem mégis körülbelül 1-7 millió forint értékűt importálja külföldről. A jövő héten a kézműárúk, azután a posztógyártás cikkei kerülnek sorra és ezzel a bizottság befejezi a tanácskozások első ciklusát.

Az európai cukortermelet 1897-98-ban. A L'Agriculture rationelle legutóbbi számában egy érdekes becslés foglaltatik az európai cukortermeletéről az 1897-98-iki campagneről, amely csak most van folyamatban. Ezen becslés szerint Európában a répával bevetett terület kitesz 1,517,261 hektárt, amelyen hektáronként átlagosan 24,927 kilo répatermés számíttatik, úgy hogy az összes répatermés 37,821,000 tonnára tehető. A tavalyi termés nem volt olyan jó, mivel csak 24,712 kilogramm répa termelt átlagban hektáronként. Mivel azonban a bevetett terület nagyobb volt 21,706 hektárral, a termelt répmennyiség is nagyobb volt 704,000 tonnával az ideinél. A nyers cukortermelet az idézett közlemény a következőleg becsüli:

	Nyerscukor-termelés %ban	összesen tonnában
Franciaország	12,00	825,000
Belgium	12,80	215,000
Hollandia	13,00	110,000
Németország	13,50	1,945,000
Ausztria-Magyarország	12,50	800,000
Oroszország	12,60	775,000
Svédország	12,00	95,000
Dánia	12,00	50,000
Egyéb államok	12,00	35,000

Egész Európára nézve tehát, a termelés 12,82% közepes hozadék mellett 4,850,000 tonna, holott tavaly tényleg termeltek 4,864,000 tonnát 12,63%-os közepes hozadék mellett.

Oszták kivittl ankét. Az osztrák kereskedelmi muzeum helyiségében, mint Bécsből jelentik, ma vette kezdetét az a szaktanácskozás, amelyet az osztrák iparosok központi szövetsége hívott össze oly célból, hogy javaslatokat tegyen a kormánynak a kivittel emelése tárgyában. Leutenberger Frigyes báró megvívó beszéde nem nélkülözte a politikai színezetet, amenyiben azt mondotta, hogy ez az ankét, ha az egybegyűlteket nézete szabadon juthatna kifejezésre, nem volna egyéb mint tiltakozás a ma követett gazdasági politika ellen.

Budapesti sertés-konzumvásár. November 22. A ferencvárosi Sertés-konzumvásárra nov. 20-án, Érkezett 84 drb, Sertéslétszám nov. 19-éről 580 drb. Összes felhajtás 664 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 193 darab, eladott 771 darab. Napárak: 120-180 kgr. sulyban 48-52 krig, 220-280 kgr. sulyban 51-52 1/2 krig, 320-380 kgr. sulyban 50-52 1/2 krig. Malacok 40 kivág. át 53-54 krajczárig kilogrammonként. A vásár hangulata lanyha volt.

Kőbányai sertésplac nov. 22. I. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 51-53 krajczárig. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő sulyban) 54-56 krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr, felül sulyban) 51 1/2-53 krajczárig, közep (páronként 230-280 kilogramm sulyban) 52-53 krajczárig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) 52-54 krajczárig. Sertéslétszám: november 20. napján volt készlet 21,261 db, nov. hó 21-ik napján elszállított 837 darab, 1897. évi nov. hó 22-ik napjára maradt készletben 20,374 darab. A hizott sejtés üzletirányzata lanyha.

Birkavásár. November 22. Felhajtott 785 db. hizalt firt, 1351 darab feljavított juh, 5 darab kisorsolt kos, 40 drb kiverő juh, 52 darab kecske, 224 darab szerbiai, összesen 2454 darab. A vásár felolvása lassu volt.

Bécsi szarvasmarhavásár, nov. 22. A mai felhajtás állott 3436 drb magyar, 392 drb galicziai, 246 drb bukovinai, 590 drb német faju, összesen 4664 drbból, amely között volt 1643 drb sovány marka. I. min. ma jobb keresletnek örvendett és 100 kilonként 1 firtal drágábban fizettetett. Egyéb minőségek mult heti árban voltak. Jegyzetel: 100 kilonként élő sulyban: magyar hizó I. min. 38-40 firt, II. min. 31-36 firt, III. min. 28-30 firt; galicziai hizó I. min. 38-40 firt, II. min. 32-36 firt, III. min. 29-31 firt; német hizó I. min. 41-43 firt, II. min. 36-39 firt, III. min. 31-35 firt. Legelőskör 20-28 firt, bika és tehén 19-31 firt.

Közlekedés.

A déli vasut közszükséglete. A déli vasut-társaság közszükségletének fedezésére a Graetz-köflachi vasutal nagyobb szabásu szerződést kötött. A legközelebbi három év alatt a déli vasut évenként 600,000 métermázsza köflachi szenet fog fogyasztani. Eddigél csak esetről-esetre fedezte ott szükségleteit. A déli vasut összszükséglete mintegy 6 millió métermázsásra rug. A nagyobb fele t. i. 3 és fél millió, a trifaili bányákból rendeltek, 1,2 millió métermázsza ostrauai, 600,000 pedig köflachi szén. A maradék kisebb bányáknál, sőt egy része még Angliából is szállítatik. A gyorsvonatok ostrauai, a tehervonatok trifaili és köflachi szenet fogyasztanak. A grätz-köflachi vasutal legújabb megkötött szénzállítási szerződés közelről érdekel minkét is. Eddigél a déli vasut közszükségletének ellátásában a magyar közszénnek is kijutott valamelyes csekély része. Ezentul azonban a magyar szén alighanem teljesen ki van zárva a déli vasut fogyasztásából.

Pénzügy.

Brassói bánya és kohóegylet. Maj lapunk távirafái között említettük, hogy azok a tárgyalások, amelyek egy külföldi konzorcium és a Brassói bánya- és kohóegylet között az ez utóbbinak tulajdonát képező vállalatok megvétele iránt folyamatba tétettek, eredményre vezettek. A brassói bánya- és kohóegylet igazgatósága, mint újabb Bécsből jelentik, december hóra közgyűlésre fogja a részvényeket összehívni, amelyen el fogják határozni a társasági műveknek 3 1/2 millió forint vételárért való eladását. A művelet megvásárló konzorcium, mint említettük, új részvénytársaságot fog alakítani Budapest. E székhelyvel tranzakcióval még fog szülni az az anomolia, hogy a részvénytársaság, amelynek telepei kizárólag Magyarországon vannak, osztrák törvények alatt álló és Bécsben székelő vállalat legyen. A társaság nagyrésztvényesei már ismételten megkísérelték, hogy a vállalat igazgatásának sulypontját Magyarországra helyezték át, de az osztrák hatóságok ellenkezése miatt ez nem sikerült. Legutóbb, mintegy 2 év előtt, amidőn ugyanis a társaság a birtokában volt petrosényi közszénbányákat eladta a salgótarjáni közszénbányának, a vállalatot újjászervezni és székhelyét Budapestre áttenni akarták, de az osztrák belügyminisztérium a tervet nem hagyta jóvá. A megoldásnak mostan nincs más módja, mint az, hogy a Brassói bánya- és kohóegylet, mint osztrák részvénytársaság teljesen felszámol és Magyarországon egy új társaság alakul, esetleg más elnevezés alatt. A társaság részvényőkeje, miután a petrosényi bányák vételárából részvényenkint 100 firtot visszafizettek, már csak 2 millió forint, felosztva 20,000 drb. 100 firtos részvényre, amelyek ezidőszertint 164 firtot jegyeztetnek a tőzsdén. Az utóbbi években a vállalat 10 firtos osztalékok fizetett.

Amerikai pénzügyi reformok. Londoni lapok jelentése szerint Mac Kinley, a kongresszushoz intézendő üzenetében nem fogja a valuta általános reformját követelni, hanem fel fogja hívni a kongresszust, intézkedjék, miképp az a törvény, amely a kincstári titkárt kötelezi papirpénz kibocsátására mielőtt ezek arannyal visszavásároltatnak, szüntessék meg és mondassék ki, hogy a kincstár által visszavásárolt greenback-ok csak azon esetre adhatnak ki újra, ha azok helyébe megfelelő összegű arany deponáltatik.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, nov. 22.

A tartósan szép idő kezd aggasztani a gazdákat, akik nagyon óhajtának egy kis esőt. De nem is a jövő évi termés esélyei hatnak ma döntőleg az üzlethez, mert mostanában mely erre nézve prognosztikonba becsátkozni nem lehet, hanem a

mindinkább észlelhető áruhiány adja meg az irányzatnak a jellegét. Sem az argentiniai „mumus” sem egyáltalában az idegen provenienciák sokat emlegetett „beözönlése” nem képes ellensúlyozni e fontos tényezőt. Nézzük csak a szombati bécsi hetivásárt; hogy keltek ott versenyre a fogyasztók a felsőmagyarországi gabonáért. Pedig Ausztriában ugyancsak kinalgatták az orosz, amerikai és német terméket. Ugy vannak a lajtántuli malmok evvel az idegen gabnával, hogy egyelőre mindent csak próbakép vettek, mert nem ismerték a külföldi búzáq minőségét és mig ezzel aztán tisztában voltak, rendszeren az illető tétel már elkel, úgy, hogy megint más fajtákkal kellett experimentálni.

Buza.

Készárüzlet: A lisztüzlet igen kedvezőtlen folyamatu. Finom fajták egyáltalában nem, kenyérliszt csak nyomott árak mellett kelnek, a malmok csak félerővel dolgoznak. Fiuméba örleményt nem küldenek, mert a refakeziák kérdése még eldöntve nincs. Mindezek daczára búzát venniök kell és mivel nagyon is gyér a kínálat, magasabb árakat kénytelenek fizetni. Így elkelt ma vagy 15.000 métermázsza buza hét és fél krajczárral javult árak mellett. A legmagasabb árt (18-20 firtot) egy fejérmegyei 78 klgos lételén fizeték. Forgalomba került 1000 métermázsza olah buza is.

Előfordult eladások.

Mennyiség tonnában	származás	hálkóron kilo suly Egységben	minőségi megjegyzés	átadási hely	ár, netto 100 kilo Egységben	ár, netto 1000 Egységben
1000	uj	76	—	Bpest tranz.	10,90	3h.
500	oláh dunántúli	78	—	Boglár	12,50	3h.
400	felsőmagy.	77	—	Nyitra	12,20	3h.
100	újszai	79	—	Budapest	12,00	3h.
100	—	76	sárga	—	12,60	3h.
100	—	75	kevert	—	12,50	3h.
100	—	76	sárga	—	12,60	3h.
100	—	75	kevert	—	12,12 1/2	3h.
100	—	77	—	—	12,10 1/2	3h.
100	—	78	—	—	12,95	3h.
100	—	79	—	—	12,35	3h.
100	—	75	—	—	12,65	3h.
100	—	75	—	—	12,65	3h.
100	—	75	—	—	12,65	3h.
100	—	75	—	—	12,65	3h.
200	—	74	—	—	12,35	3h.
300	—	75	—	—	12,10	3h.
100	pestvidéki	77	—	—	13,10	3h.
100	—	76	—	—	12,95	3h.
800	—	75	—	—	12,40	3h.
300	—	75	—	—	12,35	3h.
390	fehértmegyei	78	—	—	13,20	3h.
1500	—	76	—	—	13,10	3h.
500	—	76	—	—	13, —	3h.
3700	makói	75	—	—	12,70	3h.
1700	csongrádi	75	—	—	12,51 1/2	3h.
8900	bácskai	74	—	—	12,55	3h.
750	Raktár áru	76	—	—	12,40	3h.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Mínős. suly hektol.	100 kilogr. kiszap. ára		Mínős. suly hektol.	100 kilogr. kiszap. ára	
		frtől	frtíg		frtől	frtíg
Tiszavidéki	74	12,85	12,45	75	12,55	12,60
—	76	12,65	12,70	77	12,98	12,90
—	78	12,90	13,05	79	13,10	13,15
—	80	13,20	13,25	—	—	—
Pestvidéki	74	12,80	12,40	75	12,50	12,55
—	76	12,60	12,65	77	12,70	12,85
—	78	12,90	13, —	79	13,05	13,10
—	80	13,15	13,20	—	—	—
Fejérmegyei	74	13,40	12,50	75	12,80	12,85
—	76	12,70	13,75	77	12,98	13,05
—	78	13, —	13,10	79	13,10	13,15
—	80	13,20	13,25	—	—	—

Raktárállomány: A fővárosi közraktárban 160.500 métermázsza buza és 92.600 métermázsza liszt; a nyugati pályaudvari raktárban 64.600 métermázsza buza és 5200 métermázsza liszt; a Silosban 63.500 métermázsza buza.

Határidőüzlet: A spekuláció fölocsudott télettségéből és bár hijján voltunk minden nyomósabb impulzusnak, derekasan hozzáállott a vásárláshoz. Az üzlet főleg tavaszi búzára szorított, ősz búzára nézve is volt vidékre vásárlási megbízás, de alig akadt eladó, kötés tehát a határidőben csak szorványosan fordult elő. Délután a hangulat lanyhább volt, mert telefonon megtudták, hogy esik az eső — Berlinben, pedig a német főváros aszfaltja kevésbé selyi a szárazságot, mint a bácskai és alföldi bumusz.

Előfordult kötések.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	12.05	12.08-09-10-11	12.12	12.00	12.08-07-06	12.09
szep.	9.70	975	9.74	9.70	9.69	9.93

Hivatalos jegyzések.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Lozánmó árfolyamok
	nov. 22. pénz	áru	nov. 20. pénz	áru	
márcz.-apr.	12.09	12.11	11.08	12.05	—
szep.	—	—	—	—	—

Rozs.

Készárüzlet. Ma ismét csak a helybéli fogyasztás vásárolt valamit szilárdan föntartott árak mellet.

Hamburg, nov. 22. Nyerscukor f. o. b. Ham- burg azonnali szállításra 8.92 1/2 márká, deczemberi szállításra 8.95 márká, januári szállításra 9.07 1/2 márká, májusi szállításra 9.35 márká. Irányzat: gyengébb. A cukorárak szombat óta ismét további és állandó csökkenést mutatnak.

Magdeburg, nov. 19 Az e heti Licht-féle czu- korstatisztika adatai a következők:

Table with 2 columns: Year (1897, 1896) and quantity (tonnákban). Rows include European and North American products and total stock.

Páris, nov. 22. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.25—27.50 frk, fehércukor novemberre 29.75 frk, deczemberre 29 1/2 frk, 4 első óra 30 3/4 frk, 4 óra májustól 30 1/2 frk. Finomított készáru 97.50—98 frk.

London, nov. 22. Jávaczukor 14.75 sh. Ártartó. Nyers és jegecedett nyugodt. Finomított darabczukor igen nyugodt, mérsékelt üzlet. Külföldi tört inkább ártartó. Jegyzetelt: helyben 10.9 sh.; nov.-decz.-re 10.9 sh.; márcziusra 10.105 sh. Répa- czukor bágyadt és alacsonyabb, zárlatkor nyugodt. Jegyzetelt: nov.-re 9 sh., febr.-ra 9.225 sh., má- jusra 9.45 sh.

Petroleum.

Hamburg, nov. 22. Petroleum helyben 4.70 márká = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 22. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 22. Petroleum fin. helyben 4.95 márká = 2.91 frt.

London, nov. 22. Petroleum, amerikai 4 1/10—4.5 sh, orosz 4 1/10—4 1/4 sh.

Newyork, nov. 22. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphá- ban 5.35 cents; United Pipe Line Czerifikates de- cemberre 65; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

Olajok.

Páris, nov. 22. Repceolaj folyó óra 60.— frk (= 28.24 frt); januára 59.25 frk (= 27.89 frt); négy első óra 59.75 frk (= 28.12 frt); négy óra májustól 58.25 frk (= 27.42 frt). Árak 100 kilón- kint értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, nov. 22. Repceolaj helyben 60 márká (= 35.28 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Köln, nov. 22. Repceolaj májusra (fordóval) 61.50 márká (= 36.17 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

London, nov. 22. Repceolaj 22 sh, Lenolaj 15.15 sh. Terpentin 23.6 sh.

Kávé, téa és rizs.

London, nov. 22. Santos határidő megújításkor nyugodt, később ártartó: nov.-re 29.6 sh., márcz.-ra 29.9 sh., máj.-ra 29.9 sh., szept.-re 30.6 sh. Tea: nyugodt, meglehetősen tartott. Rizs: szilárd csekély forgalom mellett. Új termés drágább.

Fémek.

London, nov. 22. Réz 48 3/16—48 1/16 font st., készáru 48.5—48.75 font st. 3 óra; best selected 51.25—51.75 sterl. Ón finom külföldi 62 1/16—63 3/16 sterling, készáru; 63.25—63.75 sterling 3 óra. Ólom angol 13.25 sterling; külföldi 13.— sterling. Horgany külföldi 17 1/8—18 sterl. Higany: első kézből 7, másodikból 6.10 sterling Vas. A glasgovi nyersvaspiacz ártartóan indult és zárult kissé mérvű üzlet mellett. Jegyzetelt: 46.65 sh. készáru, 45.85 sh. egy óra; Cleveland 41.4 sh. készáru, 41.66 sh. egy óra; Hematit 48.35 sh. készáru, 48.6 sh. egy óra; Middlesbrough 49.1 sh. készáru, 49.35 sh. egy óra. A készlet Glasgoban 342—304 és Middlesbroughban 52—151 tonna

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, nov. 22. A vetések állásáról érkezett budapesti híresztelések szilárdabb irányzatot keltek a gabonahatáridőüzletben. Mivel azonban külföldről alacsonyabb jegyzéseket jelentettek, a vásárlási kedv korlátozott volt és a forgalom is szűk határok között mozgott. Kötetett: buza tavaszra 12.02—10.04—12.03, rozs tavaszra 8.94, zab tavaszra 6.98, ten- geri máj.—jun. 5.35—5.83—5.86, Felmondott 2000 métermáza tengeri.

Hivatalosan jegyzetelt:

Table with 2 columns: Item (buza tavaszra, rozs tavaszra, tengeri novemb., máj.—jun., zab tavaszra) and Price (1203—1204, 8.93—8.95, 5.60—5.65, 5.85—5.87, 6.87—6.89).

Boroszló, nov. 22. Buza helyben 18.80 márká (= 11.05 frt) sárga, Buza helyben 18.70 márká (= 10.95 frt), Rozs helyben 15.10 márká (= 8.88 frk) Zab helyben 18.80 márká (= 8.11 frt.) Tengeri helyben 11.75 márká (= 6.92 frt. Minden 100 kilón- ként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, nov. 22. Buza holsteimi 176—188

márka (= 10.35—11.05 frt), Rozs meklenburgi 138—150 márká (= 8.11—8.82 frt), Rozs orosz 109—110 márká (= 6.41—6.47 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

München, nov. 22. Buza 22.26 márká (= 13.09 frt), Rozs 15.98 márká (= 9.39 frt), Arpa 15.52 márká (= 9.13 frt), Zab 17.38 márká (= 10.21 frt). Minden 100 kilonként. Hozatal 9,791 q. Készlet 7,979 q. Átszámítási árfolyam 100 m. = 58.80 frt.

Lindau, nov. 22. Tiszavidéki buza 24.30 márká (= 14.20 frt), Orosz buza 20.30—21.50 márká (= 11.94—12.65 frt), Román buza 21.10—21.90 m. (= 12.41—12.88 frt).

Páris, nov. 22. (Megnyitás.) Buza folyó óra 29.90 frank (= 14.12 frt), Buza deczemberre 29.60 frank (= 14.11 frt), Buza 4 első óra 29.40 frank (= 14.02 frt), Buza 4 óra májustól 29.10 frank (= 13.87 frt), Rozs folyó óra 18.— frank (= 8.56 frt), Rozs deczemberre 18.— frank (= 8.56 frt), Rozs 4 első óra 18.10 frank (= 8.61 frt), Rozs 4 óra májustól 18.10 frank (= 8.61 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, nov. 22. (Zárlat.) Buza folyó óra 29.90 frank (= 14.41 frt.), Buza deczemberre 29.60 frank (= 14.11 frt), Buza 4 első óra 29.25 frank (= 13.94 frt), Buza 4 óra májustól 29.— frank (= 13.82 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, november 22. A külügyminiszter bekés- hangu expozéja már az előtözdén szilárd irányza- tot keltett. Különösen hitelrészvények emelkedtek berlini vásárlásokra. Magyar jelzálogbank részvények szintén keresettek voltak, nemkülönben villamossági- részvények. Járadékok jól tartották árfolyamaikat. Valuták nem változtak.

Az előtözdén: Osztrák hitelrészvény 355.37—355.87. Magyar hitelr. 389. Angolbank 162.50, Magyar jelzálogbank 283.50—283.75, Osztrák magyar állam- vasut 336.—336.75 Déli vasut 80.—. Buschtieradi vasut hit. B. 571, Lemberg-csernoviczi vasut 292.25, Lloyd részvények 408.—, Alpesi bánya 132.20—132.70, Brassói bánya 166.—, Dohány részvények 154—154.25 frton kötetett.

Délelőtti 11 órákor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.62. Magyar hitelrészvény 389.—. Angolbank 162.75. Unionbank 294.50. Länderbank 220.—. Osztrák magyar államvasut 336.50. Déli vasut 80.—. Alpesi bánya 132.40. Rimamurányi 251. Egyes járadék 102.45. Török sorsjegy 62.60.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 355.50. Magyar hitelrészvény 388.50. Länderbank 220.25. Unionbank 294. Angol bank 336.50. Bankverein 254. Földhitelintézet 456. Osztrák magyar állam- vasut 336.50. Déli vasut 80. Elhavölgyi vasut 260. Északnyugoti vasut 247.50. Dohányrészvények 151. Alpesi bánya 132.30. Májusi járadék 102.45 frton kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Ma- gyar aranyjáradék 122.35. Magyar koronajáradék 100.—. Tiszai kölcsönsorsjegy 139.50. Magyar föld- telehmentesítési kötvény —.—. Magyar hitelrészvény 388.50. Magyar nyeresémmékölcson sorsjegy 152.50. Kassa-oderbergi vasut 190.75. Magyar kereskedelmi bank 144.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.85. Magyar keleti vasut államkötvények 120.50. Ma- gyar leszámitoló- és pénzváltóbank 253.—. Rima- murányi vasrészvénytársaság 251.—. 4.2%-os papir- járadék 102.40. 4.2%-os ezüstjáradék 102.35. Osztrák aranyjáradék 122.80. Osztrák koronajá- radék 102.30. 1860. évi sorsjegyek 143.25. 1864. évi sorsjegyek 192.—. Osztrák hitelsorsjegyek 200.—. Osztrák hitelrészvény 355.13. Angol-osztrákbank 163.—. Unionbank 293.50. Bécsi bankverein 253.50. Osztrák Länderbank 221.25. Osztrák-Magyar bank 947.—. Osztrák-Magyar államvasut 336.25. Déli vasut 79.75. Elhavölgyi vasut 260.25. Dunagőzhajózási részvények 449.—. Alpesi bányarészvény 131.80. Dohányrészvény —.—. 20 frankos 9.58.50 Cs. kir. verl. arany 5.87. Londoni váltóár 119.80 Német bankváltó 58.82. Az irányzat gyengébb.

Berlin, nov. 22. (Tözsdéi tudósítás.) Az alap- irányzat szilárd. Osztrák értékek kedvezők. Járadék jól tartott. Ultimopénz 5%. Magánkamatláb 4 1/4%. Berlin, nov. 22. (Zárlat) 4.2%-os ezüstjáradék 102.20, 4%-os osztrák aranyjáradék 104.20, 4%-os magy. aranyj. 103.60, osztrák hitelrészvény 222.70, déli vasut 34.80, osztr.-magyar államvasut 143.10, Károly- Lajos-vasut 106.70, kassa-oderbergi vasut 95.25, orosz bankjegy 217.05, bécsi váltóár 189.70, 4%-os új orosz kölcsön 66.40, Magyar beruházási kölcsön —.—, olasz járadék 93.90. Az irányzat gyengébb.

Berlin, nov. 22. (Utötözsde.) Osztrák hitel- részvény 222.60, déli vasut 34.70, osztr.-magyar államvasut 143.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, nov. 22. (Zárlat) 4.2%-os papirjáradék 86.75, 4.2%-os ezüstjáradék 86.60, 4%-os osztrák arany- járadék 104.10, 4%-os magyar aranyjáradék 103.65, magyar korona járadék 100.40, osztrák hitelrészvény 300.75, osztrák-magyar bank 806.50, osztrák-magyar államvasut 234.85, déli vasut 71.38, északnyugoti

vasut 209.—, elbevölgyi vasut 224.50, bécsi váltóár 169.70, londoni váltóár 20.847, párisi váltóár 80.766, bécsi Bankverein 216.62, villamos részvény 138.50, alpesi bányarészvény 112.—, 3%-os magy. arany- kölcsön 92.70. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, nov. 22. (Utötözsde.) Osztr. hitel- részvény 300.50, osztrák-magyar államvasut 284.—, Déli vasut 71.25.

Frankfurt, nov. 22. (Esti tözsdé.) Osztr. hitel- részvény 300.37, déli vasut 71.3/8. Az irányzat csendes.

Hamburg, nov. 22. (Zárlat.) 4.2%-os ezüstjáradék 86.50, osztr. hitelrészv. 300.50, osztr.-magyar állam- vasut 709.50, déli vasut 169.—, olasz járadék 93.75, 4%-os osztr. aranyj. 104.65, 4%-os magy. aranyj. 103.50. Az irányzat gyengült.

Páris, nov. 22. (Zárlat.) 3%-os francia jár. 103.60, 3 1/2%-os francia jár. 106.52, olasz járadék 95.35, osztr. földhitelrészvény 1263.—, osztr. m. államv. 726.—, Franc. töl. jár. 102.55, 4%-os osztr. aranyjáradék 104.20, ottomanbank 589.50, dohány részv. 227.—, párisi bankrészv. 865.—, osztr. Län- derbank 485.—, alpesi bányarészvény 289.—. Az irányzat nyugodt.

London, nov. 22. (Zárlat.) Angol consolok 113 1/16, déli vasut 7.25, spanyol járadék 61.—, olasz járadék 94.—, 4%-os magyar aranyjáradék 103.25, 4 1/4 osztr. járadék 193.63, 4%-os rupia 62.75, canada pacificvasut 83.—, leszámítolási kamatláb 2 1/8, ezüst 26.75, bécsi váltóár —.—. Az irányzat nyu- godt.

New-York, nov. 22. ezüst 57 1/8.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 22-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Station (Állomások), Wind speed (Légnyomás, A hőmérséklet, Felhőzet), and other weather data for various locations like Arvavár, Sopron, Budapest, etc.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

A légnyomás maximuma előbbre nyomult, magva Közép- Európában valamivel meghaladja a 760 mm-t. A depresszió csak Észak-Keleten érinti a kontinentet.

A hőmérséklet a Keleti-tenger környékén aránylag magas, egybeesett pedig keveset sülyedt. Csapadék Közép Európában egyáltalán nem és Európa északi még keleti szélén is csak elszór- tan volt.

Hazánkban az idő általánosan száraz és nyugaton enyhé. Az ország keleti felében a reggeli hőmérséklet a fagypont alá ment. A szél gyengült, az ég jobbra felhőtlen.

Csendes, derült és száraz idő várható, gyenge éjjeli fa- gyokkal.

VIZÁLLÁS.

— November 22-én. —

Table with columns: River (Folyó), Measurement (Vízmerés), and other data for various rivers like Danube, Tisza, etc.

Utak magyarázata: * = Jegen víz; + = 0 foltal; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = köztözsde.

Felölös szerkesztő: Liposy Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. november 22-én.

Main table containing financial data for various categories: I. Államadósság, II. Más közközlésnök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ részv., VIII. Gőzmalmok részv., IX. Bányák és tóglag. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különteke vállal. részv., XIII. Közleked. vállal. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznekem, XVI. Váltak árfolyamai (látra), XVII. Határidőre kötött értékp. Includes sub-sections like 'Magyar államadósság', 'Osztalék államadósság', 'Vidéki és külföldi int. kib.', 'Elsőbbségi kötvények', 'Bankok részvényei', 'Takarékp. részvényei', 'Biztosító-társ részv.', 'Gőzmalmok részv.', 'Bányák és tóglag. r.', 'Vasművek és gépgy. r.', 'Könyvnyomdák r.', 'Különteke vállal. részv.', 'Közleked. vállal. részv.', 'Sorsjegyek', 'Pénznekem', 'Váltak árfolyamai (látra)', 'Határidőre kötött értékp.' and 'November hó végére', 'December hó végére'.

A 4-6. mellékelt értékpapirok, melyek az utolsó zárt napra vonatkozólag értendő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1897. november 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 204. Havi bérlet 19.

Elektra.

Tragedia 3 felvonásban. Irtá Sophoklész. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Nevelő Szacsavay
Orkesz Mihályfi
Elektra Jászai M.
Klytaemnestra Cs. Alszegi I.
Aegisthos Elekina
Egyed Molnár
1-60 Paulayné
2-ik Györgyné
3-ik mykoei nő Boór H.
4-ik Szacsavayné
5-ik Rákosi Sz.
Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Négy Lonka szerződött tag első fellépése.

Kuktakisasszony.

Énekés bohózat 3 felvonásban. Irtá Márkus József. — Zenéjét szerzőtte Szabados Béla.

Személyek:

Kristoforó Némethi
Lianna Z. Bárdi G.
Liza grófnő Nádai Jóna
Miss O'Neil M. Csétei Zs.
Arzén gróf Szirmai
Vuk Leóháld Kassai
Pili gróf Gázi M.
Didlász grófnő Vidorné
Palacsinszki báróné Bartfi M.
Felix Lubinszky
Misi Tollasi
Nina Bán M.
Bosko Vedress G.
Vörös S. Harmathi
Lopus Makos E.
Lóra Tallian I.
Márius Vasvári
Kata Budai
Rózi Emerázi M.
Panni Koltai J.
Zsuzska Dellné
Ius Radai T.
Gize Szegő I.
Margit Kovács I.
Szolga Galambos E.
A grófnő ipasa Ujvári
Kocsis
Kezdeté 7 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

Zárva.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

Papír-író. Feltűnő újdonság!

Rövid-ido alatt az egész világot meghódította! Amerikában iskolákban hivatalosan díjazták, külföldön mindenütt a legnagyobb feltűnést kelt! A hegyezéshez többé kés nem szükséges, mert a papír-burkolat kézzel levonható, mi által az író folyton hegyes marad! Oriási időmegtakarítás! Tiszta munka! Nem törik soha! Tucatja: fekete 72 kr., kék 86 kr., téta 1 frt, piros 1 frt 20 kr. Csakis az összeg előzetes bekládése ellenében! Visszontérítési díjnak nagy engedmény! Vezérképpiselő!

POLLÁK NÁNDOR,
Budapest, V. Széchenyi-utca 8. (83)

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 129. Havi bérlet 15.

Alár.

Romantikus opera 3 felvonásban és egy előjátékban. Szövegét és zenéjét írta gróf Zichy G.

Személyek:

Véghelyi Alár Porótti
Tömösi Béla Kaczer M.
Tömösi Hona M. Rotter G.
Lestár Szendrői
Rumi Hilgermann
Drógfalvi E. Vasquezné
Siklus Ney D.
Gerő Várady
Abaí Mihályfi
Hoppmesler Ney B. I.
Kölcstor főnöknő de Ponty B.
Váry Kálm. M.
Csók Bertis M.
Klöz Wlassch
Mátnor Payer M.
Ké Samsay M.
Sella kitalnyője Schmeidek
Virágok királynője Balogh Sz.
Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy *Egy Japan teaház története.*

Személyek:

Roginált Szentmiklóssy
Bronville Ferenczy K.
Cunningham Ödý Z.
Grimston Irányi A.
Stanley Sorégl
Downey Fedák
Bolton Fodor R.
Yun-Csi Sziklay K.
Imári mári Boross E.
Mimóza Vlád G.
Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

521. szám. 521. szám.

Rójanc asszony és társulata 1-60 vendégszerzésre!

Mme Sans-Gêne.

Comédia en 4 Actes de V. Sardou et E. Moreau.

Személyek:

Catherine Mme Rejane
La Reine Archambaud
Princesse Elisa Crozet
Mme de Rovigo Fugères
Mme de Bulov Bérou
Kezdeté 7 óraker.

Csillogó karácsonyfa-disz,
alkalmi ajándéktárgyak, mikulások, korcsolyák, sli és egyéb téli sportozikkek, mulatótársas-játékok és tombolatárgyak, lakásfelszerelési ozikkek és **új gyermekjátékok** stb. felől;
képes árjegyzéket

kivánatra ingyen és bérmentve küld.
KERTÉSZ TÓDOR
Kristóf-tér.

Prof. Nothnagel azt mondja: Kitűnően hat osz. köszvény, zsába és más hasonló rheumatikus fájdalmaknál a **Gaultheria-olaj**ok helyesleg a **Gaultheria-szesz** külsőleg. Hatása feltűnően biztos. Ára mindégynél 1-1 forint. A **Cocain** pasztillából néhány darab megszünteti a garattal és gégehurutot. Echéget és rekedtséget. Ára 1 doboznak 10 kr. Kapható **Hasslinszky** bándor-tér gyógyszerüzében Epesten.

MOSÓ-GEPEK a legjobb Mangorlok Facsarok
s mindennemű házi, ipari és gőzmosodák részére
zükséges berendezése, eljótállás mellett szállít.
árdtner és Knopp széria-Magyarország legnagyon gyára,
Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„A magyar keztyű“
legjobb minőségben és legolcsóbb árban, azonfelül dús rakartartók
gummitülszögességek, sérvkötők és betegápolási szerekben, szolid árak mellett. Szétküldés titoktartás mellett.
POLATSCHKE A. HUGÓ,
főbbzárósen kitérítelt keztyűgyáros és kötszörész,
BUDAPEST,
V. kerület, Marokkai-utca 4. szám.

Orenstein és Koppel
Budapest,
VI. Felső-Erdőszor 24.
Gyár:
Szt.-Lőrincz nyaraló
(Budapest mellett).

Ajánlja: uszó-, valamint egyenes- és ferdeirányú kofárszolgálat
kézi kotrógépeit
tátrak, főlők és egrőb vízek ki-
kolmasára. — Jótányos árak és
kedvező feltételek. — Kélszög-
vetések és prospektusok
ingyen és bérmentve küldetnek. (31)

Nélkülözhetetlen egészségi ital, betegség orvos-
lására, egészég apola-
sára, törvényesen védve, legbiztosabb le-
parlás után egyedül és kizárólag ké-
szítve és kapható a
Nagyvárad-Szöllősi
Gőz-Sörgyár-
ban
SÖR-COGNAC
legújabb kútonlegesség
Pecze-Szöllőson
(Nagyvárad mellett).
Ismét eladók jutalékban részesülnek
Képsztől: heretatek.

Lussinpiccoló
„FRITZI“ PENZIO
(családi-ház).
Kellemes tartózkodási hely, enyhe tengeriszeg-
klimában.
Szoba teljes ellátással 3-5 frt.

Az **APFEL-féle** régi jó hírnevű
fogműterem
mely eddig a Váci-körut és Deák-tér sarkán létezett,
Erzsébet-körut 12. sz.
alá (a New-York palotával szemben) helyeztetett át.

Rum, finom likőrök
bárki házihasználatra hűdög után minden készülek nélkül
kötő minőségben előállíthat. **Dugók, gumí lömlők.**
Kezelési könyv és árlap ingyen.
WATTERICH A., BUDAPEST,
5. Dohány-utca 5. (85)
Alapították 1869. Alapították 1869.

Egész évre 1 forint 50 kr.

Milyen
? SORSOLÁSI
lapra
fizessünk elő?
A legtartalmasabb, legelterjedtebb
sorsolási-, pénzügyi- és tőzsdéi szakközlöny a

PÉNZÜGYI HIRLAP

„PÉNZÜGYI UTMUTATÓ“ melléklettel,
utóbbi az
egyedüli sorsolási közlöny
Magyarországon, a melyet
három minisztérium mint megbízható
lapot ajánlott.
Daczára annak, **OSZTÁLY** SORSJÁTEK hiteles húzási jegy-
hogyan a magyar zékelnék közlése sok külön költ-
séget okoz, az előfizetési ár nem emeltetik fel.

Egész évre
1 frt 50
kr.
bérmentve küldve.

Előfizethetni legcélszerűbben postautalványon a
„PÉNZÜGYI HIRLAP“
kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 68.
Mutalványszámok ingyen és bérmentve.
Minden előfizetőnek új esztendőre
díszes sorsolási naptárt küldünk.

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár
részvény-társaság
BUDAPESTEN.

Gyár és központi iroda:
VI. ker., külső váci-ut 29-37.

Készítményei:
Gőzgépek és gőzkazánok, teljes körszivattyutelepek beren-
dezése, zsilipszerkezetek, átereszek, vízvezetési csövek, mindenféle
vasöntvények, **utóimító hengerek.**
„REFORM“ kazánvízszűrő és tisztító-készülékek.
Hengerelt és szögcselt vasgerendák.
Vashidak és tetőszerkezetek, mindenféle építési vasszerkezetek.
Waggonok
személy- és teherszállításra, épület-bádogos munkák, fémkészítmé-
nyek, **műemlékek szobrok.**

Árjegyzékek és költségvetések kivánatra
ingyen és bérmentve küldetnek. (80)

A közönséghez.

Az „Országos Hirlap“ pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hirlap“ rendületlen híve a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hirlap“ jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hirlap“ sűrűn fogja közölni „A t. házból“ című országgyűlési karcolatokat, természetesen régi mesterük, Mikszáth Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathánghy Menyhért* is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat“, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni Mikszáth Kálmánnak

„Az új Zrinyiász“

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hirlap“ szerkesztősége a következő *belső dolgozóitársakból* áll:

Lipcsy Ádám Mikszáth Kálmán
*előls szerkesztő. főszerkesztő.

Kálnoki Izidor,

segéd-szerkesztő.

Dr. Pap Dávid, Keszler József, Papp Dániel, Kabos Ede, Méray Horváth Károly, Lovassy Andor, Lendvay Sándor, dr. Molnár Géza, Sztojanovits Jenő, Lakatos Sándor, dr. Guthi Soma, Reiniger Simon, Hegyi Ödön és Fodor Oszkár

Külső munkatársaink sorából, akik részben politikai, részben társadalmi és tárczarovatainkat fogják becses közleményeikkel gazdagítani, kiemeljük:

Dr. Pollák Ilés (Homo.) Ágai Adolf (Porzó.) Kozma Andor, Tömörkény István,

dr. Vámbéry Ármin, dr. Beöthy Zsolt, dr. Kristoffy József, Marczali Henrik, Junius (Z. Kiss Béla.) D'Artagnan, Endrődi Sándor, Szabó Endre, Sz. Nógáll Janka, Békefi Antal, Kálnay László, Dr. Ferkes László, Gárdonyi Géza, Kozár Emil, Vértessi Arnold, dr. Sebestyén Gyula, Jancsó Benedek, Fónagy József, dr. Nagy Béla stb. neveit.

Külön megemlítjük, hogy az „Országos Hirlap“ közgazdasági rovata oly kimagasló szaktekintélyek tollából lesz szerencsés koronkint alapos irányzikket közölni: mint *Bedő Albert*, *Miklós Ödön*, dr. *Bamberger Béla*, *György Endre* és *Szabó Jenő*.

Az „Országos Hirlap“ a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal halálja meg azt a példátlan s igazán meghatározó érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „Országos Hirlap“ előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr.

A vidéken 5 krajczár.

Az „Országos Hirlap“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65. szám.

MINDENFÉLE.

Amazonok a postán. Az ember azt hinné, hogy a nők jó tulajdonságait nem illik röffel mérni; az angol posta-igazgatóság azonban más véleményen van. Ujabbban ugyanis rendelkezést bocsájtott ki, hogy a postahivatalokban csak olyan nőket alkalmazzanak, akik legalább is öt láb és két hüvelyknyi magasak. Ehhez képest most már az előkészítő iskolába is csak azokat veszik fel, akik az előirt mértéket megütik. Hogy ennek a rendelkezésnek mi legyen a benső értelme, azt még Angliában sem tudják s

minthogy komoly okát nem lelik, lassankint a legkedélyesebb magyarázatok kerülnek forgalomba. Ezek között pedig legmulatságosabb, hogy a postaigazgatóság háboru esetére akar gondoskodni s úgy szervezi hivatalnokait, hogy szükség idején együtt legyen az amazon-hadsereg. És kétségtelen, hogy ez amazonok akár a testőrségbe is beillenének, mert [magasabb mértéket kell megütnök, mint aminőt az európai hadseregekben a katonától megkövetelnek. Öt láb és két hüvelyk ugyanis a mi mértékünk szerint százötvenhét centimétert jelent, ilyen magasságot pedig még a kényes német katonaságnál sem követelnek. Bármily legyen azonban a különös reform oka, bizonyos, hogy az angol postás kisasszonyok nagyon szemrevalók lesznek, jóllehet, egy se lesz köztük, akinek az ember azt mondhatná: jó napot, kis kedves...

A rovarcsipések gyógyítása. Érdekes megfigyeléseket közöl *Morza* amerikai természetbúvár a rovarcsipésekről. Leírja, hogy legtöbbször szenvednek a moskiták szurásaitól a bevándorlók és a gyermekek. Bizonyos idő múlva azonban már ezek is érzéketlenek lesznek a csipésekkel szemben. A rovarok mérgét ugyanis megszokja az emberi szervezet. És míg eleinte a csipésektől az egyes testrészek feldagadnak, rendkívül fájdalmasak, később már semmiféle nyomot sem hagy maga után a moskiták mérge. — Ezt különben a nagyobb városok lakói önönmagukon is konstatálhatják. — Kiemennek a vidékre nyaralni. Az első napokban, különösen ha kissé nedves a talaj, rendkívül megkínözzák őket a szunyogok; az ott lakó jó falusiak pedig észre se igen veszik ezeket a szeretetreméltó állatokat. Bármily egyszerűnek tűnjék is fel ez a dolog, az orvosi tudomány még csak most kezdi felhasználni ezeket a szembeötlő igazságokat. És ma már beoltják az embert egy méreggel, hogy ilyenformán megóvják mindenféle rovarmérgezésétől. Rövid időn talán be fog következni az is, hogy mielőtt valaki Velenczébe hajózik, be fogja testét oltani a moskiták mérgevel. S akkor lesznek csak igazán kellemesek a — nászutazások.

Keréken járó sínek. Ma-holnap arra virradunk, hogy lábaink látrán visszafeljöhetnek, mert éppen sárga nem lesz rájuk szükségünk. . . Annyi mindenféle járművel fogunk rendelkezni, hogy válogathatunk benne, valjón vasuton, hajón, villamoson, léghajón, *hizakijun*-motorkocsin vagy a felhő szárnyán induljunk-e utnak. Mert hiszen az már csak a fureszaságok netovábbja, hogy ne a kerék járjon a

A torkosoknak.

Beszédem szomorú, sermo super sepulchrum. Meghalt a sonka. Az évszázad borongó alkonyán, midőn fokozott térdreflexei mindenkinél vannak, de a Thurzókéhoz hasonló gyomra senkinek sincsen, lámpával se találni többé sonkát. Kassáról és Prágából szállítanak ugyan még ehhez hasonló árucikket, de az többé nem az igazi: Goethe mondának és Kotzebue hoznak. A czégek tehát megvanak és a sertésekkel szemben is tehetetlen az elmulás fájó költészete. Brehm kedvenc állatai mindig felvették a harcot az enyészettel. Ha továbbá nem csalódom, a hentesek se vesztek még ki, miként a mammoth; sőt nekik *egyébük is van* lapoczkacsontjainál. A méla yorkshirei tehát és a szikár vend megvan, Kassa és Prága is megvan, minden föltétel megvan, még a hentes is megvan, csak épen a sonka nincs meg. Az őszi estéket hamis lidérczfény világítja meg: a fűszeresek és csemegekereskedők kirakataiból származó. Szeretnék is bekiáltani ezeken az ablakokon:

- Az önő száraz!
- Az önő zsiros!
- Az önő salétromizú!
- Az önő meg már tapló!

Szóval nincs többé sonka. Beszédem ezért szomorú, sermo super sepulchrum.

E sorok után pedig ne dobj el engem, tisztelt kávéházi olvasó, sőt ki se mondja o rettegett szótat; „Guszt, adjon egy másik lapot“; mivel én a keserű igazságot írom. Nemzetünk fája keleten nőtt és tudja minden műbarát, hogy édes testvér a mór izevet, a *székely* kapu meg a kirgiz sátor. Ugyanazok a görbületek mindenütt, de a kirgiz még tejen él a jámbor és a szaraczen is beéri egy marék rizszel, ellenben a magyar nagy szakértő lett a konyhán. Ő most koldul is erről és fogyasztja a cseh korona legszebb gyöngyét, a sprudlit. Ő vétke tehát, de

neki szép kvalifikációja is van. És őt most megakarják mérgezni, azért valószínűleg, mert szakított a kirgizzel meg a szaraczenel. Súlyosabb büntötést még nem szenvedett senki.

Tudniillik a torkos ember ezidő szerint olyan, mint a svájci admirális: le van szerelve tökéletesen. A konyha ugyanis nem terrénuma többé a torkosnak, a konyha egy hűdéses költő, aki a régi verseit ismétli mindig. És tudjátok-e mi az a halálharang? A halálharang az a rézkondór, mely kétezer év óta kongatja, hogy elfogják temetni a konyhát; a rézkondór, mely a mai notát zenélt már akkor is, midőn Pauli mellett alig tudtak szuszogni Lucullus vendégei, midőn a történelmi lögnagyobb etetéseit látták a Campania szent olajligetei és a tyrrheni tenger, teli pirosvitorlús gondolákkal. Persze a fogvájó akkor nem fenyőből készült, hanem pálmafából és a harmincz fontos rhodosi tok is mézben uszott, nem mártásban, valamint hogy a garumot, a kaviárt citrom helyett rózsalevélsalátával ették. De azért alapjában véve ma is ugyanazokat a morzsákat söpri le a sarlóformájú asztalkefe, mint hajdan, a rómaiak bojtos gausapája. Mert amitől ma elfordul az étvágy, az nem számít, ami még megvan, az a hűdéses költőnek régi, régi verse. A konyhaművészet megállt, mint az elemi mennyiségtan. A restauráció kora óta nem mozog a világ sok kövér szakácsa, csak az ételek nevével üz csunya szédélget. Ha olóveszem például a regényes Hauff novelláit, ott az első császárság szerelmes hőseiről ezeket olvasom:

— „Johanna kézcsókra nyujtá kezét az ezredesnek, ki vállrojtjai között jelentősen mosolygott. Az alabástrom óra, melyet a grófnő nagybátyja, a pattantyus tábornok hozott Versaillesból, hatot ütött és a kastély uránje helyet mutatott vendégének. A komornyik csakhamar felhozta az ebédet, mely a következő fogásokból állt:

Salpicum-pástétom.

Tehénhus au naturel.

Spárga Boem-mártással.

Fricandeu á la Provençale.

Ózszomb, Compotte melle garnie.

Crème panachée mellé.

Punsch á la Glace.“

Már most bizonyos, hogy ma erőlevesnek nevezik a couillis levest és azt, amit a pattantyus tábornok unokahuga salpicum név alatt kapott, az mi manapság kizárólag csak hasának, vagy ragúnak hívjuk. Hasonlóképp az ezredes, aki vállrojtjai köztül oly jelentősen mosolygott, compotte „mellé garnie“ evett e kedélyes pillanatokban, tehát két olyan jelzővel lett gazdagabb, aminőt ma nem igen találunk az étlapon. A versaillesi alabástromóra meg kétségkívül nagyot ütne, ha látná, hogy a punsch á la Glace 1809 óta mennyivel előre tört. Most ugyanis ott ül a spárga és a frikandó közt, a stréber. Egyéb nevezetes különbség nincs. Nincs renészansz, nincs romanticizmus, nincs verizmus; vonaglik a konyhaművészet. Az igazi torkos emélfogva rideg közönyösséggel hátat fordít a fehér asztalnak és figyelmét a csemege-üzletek felé fordítja. Tehát ott akarják megmérgezni a magyart. Azért, mert szakított a kirgizzel meg a szaraczenel.

A legkiválóbb állati méreg például, hogy a torkosok ellen irányuló mozgalmat jellemezzem, a veszifali sonka nevezete alatt foglalható össze. Ugyanis tudjuk a természettanból, hogy a hangot később örök utól, mint a sánta ebet, de kicsoda ez a gyorsaság a torkosember szeméjár ásához képest! A torkos ember gyors szemé aztán mindig abban a sarokban akad meg, ahol a boltos a veszifali sonkát méri. Ott, a márványasztal lapján régebben tönyleg veszifali sonkát látott az ember; sonkaformáját, meggyiszintűt, becsületeset. Ma ellenben már valami kassai formájú halványpiros husanyagot pillant meg az objektív néző. Ennek a hamisítványnak a színe, fe-

sínek, hanem igenis a sínek a kerekeken. Pedig a három esztendő múlva megnyíló párisi világiállításra ilyet akarnak majd építeni. Ez a furcsa vasút ugyan csak a kiállítási területre viszi majd az utasokat, de később nagyobb elterjedése is lehet. Egészen új alapelvekből indul ki a tervező, amennyiben nem a kocsi-kerekek járnak a síneken, hanem a síneket tolják a kerekek. A sínek ugyanis, melyeken a kocsi megerősítve, egyhelyben marad, állandó s villamossággal hajtott tengelyű kerekekre vannak fektetve, úgy, hogy a sínek kocsijaikkal együtt a fix kerekeken futnak.

Kína és az orvosok. Kínában, a közel negyven millió lakosságú államban, protestans vallású miszionárius orvosok végzik a közegészségügyi szolgálatot. Ők vezetik nagy buzgalommal, és amint mondják, mesés eredménnyel az odaváló kórházakat is. Mert kínai ember nem szívesen szánja magát az orvosi pályára még manapság sem. Hogy milyen kevés kínai adja magát erre a humánus pályára, azt legfényesebben mutatja dr. Reálnak egyik előkelő orvosi szaklapban megjelent cikke. Dr. Reál ugyanis az év elején száznegyven köriratot küldött azét a Kínában működő miszionárius orvosok között s felkérte őket, közöljék vele, hogy hány bennszülött nyer valamiféle orvosi kiképzést. Kapott is hatvan feleletet, amelyek közül huszonegy azt jelentette ki, hogy orvosok tanításáról egyáltalában nem tud. A többi harminczegyéből pedig arról értesült, hogy öt helyen tíz, harminczegy helyen pedig csak négy-öt kínai tanul orvosi dolgokat. Ilyen közegészségügyi viszonyok között aztán nem lehet csudálkozni, ha Kínában még mindig százezerszázra halnak el az emberek kolerában és más ragadós betegségekben.

Szivarozó tevék. Ne tessék azt hinni, hogy a dohány illata csak az iskolás diákokat ingerli. Ó nem. A Szahara tevéi is boldogok, ha véletlenül egy kis dohányfüst csiklandozza az orrukat s dohánynyal akár jégre is lehetne vinni a tevéket, ha ugyan arrafelé jég is találkozna. De a sivatag utazói jól ismerik a tevék e századvégi gyöngéjét és szükség esetén ki is használják. Ha az ut hosszúra nyúlik s a karaván tagjai azt akarnák, hogy a tevék éjjel-nappal megszakítás nélkül ügessenek, akkor a tevehajtó valami trapez-alaku üres szópókát dug a tevé szájába s a szópóka végébe illeszti az égő szivart. A tevé már ismeri ezt a manővert, boldogan hunyja be a szeméit s aztán meg-

kezdi a szivást. Lassankint beléjön s úgy eregeti orrán keresztül a füstöt, akárcsak valami török basa. A szivar pedig úgy felfrissíti, hogy minden nógatás nélkül a legjobb kedvvel üget tovább a pusztába, az éjszakába...

A váratlan vendég. A törvényszéki palota folyosóján találkozott ma délelőtt két fiatal ügyvéd. Az egyiket a tréfiáról, a másikat meg az a költséges passziója tette nevezetessé, hogy a zsebéből nagytrafikot rendezett és akivel csak találkozik, mindenkét megkínál egy-egy drága szivarral. Ma azonban, mikor a tréfás ügyvéd a szivarját várta, fiatal kollégája jelentősen mosolygott:

— Nincs szivarom.

— Lehetetlen.

— Pedig nincsen. És nem is lesz. A mai napon megfogadtam a feleségemnek, hogy nem szivarozom többé, s ezzel az áldozattal megváltom a jogot, hogy mások számára se legyenek szivarjaim.

A tréfás ügyvéd ekkor minden átmenet nélkül így szólt:

— De remélem, az ünnepi vacsorára csak meghírsz?

— Micsoda ünnepi vacsorára?

— Arra, melyet feleséged a váratlan vendég tiszteletére rendez.

— Váratlan vendég?

— No igen... Hiszen váratlanul megjött — az eszed...

Schiller nemeslevele. A württembergi állami levéltár régi aktái közt mostanában megtalálják a Schiller nemeslevelét. A költőt Ferencz császár nevesítette meg, a weimari herceg ajánlatára, 1802-ben. A diplomában Schiller érdemei így vannak kiemelve: „Mint hogy császári Felsőgünk elő legálázatosabban elterjesztették, hogy Schiller János Keresztély Kristóf, aki híres tudós és író, ki tisztes német elődöktől származik, valaminthogy édes apja is württembergi hercegi szolgálatokban volt és a hét éves háboruban a birodalmi csapatokkal küzdött és mint főstrázsamester (örnag) halt meg; ő maga pedig a stuttgarti katonai akadémiában szerezte tudományos kiképzését. Jenában rendes professzor volt és egy pár év óta mint szász hercegi udvari tanácsos jó nemesi házból való asszonyt vett feleségül, továbbá, hogy tudományos munkái-

val, különösen pedig jeles költeményeivel új szárnyalást adott a német nyelv szellemének: — ennelfogva stb.“ A diplomát aláírta Ferencz császár és ellenjegyezte herceg Colredo államminiszter. A czimer a diplomában így van leírva: „Arany és kék mező keresztben; a felsőben fehér egyzaru, az alsóban arany gerenda. Arany és kék paizstakaró, a koronán megint az egyzaruval.“ Az oklevél szerint ezt a czimert volt szabad viselni Schillernek és utódainak „csatákban, ütközetekben, harcokban, vítézi tornákon és lovagjátékokban.“

Intermezzo. Chicagóban most sokat beszélnek Lincoln Jessie kisasszonyról. Lincoln Abraham unokájáról, aki igazi amerikai minta szerint ment férjhez. Jessie kisasszony titokban hűséget fogadott Beckwith Warrennek, aki nagyon előkelő fiatal ember ugyan, de még sem egészen Lincolnok kedve szerint való. S Lincoln Róbert, az egykori londoni nagykövet és a néhai elnök fia, nyilván sohasem egyezett volna bele, hogy leánya ennek a fiatal embernek legyen felesége. Lincoln Jessie azonban ismeri az amerikai szokásokat és nem sokat kérdősködött, hanem egy szép napon megszökött a szülei háztól és Beckwith Warren karjába akaszkozva, papnt keresett, aki házasságukat meg is áldotta. Az ilyesmi Amerikában könnyen megy. A szerelmesek tehát összekeltek s ekkor Lincoln Jessie hallgatás nélkül visszasietett édes anyjához, hogy megjelentse neki az — intermezzót. Az öreg Lincoln előbb sőt bálványá vált, de aztán — amint már szokásos — megolvadt s az ifjú pár most már a papi áldás mellé megkapta a szülők áldását is.

Karthago romjai. Ollivier francia czivilmérnök nagyszerű felfedezést tett. Egyik körutazása alkalmával Turistól hat kilométernyire az ország belseje felé, nagymennyiségű viznek a nyomára jutott. A megejtett ásatások folytán két nagy földalatti boltzozott csatornára akadtak, melyek a régi Karthago romjai felé vezetnek. Még tetemes munkába kerül, míg az egészet napvilágra hozzák, de már eddig is több fülkével bíró kamarát találtak, ahol valószínűleg szobrok állottak hajdanában. A jelenlegi vízmennyiség igen tetemes, ámbar a források be vannak dugulva és el vannak iszapolva. Ezek a csatornák a rómaiak korában épülhettek és valószínűleg arra szolgáltak, hogy a föniciái Karthagot vízzel látták el. — Valjon a budapesti híres vízvezető csöveknek lesz-e valami maradványa kétezer esztendő múlva?

hérés csikjai és pontocskaik egészen másra emlékeztetnek. Hock János tud is egy spiritisztikus esetet, midőn egy szép éjszaka helyét cserélt valamely köruti üzletben a vesztfali sonka meg a párisi kolbász proprio motu. Reggel aztán senki se vette észre a merész tréfát; sem a boltos, sem a spiritiszták. A Szekspir szellemét is így téveszteni össze az ezüstforintossal.

A halak sem a régiékből többé és főként a keltengeri heringtől már igazán meg lehetne vonni a postaszállítás jogát. Tudniillik azelőtt még imitt-amott akadt a hordóban tejes hering is, ma azonban a greifswaldi hering-Vanderbiltek ugyaszólván kizárólag csak ikrás jószágot szállítanak nekünk. Mert — ugymondá Vilmos császár — minden német ifju szíve hevesebben dobog, ha a Zrinyi és Sziget nevetek hallja emlegetni, de azért a tejes heringet mégsem adja oda a kereszténység hősi védelmezőinek a német ifju, hanem megeszi ő maga. Ugyanez a szardinának is van hibája; az utabban olyan avas kezd lenni, hogy én innen a Jozsefvároshól mindig meg tudom mondani, hogy Dél-Franciaországban milyen volt az olajtermés. Ha rossz volt, no akkor hamar egy kis zavaros fábrikolajat Tuniszból vagy Messzinából; a tiszta, szagtalan provánszit a dálnok féltve őrzi Avignon romjai alatt. És madrigált pénzér: is ad, de jó olajat csak lovagi tornán nyerhetsz tőle.

Most elérkeztünk a jelenkornak egy veszedelmes szédelőjéhez. Ez a Rochefort-sajt. A Rochefort-sajt keménynek kell lennie, fénytelennek, de el kell olvadnia és ki kell adnia a rocheforti barlang sajtsárgós gombáját, amint megálelik. E helyett, én Istenem, micsoda Rochefort-sajtok ténferegnek ma ezen a világon! A genezisből megvan az ürü, de hiányzik a gomba, a színben megvan a zöld s árnyalat, az egészben megvan az Ézsau, de hiányzik a Jákob. Alighanem Suttnerék akarják vele megcsinálni a világbókát, mert bizonyos, hogy ezen

a Rochefort-sajton a nevezeték nem fognak összekapni.

A tisztát tovább lehet vezetni az édességeken, meg a konzervált növényeken. Thschurtschenthaler ur, a bözeni körte — Napoleon újabb nemességét szerzett, azon predikátummal, hogy „von Helonheim“, — „sisakvári“. Már most, amióta kiemelték a nemtelen állapotból, úgy cselekszik, mintha a saját fia volna; sarkantyut hord bizonyosan és vesz magának egy lovagvárat a bözeni völgyben. A bástyák alatt aztán gyönyörű a körtefa, midőn virágzik és gyönyörű szép az ő hazug mosolyával a német délszak is, de mi haszna ebből az embernek, ha Thschurtschenthaler ur, a Herr und Landmann nem ügyel többé az ő fabödönkéire. Melyekben a világ legjobb cukorba főtt gyümölcse uszott hajdanta, most pedig híjába nyomoztatik a földi-eper-soltaira. Meg akarják mérgezni a torkost.

Nincs olyan kicsike dolog, amely nagygyá nem válik, ha egy gondolkodó fő torkos, Kant Immanuel, ha végigjárta a Königsbergi Filozofen allét nyolczszor, azaz napi sötétjét elvégezte, így szólt az inasának:

— Hü Lampem, van-e még Chester?

— Nincs már, professor ur — felelte néha Lampe. Tegnap mind megették az ebédünkön a polgármester, a szindikus, a városbíró. Krane ur, a kereskedelmi tanácsos, akkor kapta be az utolsó falatot, mikor ön behunyta a szemét és gondolkodott a kedély hatalmáról.

A Königsbergiek azt beszélik róla, hogy ilyenkor magánkívül volt az újabb filozófia megteremtője. Csak akkor csillapodott le, ha Angliából megjött a friss sajtállítás és a nagy férfinak ezt a jellemvonását életrajzírói így fejezik ki: „Szerényen és egyszerűen élt, csak a jó táplálkozásra adott valamit.“ Tessék elképzelni, hogy mennyit adhatott valaki a jó táplálkozásra, ha ezt a körülményt az életrajzában külön felemlítik.

Ellenben a mi gondolkodó fejünk sikereibe jóval szegényebb, mint a nagyoké volt. A napnak író tehát, a nagy igazságok kicsiny applikátora, a mély bölcselmi rendszerekből szégyen nélkül kiemelheti a Chester motívumot és elmélázhat azon, amin a nagyok mint jelentéktelen dolgoz, csak az inasokkal veszekednek. (Ez a sajátságos dekadencia a finomabb élelmiszerekben, az, hogy a torkos ember piacza megromlott és el van árasztva a régi jó kvalitások helyett rossz kvalitásokkal, az nem véletlen összeesküvés ellenünk, hanem a pusztulás törvénye egyszerűen.)

Minden elromlik, amit elnépszerűsítnek. Még a királyok is, ha tudják, hogy már nagyon népszerű a monarkia, sokkal rosszabb kvalitást szolgáltatnának a monarkiából. A mélyebb bölcselkedést szintén megrontja az, hogy elnépszerűsítik. Jól emlékszem még arra az időre, midőn ama szikár német, Schmitt Jénő, a Bácskában hirdette az ideális anarkiát. És ime mi lett belőle? Az, hogy ott sincs nagyobb anarkia, mint más vármegyében. A metafizika is ép úgy járt mifelénk akkor. A dijnokok, köztük András bá is, a legöregebb, aki 1848 óta ír, ir szakadatlanul, mintha megfordított írógörcs volna a kezében, tönkre silányították Fichtet, azzal, hogy szakadatlanul így kérkedtek:

— Halljátok, a Schmitt Jénő azt mondja, hogy bennünk is van egy darab Isten. — No, ezzel nálunk ütött a végőrája a felsőleges Énnek.

A torkosság hasonlóképpen a felső tízezek összekötő kapcsa volt egykor. Ahogy elnépszerűsödött, most már sinyli a sonka és a hering. Kár tehát az eszméket belédobni a milliók hullámozó tömegébe. A fönt pontos elouchusba foglalt élelmiszerek intenek és ujjal mutat a lét. Vigyázzunk felebarátim! Én már találtam is a sok dekadens csemege között egy újfajta ajtot. Őrzöm tehát titkot, mint a tenger,

A RÓKAÚT

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(4)

Erdőn és mezőn bolyonghatott szabadon, nem szólította az óra ebédre vagy alvásra.

Szabad volt, mint a rabló a cseh erdőkben. Nem törődött járásával, kelésével senki. Mikor a májusi szellő végigsurrant a lág, füves réteken és a sárga pille virágról-virágra röpködött, akkor ott feketett háton a virágos füvek között, amíg csak akart, — akár kora reggeltől késő estélig, hacsak nem éhezett, — senki se törődött vele.

S ha úgy tetszett neki, hogy a juhászszal kivonul a legelőkre, eszik a fekete kenyérből, iszik a pálinkájából és az árokából, az ellen se volt szava senkinek.

A kastély körül, a mely magas dombról a messze vidékre nézett le, magas és meredek partjaival és bizalmas zig-zugjaival árnyas bokrok közt kigyózott a csikogó vidám folyó. Volt itt mindég valami látni való. Majd a béresek hajtották ide a lovakat itatóba, majd a cserző timárok áztatták a bőröket, néha meg a legényeket lehetett horgászás vagy a leányokat fürdés közben meglesni...

Estéknél, a mikor a nap a nyulánk fák mögött leáldozott, előlépegettek a közeli erdő vadjai s óvatosan lebaktak a meredek part kon, szomjason szűresölték a kíváncsú nedűt. Ilyenkor aztán ugyancsak csendesen kellett viselkedni s vagy egy félóraig meg sem mocczanni, mert a legcsekélyebb neszre az egész álomkép úgy elűnt, mint a szélvész.

És ha még a hold is felkelt s fénye beüzüstözte a fodros habokat és ha a nyírfák is belekandikáltak a vízbe, mint megannyi fehérén lefalyolozott hercezkisasszony, a tulsó oldalon pedig a vásznak fehérítő lányok szomorú nő-tákat dalolgattak, akkor nem volt felségesebb dolog, mint elrejtőzni az alacsony bokrok sűrűjében s körülvéve a reszkető holdvilágtól bele álmodozni a hajnalodó reggelbe.

Kezével végig simította arcát s zavartan körülnézett.

A holdfény aludni látszott a mezőkön s csak a fűnek zeg-zugos szagotartó árnyékai meredeztek fenyegetően bele a mosolygósan békés képbe. — Egyszerre csak a távolból panaszos kiáltások hallatszottak, mintha egy siránkozó gyermek hangjai lettek volna. Egy nyúlkölyök volt, a melyik eltévedve a barázdák között, éhségében az anyja után kiáltozott, nem is sejtve, hogy jajgatásával figyelmessé teszi gyilkosait.

Megrezzent. Végre felkelt s megindult célja felé. S lépést tartottak vele szomorú emlékei.

Elérkezett az idő, mikor Gótz, az öreg plébános bevette őt az iskolába és a diófák közt álló fehér ház az ő második otthona lett. A kóborlásoknak vége szakadt, mert a hevesvérű és szürke fejű öreg szigorú rendet tartott az iskolában a gyerekek között.

Lehetek vagy tizen-tizenketten, polgárok és jobb módú kézművesek gyermekei, fiúk és lányok vegyest. — A paraszt gyerekekkel természetesen nem került össze. Azok úgy nőttek fel, mint a barmok a mezőn, mert a tanítójuk, aki mindig ivott, az iskolaidő alatt a kocsmákban kóborgott.

A pajtásai közül kivált Merckel Felix, a falubeli vendéglős fia, egy féktelen természetű fiú, aki már tízéves korában csizmákban járhatott és czélba lövöldözhetett — s aki erős ökleivel az egész iskola fölött uralkodott. Még Boleszlav, a ki két évvel fiatalabb volt nála, se tudott kibontakozni a hatalmas legény befolyása alól, a mennyire az a tisztelet, a melylyel iránta, mint uri gyerek iránt mindannyian voltak — még Felix is — megéngedte. A csendes természetű Boleszlavnak erősen imponált ennek a kemény fiúnak az erős szakos, gögös világhatéle.

Felix volt az ő mestere mindazokban a mesterkedésekben, a melyekre a gyerekecsavágó olyan sokat ad. Ő tanította uszásra, evezésre, fészek fosztogatásra, tűzijátékra, ő tőle tanulta meg, hogy kell házi nyulakat löni, sőt még abba is beavatta, hogy kell a szegény parasztnak a kerjét este vagy a

templomba járás idején megdézsmálni. S bárha az a gyümölcs, a mit ő odahaza a kerthben szabadon szedhetett, ezerszerre edesebb és izesebb volt, mint az a fás fanyar jószág, a melyhez csak nyaktörő gimnasztikával jutott, mégsem tudott ellentállni annak, hogy ezeken a rablókirándulásokon részt ne vegyen. Utólag természetesen elfogta a restelkedés s rendesen nappal százszorosan visszaadta a szegény embereknek azt, amit estéknél lopott tőlük.

De azért mégse kerülhetette el a sötét és kaján pillantásokat, melyeket ez a szegény nép feléje vetett, mert súlyosan nehezedett rá az apja kegyetlen ökle...

Semmi sem volt természetesebb ennél a gyűlöletnél, melyet az apa vetett el s a mely a fiú számára bőséges aratást ígért...

A többi pajtásnak az emléke, különösen a lányoké, szétfoszlott emlékezetében, mint a köd.

De egyé természetesen nem.

Ennek a képe, mint valami szelid csillagfény besugározta a lelkét, amelyet úgy befogott a fájdalom, mint valami fekete szemfedő. Az ő képe vezérelte a csatákon is s még akkor se hagyta el, amikor nehéz sebeiben kínlódva, úgy érezte, hogy lassan-lassan átvirrad a halálba. — Az utána való vágyakozásban olvadt össze minden tehetetlen boldogság után való sóvárgása. Mintha apjának gaztette a boldogsághoz vezető utat mindörökké szét nem rombolta volna.

Maga se tudta, hogyan, mikép nőtt meg szívében oly hatalmasra ez a szerelem, hogy egyszer az egész világot besugározta a fényével.

A tiszteletes ur szőkefürtös leánykája, a ki még a legkeskenyebb árkon se mert keresztül ugrani, a ki mindég oly rettenetesen tisztára volt mosakodva s aki a buojsdi játéknál a világért sem hagyta a szoknyája rincezeit megfogni, mert attól félt, hogy kiszakadnak, gyermekkorában voltaképpen idegen volt neki. Néha, a mikor egyedül voltak és Helén bevezette őt az ő baba szobájának rejtelmeibe, a hol még az apró törölgető-kendőknél is be volt szegve a szél, s mindegyikre gondosan rá volt húzva a neve betűje, úgy érezte, hogy a szívök közeledni vágyott egymáshoz. De ilyenkor aztán nagy örömeben nyors lett és szeles s a leány szelid korholása csakhamar eszébe juttatta, hogy túllépett a barátság korlátain.

Aztán szégyenkezve és boszankodva odébb állott és távol maradt tőle, amíg egy-két nap múltán az ő szelid, nyájas mosolya újra melléje nem hívta.

És ő nem is késlekedett, mert volt valami tiszta fenség a leányban, amely ismét odavonta büvkörébe.

Felix utálatosnak tartotta ezt a nagy ragaszkodást.

Kényeskedő macskának mondta Helént s bosszantotta, amikor csak tudta. A lány pedig értett hozzá, hogyan kell utánozhatatlan ajkbiggyesztéssel a nála fél fejjel magasabb kamaszt lenézni, s csak akkor ment kisírt szemmel panaszra az atyjához, mikor már nagyon vastagon jöttek a tréfák.

Tizenkét esztendőskorában Boleszlav elszakadt a szülő földjétől, mert az anyja rokonsága, ó-porosz hivatalnok nemesei vállalták a további nevelését.

Az apja örült, hogy megszabadult tőle, mert felesége halála óta olyan életet élt, amely nem volt arravaló, hogy egypár okos kíváncsi gyermek szem nézze. A székvárosba tett kirándulásairól mindig hozott vad idegen asszonynepeket a kastélyba, s nem egy hazulról való nyilatkozó bimbó is áldozata lett féktelen vágyainak. Nem szemérmeskedett ugyan, nem is félt a nagy nyilvánosságtól, csak szerette a kényelmet. Elvégre is ösidőktől szentesített uri jogát gyakorolta, s eze nem ütődött meg senki, — hacsak az a fiú nem, aki nem egyszer volt tanuja szerelmes rohamainak és könyben uszó keserves panaszoknak.

Azután még sok más dolog történt a kastélyban, ami nem az ő személe való volt.

Eppen akkor volt, hogy nagy Napoleon a leigázott és szétdarabolt lengyeléget felrázta az agóniából. Az újra éledő holttesten gyanus mozgások mutatkoztak, mindenfelé, ahol a len-

gyel nyelv sziszegett és ezek aztán keleti Poroszország tisztára német vidékeire is átplántálódtak.

Egyszer-másszor titokzatos idegenek fordultak meg a schrandeni kastélyban, karcsu, hajlékony alakok, éles, hosszú arcú emberek, akik apró szekereken sietve hajtottak keresztül a falun és éjben, ködben megint eltűntek. A posta minduntalan oroszbélyeges sok pecsétos levelet hozott, s az apának a dolgozó szobájába néha heteken át nem eresztettek senkit. Ő maga sötéten s hallgatagon járkált, mintha valami tompa álomban lett volna, s a béresek hátán a korbácsütések nyomai fehéredni kezdtek.

Nos hát ekkoriban történt, hogy Boleslav a königsbergi rokonokhoz került. A csendes fejlődés és érés éveit következtek ezután. A néhai kancellár özvegye lett a második anyja s a város legelőkelőbb házai megnyiták előtte.

A szülőföld képe és alakjai lassanként elhalványodtak lelkében. Apjának ritka látogatásai pedig mindinkább mutatták, hogy meny, nyire eltávolodtak egymástól.

És megjött a szörnyű tél, a mikor a háboru borzalmai az ó-porosz tartományokat els pusztították s a Visztula táján a győzedelmet Napoleon csapatainak kemény lépéseitől rengett az egész vidék. Königsbergnek minden háza tömve volt menekülővel s az utcákon a tábori tüzek körül tanyáztak a katonák.

A harci láрма, a dobpergés és jalkiáltások között álmodta át Boleslav az első szerelem édes álmát.

Tizenhat éves lett s az ajkai fölött sokat ígérő bajuszka kezdett serkedezni. Azokat az ódákat, amiket Horacius Chloéhoz és Lidiához írt, betéve tudta s az se volt titok előtte, hogy mit érzett a csak nemrég elhunyt Schiller az ő Laurája iránt.

Januárban egy estén, amikor a gimnáziumból hazajövet a palota-téren áthaladt, ahol egymásután vágattak keresztül orosz és porosz ordonánctisztok, egyszerre csak két nagy kék szem nézett reá barátságosan. Érezte, hogy elpirul s amikor ismét feltekintett, a kék szempár eltűnt.

Másnap megismétlődött a dolog — s harmadszor már megjött a bátorsága, kissé jobban figyelt és észrevette, hogy a kék szemeknek tartozéka is van; egy hájos szőke fejecske, csinos, fitos orrocska és egy pár finoman metszett halvány ajak, melyek igen kedvesen és bátorítólag mosolyognak reá. Az arcz a székes templom egy régi oltárképére emlékeztette, arra a képre, amely szűz Máriát ábrázolta, egy fényes lilomokkal és kurta száru bazsarózsákkal, ékes kertben. Még másra is emlékeztette őt ez az arczoska, de nem tudta hamarjában hogy kire. És amid ezen tünődött volna, a halvány arcocska egyszerre csak biborvörössé vált s a leány halkán megszólította:

— Boleszlav — te vagy?

Persze, hogy most már tudta, ki áll előtte s ujjongva felelte:

— Helén, Helén!

És ha a lány szemérmesen nem ellenkezik, bizony a nyílt utca során a sok vihógó vászonceléd és lármás katona láttára bizonyosan a keblére szorította volna.

Azután befordultak egy csendesebb mellék utcába, ahol a lány elbeszélte, hogy édes apja az ellenség elől elküldte őt ide s hogy most egy nénikéjénél van, aki a pártában maradt tiszteletes lányok intézetében lakik. Jelenleg szorgalmasan tanul francziául meg zenét, hogy nemsokára segíthessen édesapjának a tanulásban, mivel úgy sincs kilátása arra, hogy valaha férjhez menjen.

Mindezeket csendes nyugodt hangon mondta el, ami nagyon imponált Boleszlavnak s közben jól megnézte a fiut, mire az ajkain elégedett mosoly jelent meg. Boleszlav apjáról nem tudott egyebet mondani, minthogy nagyon boszusként látszott, amikor legutoljára találkozott vele, különben is régóta nem kapott hírt hazulról, mert ott a francziák vertek tanyát. Annnyit azonban mégis tud, hogy Merckel Felix, akivel nemrég találkozott, itt a városban inas lett egy gabonakereskedésben s hogy úgy viselkedik, mint valami nagy ur. Annak pedig bizonyára nem lesz jó vége, hogy már most inaskorában szivarokat szí és török sálakat hord.

Folytatás következik.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szerda	Constantin abbé	—	—	Ma Cousine	Kukla-hisasszony	Mama szemé Báránycák	—
Csütörtök	Pont Biquet család	Borus szerelem	Bajazzók Piros cipő	Valéni nász	Kukla-hisasszony	Császár ezredese	—
Péntek	Tisztító tűz	—	—	Valéni nász	Tiszturak a zárdában	Titok	—
Szombat	Tisztító tűz	—	Bohémok	Valéni nász	Az ördög mátkája	Titok	—
Vasárnap d. u.	Szentiványi álom	—	—	Valéni nász	Falu rossza	Hannele Mama szemé	—
Este	Tisztító tűz	Sevillai herbély	Hugonották	Couffisset ur	Tiszturak a zárdában.	Titok	—

**Bőrszékípar és * * *
* * * Butorbőrsajtolás**

KENDI A.
BUDAPEST,
IV., Károly-utca 2.
(Evang. iskola-épület.)

Állandó nagy készletek valódi bőrszékek és karosszékekben eddigénél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és nagyobbítva, (72)

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetésé alatt.

József-körút 10. szám.

Szív szétportasztással külön fülkékben. Fenyőfa-belégzés és pneumikus kurák. Mell, gége, garat, arrbetegeknek. Nyitva egész nap.

„MAGYAR GAZDÁK LAPJA“
KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
— A MAGYAR GAZDÁK ÉRDEKEINEK KÖZZÉLTÉSE. —

Mulatóványozások a levelező lapon tessék kémi. Budapest, Keamitzer-utca 15. számon.
Előfizetési ár: havi 4 forint. Feltétlen szerkesztő: Főszerkesztő:
Egész évre . . . 3 „ SZABÓ FERENCZ NERÉNYI GÖTHARD SÁNDOR
Kiadóhivatal: Budapest, Akadémia-utca 4. szám. (134)

**A legjobb és legolcsóbb ásványvíz
a szántói savanyúvíz.**

mely számos kiállításban részesült, legutóbb a kiállítási érmet kapta, megrendelhető a forrás kezelőségénél, posta Hont-Szántó.

1 rekosz 25 palaczk 1-30 literes 4 frt — kr.
1 „ 25 „ 0.70 „ 3 „ 50 „
1 „ 50 „ 0.70 „ 6 „ 50 „

Ujra töltésnél, ha a palaczkok bérmentve vissza küldetnek, egy töltés öt krajczár; az ide-oda fuvarozás költségével együtt Szakálos állomáson feladva.

ELSŐ BIZTOSÍTÓ INTÉZET KATONAI SZOLGÁLAT ESETÉRE

Ő cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fiu gyermekek legolgyösobb ellátása katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Nagy választék

SMYRNA, PERZSA és INDIAI SZŐNYEGEKBEN

kiváló minőségű

Ebergassingi csomózott (Knüpfler) szőnyegek.

Továbbá minden egyéb nemű szőnyegek, futószőnyegek, cocos futók, cocos lábtörlők, dívantakarók és angora bőrök, ugyszintén

BUTORSZÖVETEK,

ugymint; salon-, uri-, ebédlő- és hálószobáknak legújabb styl szerint: ág-, asztal-, flanel-, kocsi- és utazó-takarók minden minőségben. Mindennemű függönyök és portierek.

NAGY RAKTÁR PAPIRKÁRPITOKBAN.

Minden ugy a legelegánsabb, valamint a legegyszerűbb kivitelben, legolcsóbb árak mellett

Haas Fülöp és fiainál

magyar kir. udvari szállító

Fiókraktár: Kossuth Lajos-utca és Ujvilág-utca sarok „Gentry-casino” patolyjában.
Főraktár: IV., Gizella-tér 1. sz.

Asszony az asszony.

Egy budapesttel szomszédos városka plébánosa kezdte a következő esetet: Mult október hó vége felé egy haldokló uri asszonyhoz hittak, ki híres volt izléses tolettjeiről. A lelkész látván, hogy a súlyos betegnek csak legfeljebb perczei vannak még, előkészíteni iparkodott őt a nagy „átmenetre“ leányom — mondá — ninesen valami vágya, valami mondanivalója? A beteg összeszedni látszott gondolatait egy percig: Ah isteneim — szólt aztán elhaló hangon s bágyadt tekintetében megcsillant némi fény — nines semmi vágyam többé, de — megvallom — atyám szeretném még egyszer látni Budapestet s ott a Herce Rózsa kirakalában (Bécsi-utca 6. szám) a legújabb kelmeiket. És a tisztelt betegnek ez a forró vágya legálább részben teljesíthető volna, ha pénta fordultáig őt, mert Herce Rózsa szivesen és bérmentve küld mintákat vidékre nagy választéku kelmeiből.

Zsebráim ismereteseik

138 jóságokról és olcsóságokról.

Góltúr rem. óra dupla fedéllel 1 ft 5. — Anker rem. nikkell 1 ft 90 kr. Vajódi ezüst rem. 4 ft 25 kr. Arany női rem. 12 ft. Német anker rem. dupla fedéllel 15 Ft 100 kr. 7. — Azélt rem. 1 ft 50. Minden óra 2 évi jótállást vállalok. 11 arany órák 10 kr. 1 ft 20 kr. Vajódi 14 karátos arany órák 200 kr. 1 ft 20 kr. Nagy aranyórák 200 kr. 1 ft 20 kr. Arany órák és bérmentve küld.

Fischer Alfréd Wien, I., Albergasse 12.

KÖZPONTI ANTIQUARIUM ÉS KÖNYVKERESKEDÉS-TÖL Budapest, IV., Múzeum-körút 13. Kérek ingyen és bérmentve legújabb könyvárjegyzéket Karácsonyi ajándékok, diszművek, ifjusági iratok, képeskönyvek, regények, tudományos munkák 10.000 különféle mű leszállított áron. Hely: Név: Szíveskedjen kivágni és levelezőlapra rugasztra beküldeni. O. H.

KAPPLER KRISTOF és Társa Coiffeur. — Parfumeur. (System Lespes Paris.) V. kerület, Erzsébet-tér 16. szám, (Deutsch-féle palota).

Sok oldalról történt kérdésközlésre ezúton értesítjük a t. cz. közönséget és a magas nemességét, hogy fodrász-termék a modern hygienia követelményeinek megfelelően van berendezve. (Lespes tanár szisztémja szerint, Paris.) Berendezés felületében 1 tanári látványosságát képzelték. Kézőn uri és női termék. Amerikai aranyűző, fejmosó, kéz- és köröm ápoló-terem (hardboard et pedicure.) Tisztelettel Kappler Kristóf és társa.

51851-97. sz. Feladási hirdetmény. A máramaros-szigeti m. kir. erdőgazgatóság iródjában 1897. évi november hó 30 án délelőtt 10 órákor ajánlati tárgyalás fog tartatni. az alábbi megnevezett erdőgondnokságokban az 1898. évtől kezdődőleg öt egymásután következő év alatt kibaszadás alá jövő és a m. kir. kincstár által saját költségén termelt és a kislonkai, nagy boesköi, illetve bustyaházai és técsői kincstári rakodókra szintén a m. kir. kincstár költségén és általa letutajozott lucz és jegenyefenyő szál rönköfának és apró anyagoknak eladása iránt. Eladás alá kerül: I. a m.-szigeti erdőgazgatóság kerületében: 1. a bogdáni és fehértszai erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 80.000 m³ a szigetamarai gőzfűrész használatával; 2. a mezőháti és feketetiszai erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 48.000 m³ a „Margit“ nevű gőzfűrész használatával; 3. a rahói, fehérpataki és kevelei erdőgondnokságokban évenként megközelítőleg mintegy 27.000 m³ a kincstár által újból felépítendő leégett „Gardany“ nevű gőzfűrész használatával; 4. a vaséri erdőgondnokságban évenként megközelítőleg mintegy 42.000 m³ szál és rönköf fűrész használatával nélkül; és végül II. a bustyaházai m. kir. erdőhivatal kerületében: 5. a busztovai és német-makrai erdőgondnokságokban és a szinevér-polyana erdőgondnokságokban a Talabor vizére hajló erdőiben évenként megközelítőleg mintegy 55.000 m³ száli és rönköf a bustyaházai gőzfűrész használatával. Az ajánlatok a fennebb részletezett öt fávételi üzlet, illetve csoport mindenikére külön-külön teendő, mert egy vállalkozónak csak egy csoport faanyagát fog eladatni. A szóban levő faanyagok kitermelésére és a nevezett kincstári rakodókra való letutajozására szolgáló vízőpítményeket a szerződés tartalma alatt a m. kir. kincstár tartja fenn. Kikötöttük, hogy vállalkozó az évenként átadott szál és rönköfának 30%-át köteles lesz a bérbevett kincstári gőzfűrészben fűrészárura feldolgozni, továbbá hogy az itt kitüntetett csoportokba tartozó faanyagok vevőivel az általuk megvett és illetve fűrészárura feldolgozott faanyagok értékesítése s az alkalmazandó munkások bére tekintetében kartell nem köthet, és végül hogy az általa alkalmazott munkások érdekeinek biztosítása céljából köteles leendő a földmivélsügyi m. kir. miniszter ur által a külföldi munkások alkalmazhatása, az alvállalkozók által foglalkoztatott munkásokkal szemben tartozó felelőssége és a munkabéreknek mindenkor teljes összegében való kifizetése iránt a legutóbb kiadott általános rendelkezéseket pontosan betartani. Az ajánlat csak írásbeli lehet, utó- avagy olyan ajánlatok, melyekben a megállapított szerződési feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek. Az írásbeli ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint az ezekhez fűzött szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül aláveti. A miniszter entartja magának a jogot, hogy tekintet nélkül az „ajánlott“ árra, saját belátása szerint határozhasson, s esetleg az összes ajánlatokat is visszavethesse. Az árverési általános és szerződési feltételek a földmivélsügyi m. kir. minisztérium erdészeti főosztályában, a m.-szigeti m. kir. erdőgazgatóságnál és a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők. Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztése, a kiküldési árak és a bánatpénz letételére nézve felvilágosítás adatik. Budapest, 1897. évi október hó 16 án. Földmivélsügyi m. kir. minisztérium.

Előnyös fizetési feltételek mellett. Optikai műszer, 16-18 tábori látszó, légsúlyirész, rajzszék, amatőr-fényképező gép felszerelve és magyarc nyomtatott utastással, villamos világító- és távbeszélő és villám-ritó, villamos villágítási berendezések. Embert műszerek. Árjegyzék ingyen. Hatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Károly-körút mellett)

BUTOROK részletfizetésre legújanyosabb áron kaphatók, Ehrenreun és Fuchs Testvéreké! Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Specialista a sérvkötőkben. Cs. és kir. esszír. magy. és belga kir. szabad. Kéltűt, Brüsszel 1893. arany érem és díszokmánygyal. KELETI-féle cs. és kir. szabadalm. sérvkötő, orvosi tekintélyek véleménye szerint a legkötetesebb orvosi nemben; nem csúszk, nem gyököröl kellemetlen nyomást és elválasztja cselezerő szerkezetétől fogva az eddigi sérvkötők hiányait. Ár: egykötő 6 ft, kétkötő 12 ft. Csakban legálabb ezenkívül műlábak, műkezek, műleges füzök, egyenestartók, juro- és nyújtógépek, gummi görsevárnyak, valódi francia rannikölönczés-égek eredeti csomagolásban stb. Megrendeléseket pontosan eszközöl. KELETI J. Képzés és orvos névelési műzovés BUDAPESTEN. Főtele: IV., Koronaherczog-ut. 17. Gyár: II., Rostály-utca 15. sz. Nagy képező árverések ingyen, zárt boltokban. (99)

Mindenki, aki jó minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legálabb szabott áron és pedig egy téli kabátot 13 frittól, egy öltönyt 12 frittól feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az uri- és hiruha szakmában legnagyobb üzletet az „Angol szabóhoz“ Kohn Hellmann és Fiai, Károly-körút 12. (11)

Dr. LASZKY LAJOS, Belégzési-intézete; mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmaticusoknak. Rendel 11-1-g és 2-1-g. (140) BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

PICK ÉS WINTERSTEIN gummi- és asbest-árak, szijak, tömitések, emelőgépek, olajak stb. BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

A sulvra

Egy régi jó öreg korrektor, aki nem tudott semmiféle idegen nyelvet, s így a francziát sem, sokszor szorgalmasan böngészte a franczia lapokat, noha egy betűt sem értett belőle. Egyszer azlán odaszól a regényfordítóhoz, mondván: — Béla bácsi, de sok regényt írhatott ez az *A sulvra*. Minden franczia lap tőle közöl regényt. Nagy hahota közben magyarázták meg neki, hogy az a sulvra nem regényíró hanem annyit tesz: hogy folytatása következik. Körülbelül így járt egy barátságos angol, aki Budapesten jártában így kiáltott fel: — Duszgazdag kereskedő lehet ez a *Linhart Vilmos*, alig van utca, hogy ne lenne vagy egy vászon, vagy egy cipőkereskedése meg bankháza. A derék angolnak aztán megmagyarázták, hogy *Linhart Vilmos* neve a cégneve, annyit jelent, hogy ő festi azokat, lévén ő a legkeresettebb festő egész Budapesten.

A m. kir. államvasutaktól eredő teljesen használható jó karban lévő

tizedes-mérlegek
súlyokkal együtt, minden nagyságban, ugyancsak

vaggon hidmérlegek,
továbbá

távírdai sodrony
Bekerítési eszközök, valamint használt (69)

„Wernöl” fegyverek
Kétféle cölöp áron kaphatók

Kóhn A. M.
vas- és fémnagykereskedőnél,
Budapesten, Mozsár-utca 9.

65. kiadás
az ÖNSEGÉLY

gyakorlati tanácsadó mérnökök számára. A. M. Kóhn által kiadott. A kiadványban az ideg és nemtörvényszerű betegségekben szenvedők. Olvassa el mindenképp, ki szemere következményekbe, a szorongásban az idegek feldúlt-ságában és emésztést zavarokban szenved; gazdag tartalma tanításának óriási érték közönségük teljes megelégedését. Ár: 1 fr. Kapható Buzsáki Armin könyvtárában, Budapest, Mozsár-körút 3. sz. (128)

Föltalálók
és szabadalmi felajánlások utamatója a

„Szabadalmi * * * Naptár“

(az új szabadalmi törvénynek) Ár: díszkötésben 1 fr. 10 kr. Kiadja: **BERGL SÁNDOR,** író, szabad. ügyvéd, szabadalmi mérnök irodája, Budapest, VII. Erzsébet-körút 8., mely új találmányok szabadalmaztatását és értékesítését is elvégzi minden államban. Ugyanígy kapható a hivatalos szabad. határozás 1891-1894. évfolyama kötetenként 1 forint. (137)

A Dr. BUDAI-féle
Kola pastilla,
egy hiton ható házi szer.
Főfájás, migrán, idegesség, Idégerőtlenség. A szervezet nagyobb energiára, nagyobb munka elviselésére képesíti.
1 doboz ára 1 forint.
Kapható Budapesten a Városi gyógyszer-tárban, Városház-tér.

MAGYAR IPAR.
PFÁHN KÁROLY ÉS TÁRSAI,
tükör-, kép-, dísz-keret,
aranyozott áruk és aranylécz gyára.
Dus választék képekben és tükrökben is.
Raktár: Budapest, VII., Károly-körút 9. (108)

Schunda V. József
(12) cs. és kir. udvari
hangszergyáros, zeneműkiadó,
a pedálzimbalom
és az újonnan javított tárogató feltalálója.
Budapest, Magyar-utca 18. sz.
A Magyar kir. Opera, Nemzeti Színház, Népszínház, Vigaszínház, Magyar Színház szállítója.

Polzer C. és Társa
cs. és kir. udvari szállítók.
Budapest, Gizella-tér 5.
a Haas-palota átellenében. (137)

Ajánlja
tüzbiztos és betörésmentes pénzszekrényeit,
pánccélbetéteit, pánccélszekrényeit, pánccéltressorjait a legújabb szisztema szerint, valamint ékszerállványokat berendezéssel, kazettákat, másolópreceket a legjutányosabb áron.
Árjegyzékek ingyen.

Most jelent meg az 1898. évi „ADÓÜGYI ZSEBNAPTÁR“ (második évfolyam.)

szerkeszti: Hoffmann Mihály Miksa az „Adóügyi Szaklap“ szerkesztője.

Az adóügyi Zsebnaptár, amely díszes vászonkötésben (Notes alakban) 400 oldal terjedelemben, naptárral, határidőjegyzékkel és belülsoros utmutatóval ellátva jelent meg, az összes adó- és illetéktörvényeket és rendeleteket dióhéjban foglalva ismerteti és magyarázatokkal látja el, amiért is ezen csinos zsebkönyv valódi kincses tárt képezend minden pénzügyi és közigazgatási tisztviselőnek, közjegyzőnek, ügyvédnek és minden adózálciónak. Bóli ár 1 fr. 50 kr.

Kapható: Az „Adóügyi Szaklap“ kiadóhivatalában Budapest, Andrassy-ut 6.

Ugyanott rendelhető meg:

1. Az „Illeték Egyenérték Ismertetése“ javadalmak alapítványok, egyházi és világi községek, egyesületek stb. részére. Népies kiadás. Írta: **Hóka József m. kir. pénzügyigazgató helyettes.** Bóli ára 30 krajczár.
2. Az új műhörtörvény (a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 53750/1897 számú rendelete, illetve végrehajtási utasítása. Ár magyar kiadásban (38 oldal terjedelmű füzet) 70 kr.
3. Fogyasztási-Ital- és Italmérségi Adók Rendszeres Ismertetése. Ár 2 frt. Írták: **Osváth Imre** kir. törv. bír. és **Hoffmann Mihály Miksa** szerkesztő.
4. Pénzügyminiszteri Rendeletek és Döntvények gyűjteménye. Ár 2 frt. Szerkeszti: **Hoffmann Mihály Miksa.**
5. A szeszalkohol, hordóürméret, szőlőcsefze, borital és szeszitalmérés adószámítás táblázati könyv ára 1 frt 50 kr. Szerkesztette: **Hoffmann Mihály Miksa.**
6. Mennyi szesz és mennyi vizet kell felhasználunk a különféle foktartalmu pálinka készítéséhez. E táblázati füzet ára 50 kr.
7. Az Adóügyi Szaklap, Budapest, Andrassy-ut 6. sz., melynek előfizetési ára 1 évre 6 frt. fél évre 3 frt 50 kr., negyedévre 2 frt, az előfizetőinknek minden adó- és illeték-ügyben a legalaposabb és legmegbízhatóbb felvilágosításokat és utbaigazításokat adja teljesen ingyen. Kiváratra levélleg. (117)

Háztartáshoz
elsőrendű porosz darab-, kocka v. diószén

ólomzárótt zsákokban, netto 50 kgm. széntartalommal költségmentesen házhoz szállítva lehordással . . . 83 kr.
Nyílt fúvarokban, költségmentesen házhoz szállítva, lehordással . . . 78 kr.

Buda bármely kerületébe szállítva 50 kgm-ért 1 krral drágább. Elsőrendű budapesti légszeszgyári pirszén (coaks) a légszeszgyár eredeti ára mellett.

GUTMANN TESTVÉREK
kőszénbányáik.
Központi iroda: **V., Mérleg-utca 3. sz.**

Fiók megrendelési irodák: IV., Ferenczicz-bazára.
VI., Teréz-körút 6. szám.
VI., Nyugati p. u., szén-udvar, Podmaniczky-utca.
VIII., József-körút 44. szám.
IX., Várház-körút központi vásárosarnok, főbejártnál balra.

Minden egyes zsákokban szállított szénrel megakott kőszén ellenőr kisért, a ki a szénnek pontos leszállítására ügyel: mindazonáltal ajánljuk a n. e. közönség közül mindazoknak, kik a szén et zsákokban hozatják, hogy háztartásukban a szén súlyát ellenőrizze széljából 50 kgm. mérőképeségű tizedes mérleget tartásnak.

Telefon utján történő megrendeléseknél kérjük özégünkre, valamint a telefonszámra, 637. sz., ügyelni. (116)

XIII. évfolyam. **VENDÉGLŐSÖK LAPJA** XIII. évfolyam.

Szerkeszti és kiadja: **IHÁSZ CYÖRGY.**

Megjelenik minden hónap 5-ikén és 20-ikán. Előfizetési ára: Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Vendéglősök Lapja“ nélkülözhetlen tanácsadója a vendéglősöknek, szállodásoknak, kávéosoknak, borkereskedőknek, regálébérlőknek, korcsmárosoknak, és pinczereknek. — Eddigélé több ezer vendéglőben van elterjedve országsszerte, tehát a legnagyobb sikert ígérő organum hirdetésekre.

A „Vendéglősök Lapja“ ebben az esztendőben mozgalmat indított a regále eltörlése, az italmérségi adó leszállítására stb. (131)

Mutatványszámok kíváratra ingyen küldetnek.

A „Vendéglősök Lapja“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VII., Akáczia-utca 3. sz.

GMEHLING HERMANN

bőr-butorgyáros.

Budapest,
VII., Damjanich-utca 6.

készít

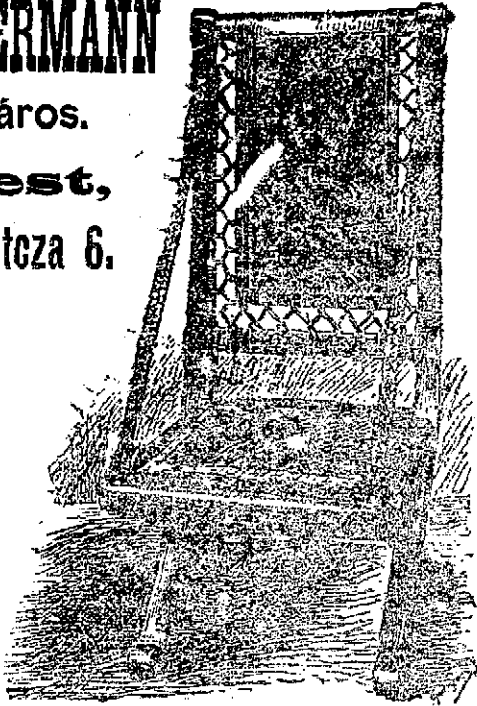
Bőrszékeket,

karos
székeket

és

fényűzési cikkeket

bőrből.

Régi nádszékek átalakíttatnak.

Kitüntetések: Budapest 1896.,

Berlin 1893., Czernovica

1886. stb. Arany-

érem, érdem-

kereszt-

tel.

Angol sárgaréz-butérokat
stilszerű, finom és tartós kivitelben készít a
HAZAI ELSŐ SZAB. FÉM- ÉS VASBUTOR-GYÁR.
Kochmann Lajos Budapest.
Központ és iroda: Rottenhiller-utca 9.

1897. évi
szabvány
szám.
1897. évi
szabvány
szám.
1897. évi
szabvány
szám.

Angol
rézagyak, angol
mosdók, angol éjjeli
szekrények, angol consol-
tűkrök, angol függönytartók (carnisse)
Képes árjegyzék kívánatra küldetik.

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely ujévkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszenyainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

Aszfálás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédeink. — Diszkert. — Divat. — Disznó-ölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyleti élet. — Ékszer. — Éléskamra. — Étlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, tésztások, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) **Évenként ezernél több recept.** — Foltzás. — Fűdőszo. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-cikkek. — Iróasztal. — Irodalom. — Italog. — Jótékonyosság. — Karácsony. — Kártékony állatok. — Kodvenzoink. — Kenyérstítés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbei. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Népszokások. — Pecsettisztítás. — Pincze. — Rejtélyek. — Selvemtenvéstés. — Sertéseink. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakorészet. — Szőlőművelés. — Tártsélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A **Háztartás** szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A **Háztartás** 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A **Háztartás** apró hirdetéseit **minden előfizető ingyen** veheti igénybe. (37)

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A **Háztartás** díszes és tartalmas

karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

Budapesti Bankegyesület

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.

Budapest, Fürdő-utca 1-3.

Részvénytőke . . . **10,000,000.**—frt o. é.
Befizetve **6,000,000.**— „ „
Tartalékalap **912,000,000.**— „ „

Leszámlított külföldi váltókat és kisorsolt értékpapirokat.
Kölcsönöket ad értékpapirokra.

Vesz és elad értékpapirokat, arany és ezüst pénznemeket, idegen bankjegyeket. — Átvesz pénzbetétet folyó- és chek-számlára, pénztárjegyek és takarékbetéti könyvecskékre. Letét- és megőrzés végett átvesz értékeket és okmányokat. Hitelleveleket kiállít a bel- és külföld minden fontosabb piacára.

Tőzsdé megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdékre jutányosan teljesít.

IGAZGATÓSÁG:

szentmártoni RADÓ KÁLMÁN, elnök, cs. és kir. tan., v. d. t. t.	lovag FALK ZSIGMOND, alnelnök, kir. tanácsos.
ADLER LAJOS, Adler Lajos és fia cég főnöke.	LANDAU HUGÓ, Jacob Landau cég főn., keresk. tan.
BAER MIKSA, von Erlanger & Söhne üzlegben.	LEDERMANN VILMOS, titkos keresk. tanácsos.
GERHARDT GUSZTÁV, vasúti igazgató.	MÜLLER VILMOS, keresk. tanácsos.
HÜTTLYADAR, Hüttly Tivadar cég főnöke.	SONNENBERG IMRE, Fischer és Sonnenberg cég főnöke.

NEMÉNYI MIKSA,
ügyvezető igazg.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

BUSBACH PÉTER, elnök, orsz. képviselő.	Dr. PALUGYAI MÓR, nagybíró.
Dr. FENYVESSY FERECZ, ors. képviselő.	POLLACSEK MIHÁLY, mémók, nagyvállalkozó.
KUND ENDRE, magánzó.	Dr. SIMON JÓZSEF, kir. tanácsos. (107)

Sneidig

egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

BUDAPEST,

csak: **Váci-utca 12. sz.**

Solingeni acélárak egyetlen szétválasztási háza Ausztria-Magyarország részére.

EMIL BANGERT, Éger, Csehország

Mind egyik
kés szavatolási
bábjeggyel.

Az Országos... előfizetésének küldjön próbára bérmentesen 1 db ezüstacélú borotvát 22-es számú, 16 mm. széles pengével, tinoman, honormán ölegítve s minden szabálhoz azonnal használatra elkészítve; azonban kotelezem magamant, hogy vagy a borotvát, vagy az érte járó 1 frt 95 krt 10 nap alatt visszaküldöm. (E célból levelelőjegyek is előadhatók.)
Hely és kelet Olvasható névalírással.

Tovább szállítok bérmentve, utánfizetl: Kiszárlás megengedve, vagy kívánatra a fizetett pénz visszaadatik "Triumph" biztonsági borotva, védő készülékkel; vagy a megsebzés lehetetlen; feltétlenül; 1 db 2 frt 68 kr.

Teljes borotváló-készlet: 14. sz. fediés dobozban; egy darab ezüstacélú borotva, 22. számú, 1 egyszerű borotváló-fésű, 1 doboz fém-anyag, egy borotváló-egyszerű álműnyozva, 1 ecset, 1 doboz illatos szappanpor, Az egész 4.20.

15. sz. szolid kivitelű, rendkívül elegáns borotvonalu stíl: tartalmazza 1 db legfinomabb, honormán ölegített 25. sz. borotva, 1 db. kőtűs fémcsizaj acélcsavarra, 1 db. 11. sz. tálcza álműnyozva, 1 db. ecset, 1 doboz fém-anyag és 1 doboz illatos szappanpor. Az egész 7 frt.

Finom etui celluloidból arany-nyomással.
Régi borotvák készítése és megújítása árabonként 50 kr. (103)

Legújabb árjegyzék, körülbelül 400 ábrával ingyen és bérmentve.

Világszerte a legjobbnak és legczélszerűbbnek elismert

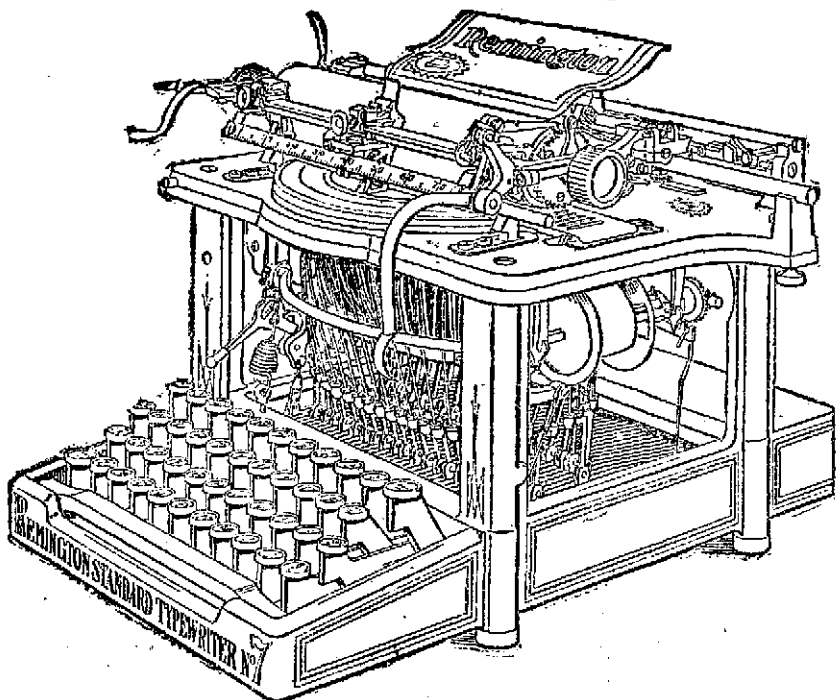
1897/98. 7. sz.

modellüt.

Remington Írógépet

1897/98. 7. sz.

modellüt.

a fővárosban vagy az ország bármely részébe bérmentve küldünk

dijmentes próbahasználatra**vételkötelezettség nélkül**

és a rendkívüli egyszerű kezelés begyakorlására saját költségünkön küldjük ki szakközveinket.

Használatban:

a legtöbb minisztériumban, állami hivatalban, pénzügyintézeteknél, gyárosoknál, ügyvédeknek, közjegyzőknek, megyéknek, városoknak, stb. stb. mindenütt bámulatot és elismerést keltve kitűnő szerkezetével és páratlanul nagyszerű működésével.

Számtalan elismerő bizonyítvány.

Nélkülözhetetlen minden jól szervezett hivatalban és irodában.

Prospektus ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA az eredeti Remington írógépek és Edison-Mimeographok kiz. jog. eladási telepe:
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 16. szám.

BUDAPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR

ÉS

ORSZÁGOS ZÁLOGKÖLCSÖN

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi irodái és váltóüzlete:

VI. kerület, **Andrássy-ut 5. szám.**Fiók: IV. ker., **Koronaherczeg-utca 11.**

Zálogház fiókok:

IV. kerület, **Károly-körút 18. szám.**VII. kerület, **Király-utca 57. szám.**VIII. kerület, **József-körút 2. szám.**IV. kerület, **Zsibáros-utca főpostával szemben.**Befizetett részvénytőke: **10.000,000** korona.Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskék és pénztárjegyek ellenében **4%-os kamatozással**, valamint folyó számlában (chek-számlán). — (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti.)

Leszámitol váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra.

Üzleti órák: d. e. $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 11-ig

Váltóüzlete

Üzleti órák: d. u. 3— $\frac{1}{2}$ 5-ig

megbízásból teljesíti

— mindenféle értékpapírok vételét és eladását —

a legelőnyösebb feltételek mellett.